

Monitor Wmo, Participatiewet en Jeugdwet Oegstgeest

de viermeting

September 2020

M.G.A. Ligtvoet-Janssen, A.M van Essen

©Tympaan

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Monitor Oegstgeest: de viermeting	1
1.2	Werkwijze	1
1.2.1	Profiel en early warning items	1
1.2.2	Benchmarkgemeenten	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Profiel gemeente Oegstgeest	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Bevolkingsomvang en leeftijdsopbouw	3
2.3	Samenstelling huishoudens	4
2.4	Inkomen en opleiding	6
3	Wmo	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Early warning items	9
3.3	Output	10
3.3.1	Gebruik van regelingen in aantal personen	11
3.3.2	Gebruik van regelingen naar intensiteit	13
3.3.3	Gebruik van regelingen naar type financiering	14
3.4	Benchmark gebruik voorzieningen	15
3.5	Outcome	16
3.5.1	Bekendheid met het Sociaal Team Oegstgeest	17
3.5.2	Cliënttevredenheid Wmo	17
3.5.3	Eenzaamheid en zelfredzaamheid	21
3.5.4	Mantelzorg en hulp aan anderen	25
3.5.5	Financiële situatie	28
4	Participatiewet	30
4.1	Inleiding	30
4.2	Early warning items	30
4.3	Gebruik van voorzieningen	31
4.3.1	Aantal bijstands(gerelateerde) uitkeringen	31
4.3.2	Aantal re-integratietrajecten	32
4.3.3	Gebruik overige voorzieningen Participatiewet	33
4.4	Benchmark gebruik voorzieningen	33
5	Jeugdwet	35
5.1	Inleiding	35
5.2	Early warning items	35
5.3	Output	40
5.3.1	Wat is jeugdhulp?	40
5.3.2	Gebruik van en verwijzingen naar jeugdhulp	40
5.4	Benchmark gebruik voorzieningen	44
5.4.1	Gebruik vergeleken met benchmarkgemeenten en Nederland	44
5.4.2	Gebruik vergeleken met Noordwijk en Holland Rijnland	48
5.5	Outcome	50
5.5.2	Gezond en veilig opgroeien	51
5.5.3	Ontwikkelkansen jeugdigen	52
5.5.3	Cliënttevredenheid realiseren	54
5.4.5	Afnemen jeugdproblematiek	57

5.4.6	Versterken van preventie	58
6	Signalen	59
6.1	Profiel gemeente Oegstgeest	59
6.2	Wmo	59
6.3	Participatiewet	60
6.4	Jeugdwet	60
	Schriftelijke documentatie	62
	Websites	63
	Overige bronnen	63

1 Inleiding

1.1 Monitor Oegstgeest: de viermeting

Dit rapport bevat de uitkomsten van de viermeting van de output- en outcomemonitor Wmo, Participatiewet en Jeugdwet van de gemeente Oegstgeest. ¹ In deze rapportage wordt primair de situatie in 2019 vergeleken met die van 2015. In principe betreft dit een vergelijking tussen de resultaten van de nulmeting en de resultaten van de viermeting. Bij sommige onderwerpen zijn gegevens over deze peiljaren niet beschikbaar. Dan is er voor een ander peiljaar gekozen.

1.2 Werkwijze

De gegevens over output zijn afkomstig uit registraties van de gemeente Oegstgeest en bewerkt door data-adviesbureau Tympaan. Om de outcome te bepalen, is per wet een aantal indicatoren geformuleerd. Die worden voor elk van de afzonderlijke wetten in de betreffende hoofdstukken beschreven. Wat betreft de outcome-indicatoren zijn, naast gegevens van de gemeente Oegstgeest, gegevens uit openbare bronnen gebruikt. Bij de keuze van bronnen is zo veel mogelijk gekeken naar repliceerbaarheid: zijn de bronnen (voor zover bekend) de komende jaren op dezelfde wijze beschikbaar?

1.2.1 Profiel en early warning items

Om goed zicht te krijgen op de ontwikkelingen rond output en outcome van de drie decentralisaties is het van belang om een profiel van de gemeente te schetsen en zogenaamde 'early warning items' in beeld te brengen.

Het eerste betreft een selectie van bevolkingskenmerken, die een relatie hebben met het gebruik van voorzieningen in het sociaal domein. Als de bevolkingskenmerken de komende jaren sterk veranderen zal dat een autonoom effect hebben op de output- en outcome-indicatoren.

Naast bevolkingskenmerken zijn er andere belangrijke voorspellers van het zorg- en voorzieningengebruik door het CBS gedefinieerd ('early warning items'). Dit betreft bijvoorbeeld werkloosheid en het aantal jeugdigen met kans op armoede. Om de ontwikkelingen in het zorg- en voorzieningengebruik in de gemeente Oegstgeest te duiden, is het belangrijk om deze 'early warning items' te volgen.

¹ De output - en outcomemonitor maken deel uit van een uitgebreidere monitoring van de drie decentralisaties in het sociaal domein. Deze uitgebreidere monitoring bestaat uit de volgende onderdelen (gemeente Oegstgeest 2015a):

- 1 Input: financiële monitoring;
- 2 Throughput: de werking (evaluatie) van Sociaal Team Oegstgeest en het JGT;
- 3 Output: gebruik binnen het sociaal domein (volumeontwikkeling);
- 4 Outcome: effecten in de maatschappij, inclusief cliëntervaringen.

1.2.2 Benchmarkgemeenten

Om output en outcome in Oegstgeest verder in een context te kunnen plaatsen, wordt Oegstgeest (waar mogelijk) vergeleken met vier gemeenten die qua profiel (leeftijdsopbouw, inkomen, opleiding) op Oegstgeest lijken: Castricum, Noordwijk², Ouder-Amstel en Voorschoten. Het heeft de voorkeur Oegstgeest met deze gemeenten te vergelijken in plaats van bijvoorbeeld gemeenten uit de regio die een ander profiel hebben. Het profiel van een gemeente is immers sterk bepalend voor het zorggebruik en gemiddeld welbevinden van inwoners. Zo is bijvoorbeeld te verwachten dat in een gemeente met relatief veel oudere inwoners het gebruik van Wmo-voorzieningen hoog zal zijn. Een ander voorbeeld is dat in een gemeente met relatief veel hoogopgeleiden waarschijnlijk minder mensen gebruik hoeven te maken van de Participatiewet.

Er is gezocht naar benchmarkgemeenten binnen de Randstad. Hierbij zijn bewust ook gemeenten buiten Holland Rijnland gekozen om Oegstgeest te kunnen vergelijken met soortgelijke gemeenten in andere samenwerkingsverbanden.

De berekening van de cijfers voor de benchmarkgemeenten betreft een gewogen gemiddelde.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we het profiel van Oegstgeest weer. Hoofdstukken 3, 4 en 5 bespreken we elk van de drie wetten: Wmo, Participatiewet en Jeugdwet. Binnen deze hoofdstukken besteden we eerst aandacht aan relevante early warning items, vervolgens gaan we in op de output en ten slotte op de outcome. In het laatste hoofdstuk geven we een samenvatting van de belangrijkste bevindingen.

² Vanaf deze meting zijn alle cijfers van Noordwijk inclusief de gegevens van Noordwijkerhout. Dit is ook met terugwerkende kracht aangepast. Daarom kunnen de gegevens van de benchmarkgemeenten over voorgaande afwijken ten opzichte van vorige rapportages.

2 Profiel gemeente Oegstgeest

2.1 Inleiding

Het zorggebruik in een gemeente hangt sterk samen met kenmerken van de bevolking. Sommige kenmerken, zoals bijvoorbeeld lage sociaaleconomische status (inkomen en opleiding) of hoge leeftijd, zorgen voor een grotere kans op zorggebruik. Gemeenten kunnen de bevolkingssamenstelling niet sturen, maar de kenmerken van de bevolking kunnen in de loop van de tijd veranderen, waardoor het zorggebruik over een bepaalde periode toe of afneemt, buiten de invloedssfeer van het gekozen beleid.

In dit hoofdstuk brengen we daarom het profiel van Oegstgeest in kaart aan de hand van de volgende indicatoren:

- bevolkingsomvang en leeftijdsopbouw;
- samenstelling huishoudens;
- inkomen en opleiding.

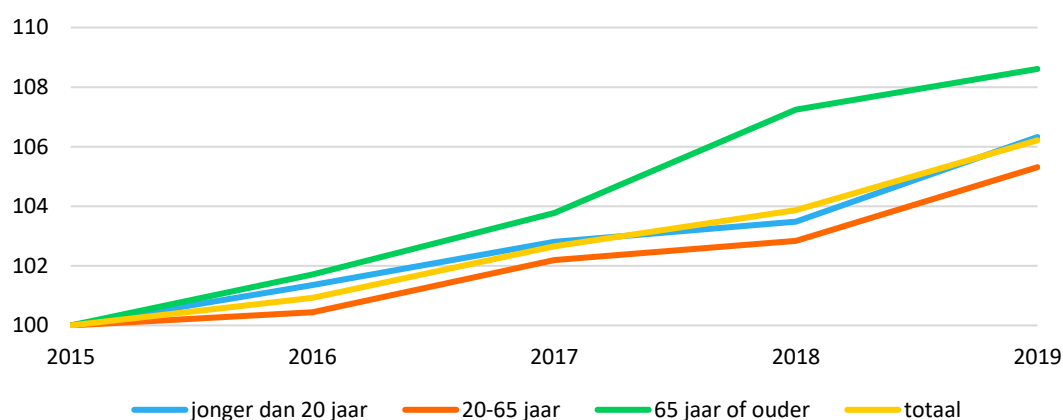
Het profiel van de bevolking van Oegstgeest presenteren we over een reeks van jaren en in vergelijking met de benchmarkgemeenten en Nederland. Om de figuren overzichtelijk te houden, geven we het 'gemiddelde' profiel van de benchmarkgemeenten weer en niet die van de vier gemeenten afzonderlijk.

2.2 Bevolkingsomvang en leeftijdsopbouw

In 2019 telt Oegstgeest bijna 24.430 inwoners. Dit is een stijging van 2,2% ten opzichte van 2018. Sinds 2015 is de bevolking met zo'n 1.430 inwoners toegenomen (6,2%). Het aantal 65-plussers nam tussen 2015 en 2019 het sterkst toe met 400, naar zo'n 4.950 inwoners. Dit is een stijging van 9%. Deze groei van het aantal 65-plussers vlakke wel af in het laatste jaar.

Tussen 2018 en 2019 nam vooral het aantal 0-19 jarigen toe in Oegstgeest. Er kwamen in een jaar 161 jongeren bij. Ter vergelijking: tussen 2015-2018 was de totale stijging 197 jongeren. In totaal waren er in Oegstgeest in 2019 zo'n 6.020 0-19 jarigen.

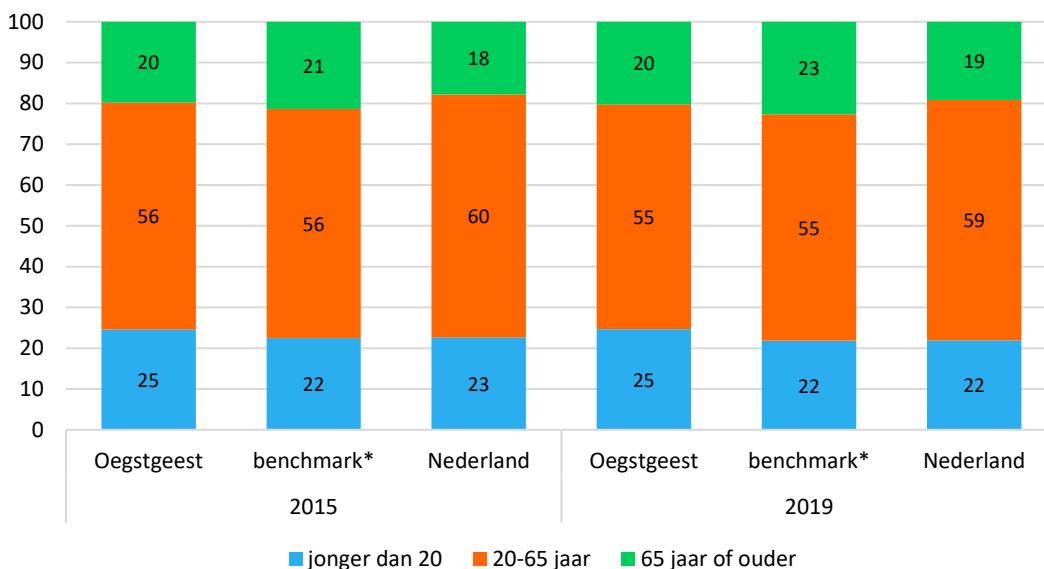
Figuur 2.1 Bevolkingsontwikkeling naar leeftijdscategorie in Oegstgeest, 2015-2019, index

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 2.2 geeft het aandeel van verschillende leeftijdsklassen in Oegstgeest weer, in vergelijking met de benchmarkgemeenten en Nederland. In Oegstgeest is het percentage inwoners van jonger dan 20 jaar groter dan in de benchmarkgemeenten en dan in Nederland. Het percentage inwoners van de leeftijd 65 jaar of ouder is kleiner dan gemiddeld in de benchmarkgemeenten en iets groter dan in Nederland. Deze verhoudingen zijn nauwelijks veranderd in de afgelopen 5 jaar (figuur 2.2).

Figuur 2.2 Bevolkingsomvang naar leeftijdsklasse, 2015-2019, percentage

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: Het aantal 65-plussers in Oegstgeest is vanaf 2015 toegenomen met 9%. De groei is wel afgevlakt. Het is aannemelijk dat hierdoor ook het gebruik van Wmo-voorzieningen is gestegen.

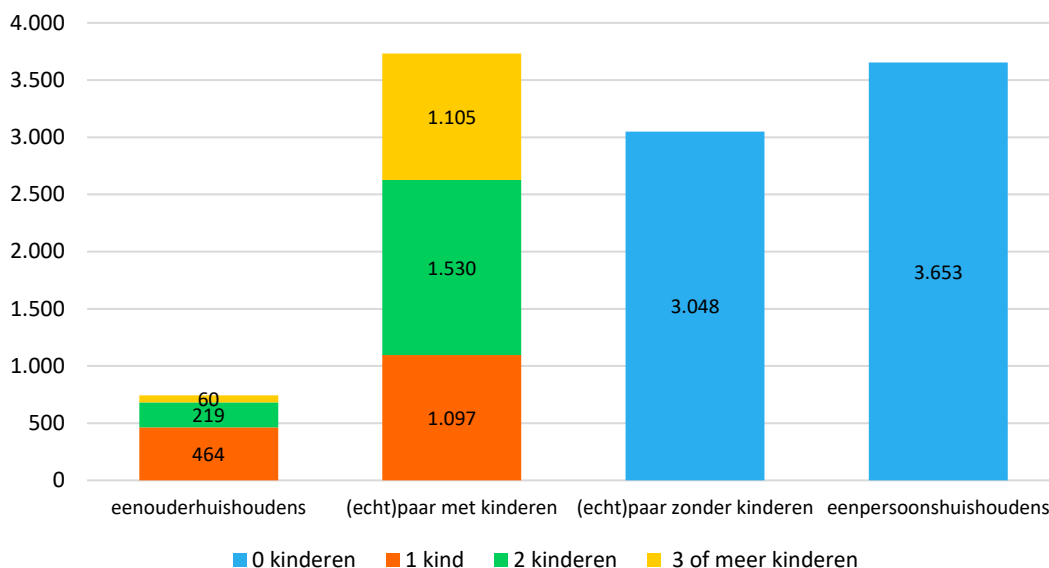
Signaal: Er is een opvallende groei van het aantal 0-19 jarigen tussen 2018 en 2019. Dit kan op termijn gevolgen hebben voor het jeugdhulpgebruik. Het aandeel jeugdigen in de gemeente is groter dan de benchmarkgemeenten en groter dan gemiddeld in Nederland.

2.3 Samenstelling huishoudens

Oegstgeest telt in 2019 zo'n 11.180 huishoudens. Zo'n 40% betreft huishoudens met kinderen. Dit is een stijging van 5 procentpunten ten opzichte van 2015 toen zo'n 35% van de huishoudens kinderen had. 83% van de huishoudens met kinderen betreft een paar met kinderen en 17% een eenouderhuishouden. Dit is nagenoeg gelijk aan 2015, toen zo'n 82% van de huishoudens met kinderen een paar met kinderen betrof.

Absoluut gezien steeg het aantal huishoudens met kinderen met zo'n 870 huishoudens tussen 2015-2019. Deze stijging vond met name plaats tussen 2018 en 2019, toen het aantal huishoudens met kinderen met zo'n 660 toenam.

Figuur 2.3 Huishoudens naar samenstelling in Oegstgeest, 2019, absoluut

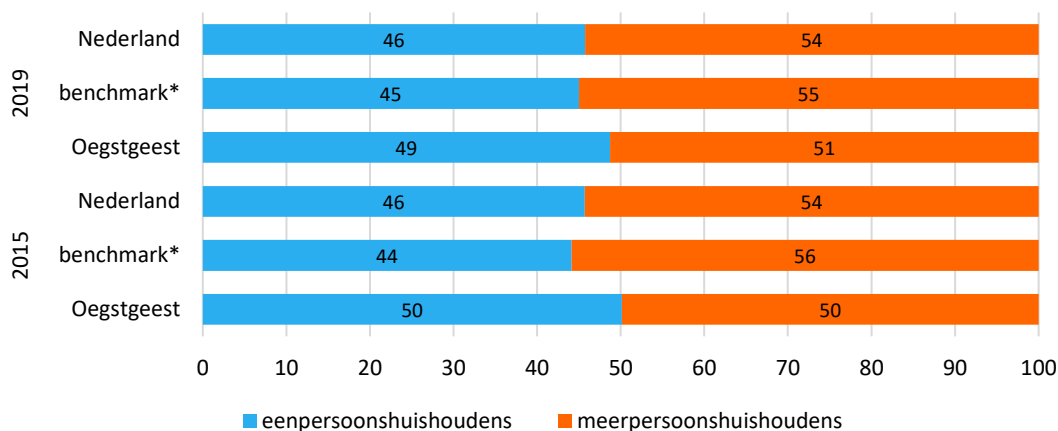

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan. Exclusief 18 'overige' huishoudens

Signaal: Van alle huishoudens in Oegstgeest betreft 40% een huishouden met kinderen. Met name tussen 2018-2019 is het aantal gezinnen met kinderen sterk gestegen. Het aandeel huishoudens met kinderen ligt iets hoger dan in de benchmarkgemeenten (39%) en Nederland (37%).

Figuur 2.4 laat zien dat er ongeveer evenveel meerpersoonshuishoudens zijn als eenpersoonshuishoudens van 65 jaar en ouder. Meerpersoonshuishoudens zijn voornamelijk (echt)paren, maar kunnen ook eenouderhuishoudens, inwonende mantelzorgers of samenwonenden zonder relatie zijn. 49% van de 65+-huishoudens betreft in 2019 een eenpersoonshuishouden. Dit percentage is hoger dan in de benchmarkgemeenten en Nederland (respectievelijk ongeveer 45 en 46%).

Figuur 2.4 Eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens van 65 jaar en ouder, 2015-2019, percentage

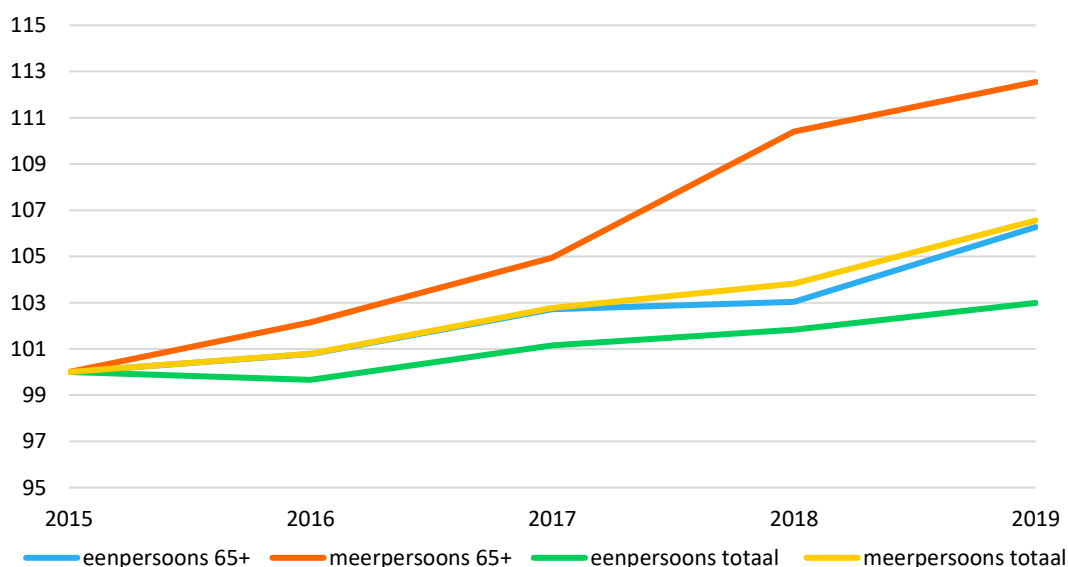
*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 2.5 geeft de ontwikkeling van het aantal 65+-huishoudens in vergelijking met alle huishoudens in Oegstgeest weer. Deze figuur laat zien dat tussen 2015-2019 het aantal meerpersoonshuishoudens van 65 jaar en ouder sterker is toegenomen dan het totaal aantal meerpersoonshuishoudens in Oegstgeest. Wel nam het aantal meerpersoonshuishoudens van 65 jaar en ouder tussen 2018-2019 minder sterk toe dan tussen 2017-2018. Het aantal eenpersoonshuishoudens van 65 jaar en ouder nam juist tussen 2018-2019 sterker toe.

In totaal is er tussen 2015-2019 een toename van het aantal 65+-huishoudens met ruim 9%. De groei van de eenpersoonshuishoudens is 6% (waarbij de helft van de groei tussen 2018-2019 plaatsvond), terwijl het aantal meerpersoonshuishoudens van 65 jaar en ouder met 12% toenam. In totaal zijn er in 2019 zo'n 3.370 huishoudens van 65 jaar en ouder, waarvan zo'n 1.640 huishoudens een eenpersoons- en 1.730 huishoudens een meerpersoonshuishouden betreft.

Figuur 2.5 **Ontwikkeling van een- en meerpersoonshuishoudens van 65 jaar en ouder, versus alle leeftijdsgroepen in Oegstgeest, 2015-2019.**

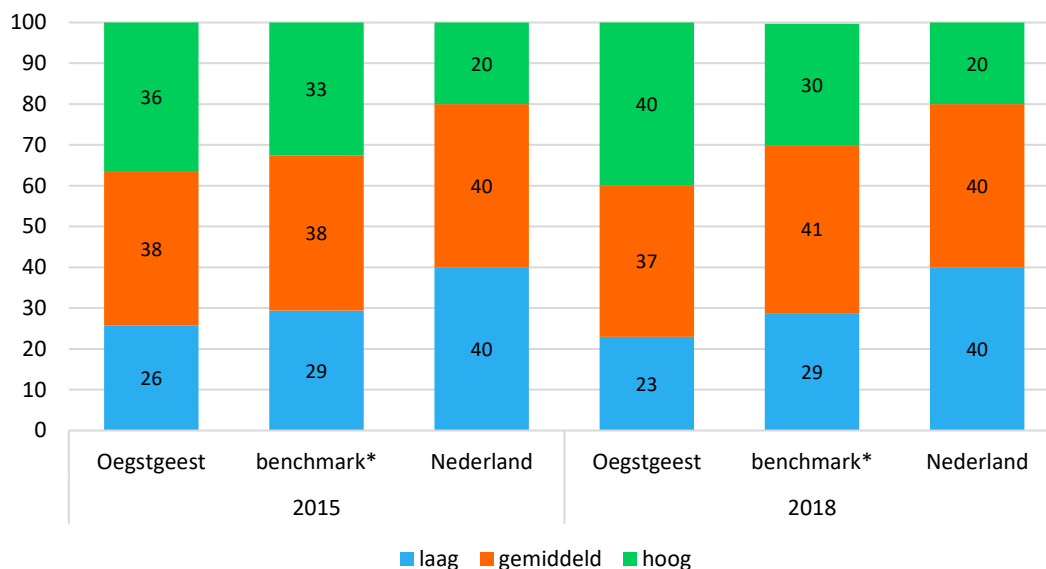
bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympaan. De gele en blauwe lijn vallen grotendeels samen.

Signaal: **Het aantal 65+-huishoudens is relatief sterker toegenomen dan het aantal huishoudens in andere leeftijdsgroepen. Van de 65+-huishoudens woont 49% alleen. Dat is een iets hoger percentage dan in de benchmarkgemeenten (45%) en gemiddeld in Nederland (46%).**

2.4 Inkomen en opleiding

Figuur 2.6 laat het percentage huishoudens per inkomensklasse zien. Het betreft een vergelijking tussen 2015 en 2018. Oegstgeest en de benchmarkgemeenten hebben een groter aandeel huishoudens met een hoog inkomen dan gemiddeld in Nederland en een kleiner aandeel huishoudens met een laag inkomen. In de afgelopen jaren is het aandeel huishoudens met een hoog inkomen toegenomen in Oegstgeest en het aandeel huishoudens met een laag inkomen afgenomen. Dit is tegen de trend van de benchmarkgemeenten in.

Figuur 2.6 Huishoudens met een laag, 'gemiddeld' en hoog inkomen, 2015-2018, percentage

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

Laag inkomen: een inkomen dat hoort bij de laagste 40% van Nederland.

Gemiddeld inkomen: een inkomen dat niet hoort bij de laagste 40% of hoogste 20%.

Hoog inkomen: een inkomen dat hoort bij de hoogste 20% van Nederland.

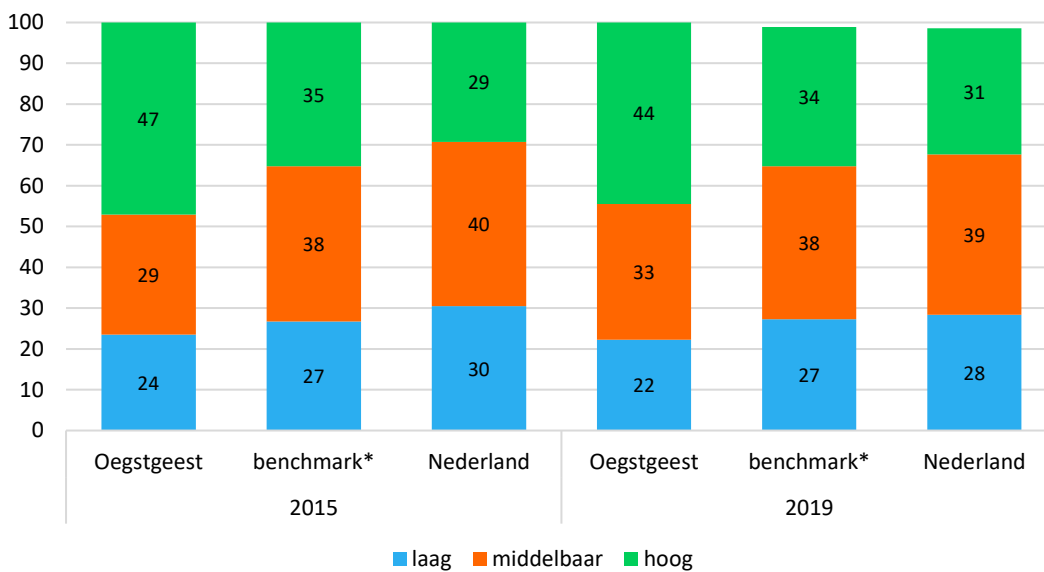
bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Signaal: **23% van de huishoudens in Oegstgeest heeft een laag inkomen. Dit is minder dan in de benchmarkgemeenten (29%) en aanzienlijk minder dan gemiddeld in Nederland (40%).**

Ten opzichte van de benchmarkgemeenten en Nederland zijn er in Oegstgeest relatief meer inwoners met een hoog opleidingsniveau³. Dat geldt voor de hele periode 2015-2019. Het percentage is in de betreffende periode wel afgenomen van 47 naar 44% (figuur 2.7). Oegstgeest en Voorschoten staan in de top 10 van gemeenten met het grootste aandeel hoger opgeleiden binnen de beroepsbevolking.

³ laag: basisonderwijs, onderbouw voortgezet onderwijs, mbo1; middelbaar: bovenbouw havo/vwo, mbo2-4; hoog: hbo, wo.

Figuur 2.7 Inwoners (15-75 jaar) met een laag, middelbaar en hoog opleidingsniveau, 2015 en 2019, percentage

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

laag: basisonderwijs, onderbouw voortgezet onderwijs, mbo1.

middelbaar: bovenbouw havo/vwo, mbo2-4.

hoog: hbo, wo.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: Het opleidingsniveau van inwoners in Oegstgeest is hoger dan in de benchmarkgemeenten en gemiddeld in Nederland. In Oegstgeest is binnen de beroepsbevolking 44% hoogopgeleid, in de benchmarkgemeenten en Nederland is dat gemiddeld respectievelijk 34 en 31%.

3 Wmo

3.1 Inleiding

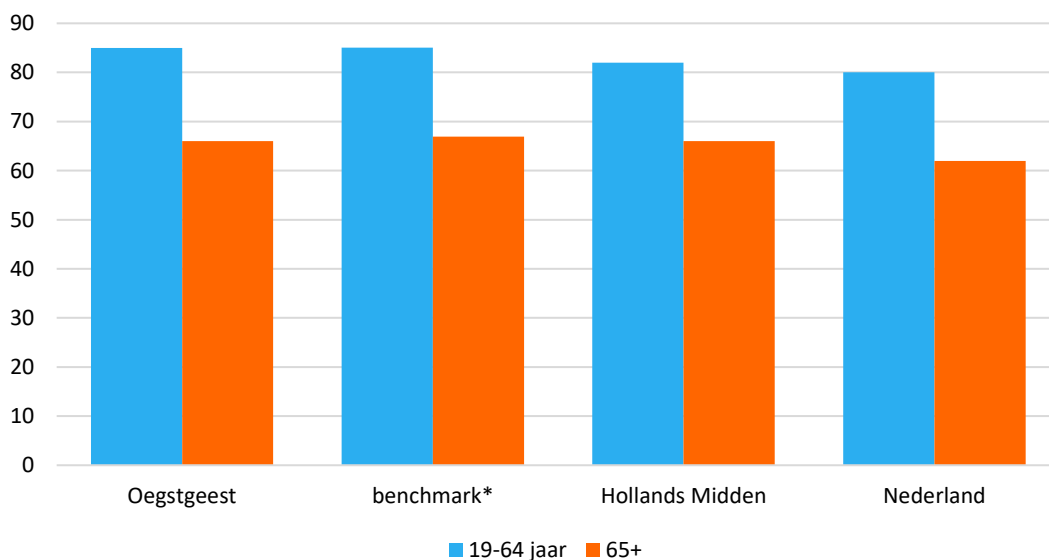
In dit hoofdstuk gaat paragraaf 3.2 in op de (ervaren) gezondheid van inwoners van Oegstgeest. In paragraaf 3.3 komen cijfers over het gebruik binnen de Wmo in 2019 aan bod: de outputindicatoren. We vergelijken de cijfers met die van (een of meer) voorgaande jaren. In paragraaf 3.4 vergelijken we het gebruik van voorzieningen in Oegstgeest met dat van de benchmarkgemeenten. Vervolgens kijken we naar de outcome. Met outcome wordt hier het maatschappelijke effect van beleid bedoeld. Daarbij gaan we uit van de outcome-indicatoren zoals gedefinieerd door de gemeente in 'Opzet monitor 3 decentralisaties in Oegstgeest' (maart 2015). Daar waar mogelijk vergelijken we het gebruik van Wmo-voorzieningen in Oegstgeest met dat in de benchmarkgemeenten en Nederland.

3.2 Early warning items

Gezondheid en vóórkomen van aandoeningen zijn belangrijke voorspellers voor het gebruik van Wmo-voorzieningen. De meest recente gegevens over gezondheid en aandoeningen hebben betrekking op 2016. Naast een vergelijking met de benchmarkgemeenten en heel Nederland, maken we een vergelijking met de GGD-regio Hollands Midden.

Figuur 3.1 laat de ervaren gezondheid naar leeftijdscategorie zien.

Figuur 3.1 Ervaren gezondheid (zeer) goed naar leeftijdscategorie, 2016, percentage

*Benchmarkgemeenten zijn Noordwijk en Voorschoten.

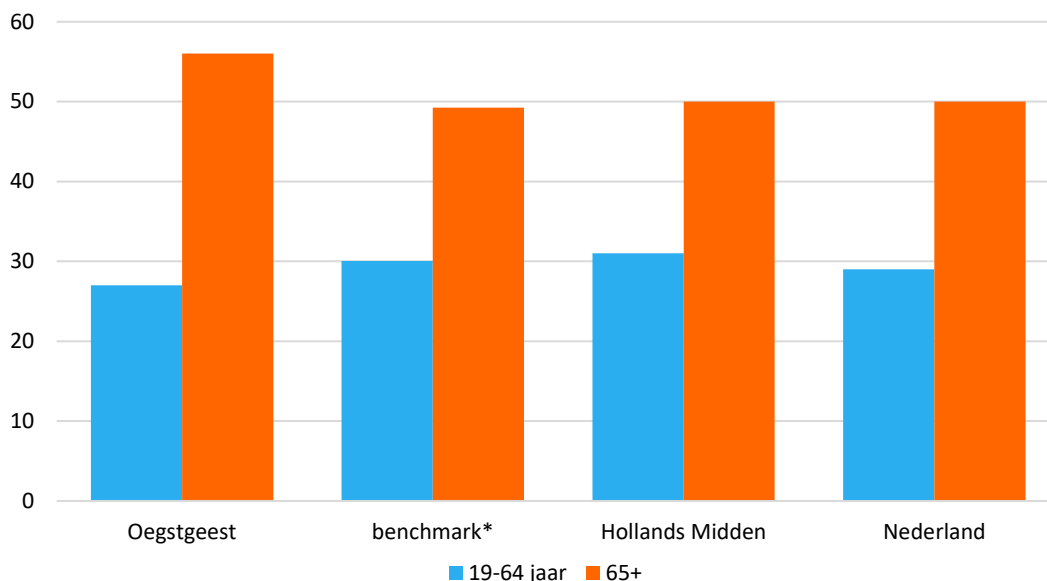
bron: GGD Hollands Midden Kerncijfers volwassenen en ouderen 2016; gezondnhn.nl

In 2016 ervaart 85% van de volwassenen (19-64 jaar) in Oegstgeest zijn/haar gezondheid als (zeer) goed (figuur 3.1). Van de 65-plussers ervaart 66% zijn/haar gezondheid als (zeer) goed. De percentages zijn vergelijkbaar met die in de benchmarkgemeenten en de GGD-regio Hollands Midden. Inwoners van Oegstgeest ervaren hun gezondheid iets positiever dan gemiddeld in Nederland.

27% van de 19-64-jarigen en 56% van de 65-plussers in Oegstgeest heeft in 2016 last van een of meerdere langdurige aandoeningen. Verhoudingsgewijs zijn er in Oegstgeest wat meer 65-plussers met een of meer langdurige aandoeningen dan in de benchmarkgemeenten, Hollands Midden en Nederland (figuur 3.2)

Aan 65-plussers is gevraagd of zij de afgelopen drie maanden wel eens zijn gevallen. Dit blijkt bij 19% van de 65-plussers zo te zijn (bron: GGD Hollands Midden, peiljaar 2016).

Figuur 3.2 Hebben van een of meerdere aandoeningen naar leeftijdscategorie, 2016 percentage

*Benchmarkgemeenten zijn Noordwijk en Voorschoten.

bron: CBS Statline gezondheidsmonitor 2012; GGD Hollands Midden Kerncijfers volwassenen en ouderen 2016; gezondhnh.nl

Signaal: Volwassenen (19-64 jaar) en 65-plussers voelen zich net zo gezond als gemiddeld in de benchmarkgemeenten en de GGD-regio Hollands Midden en ervaren een iets betere gezondheid dan gemiddeld in Nederland.

Signaal: In Oegstgeest heeft 56% van de 65-plussers een of meer langdurige aandoeningen. Dat is meer dan gemiddeld in de benchmarkgemeenten, de GGD-regio Hollands Midden en Nederland.

3.3 Output

In het kader van de Wmo zijn verschillende voorzieningen beschikbaar. In deze paragraaf komt het gebruik van de volgende voorzieningen (output) aan bod:

- hulp bij het huishouden cliënttevredenheid Wmo,
- begeleiding,
- woonvoorzieningen,
- rolstoelvoorzieningen,
- vervoersvoorzieningen en
- bijzondere bijstand vanwege algemene voorziening hulp bij het huishouden.

Om het gebruik van Wmo-voorzieningen te bepalen, kijken we naar het aantal cliënten dat een of meer van de voorzieningen ontvangt en naar de intensiteit. Ook besteden we aandacht aan de financieringsvorm van de gebruikte regelingen.

3.3.1 Gebruik van regelingen in aantal personen

Tabel 3.1 geeft inzicht in het aantal personen met een Wmo-voorziening, uitgesplit naar type voorziening. Tevens laat de tabel het groeicijfer zien over de periode 2015-2019.

Tabel 3.1 Aantal personen met een Wmo-voorziening naar type voorziening in Oegstgeest, peiljaren 2015-2019, absoluut* en groeipercentage

	2015	2016	2017	2018	2019	groeipercentage 2015-2018
hulp bij het huishouden ¹	275	287	292	409	507	84,4%
begeleiding	199	203	205	252	277	39,2%
woonvoorziening	162	141	121	106	123	-24,1%
vervoersvoorziening	635	672	799	844	897	41,3%
rolstoelvoorziening	342	316	327	327	333	-2,6%
bijzondere bijstand ²	9	2	11	2	0	-100,0%
totaal aantal personen³	1.084	1.069	1.193	1.284	1.370	26,4%

*Het gaat hierbij om het aantal personen die gedurende het jaar gebruik maken of hebben gemaakt van een voorziening en dus NIET het aantal personen op peildatum.

¹ 2018 geeft een vertekend beeld door het afschaffen van de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning en het feit dat deze cliënten nu een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning ontvangen.

² Dit betreft klanten met hulp bij het huishouden (algemene voorziening) waarbij de eigen bijdrage via de bijzondere bijstand wordt vergoed.

⁴ De som van het aantal personen telt niet op tot het totaal, omdat personen van meerdere voorzieningen tegelijk gebruik kunnen maken, bijvoorbeeld van een woonvoorziening en huishoudelijke ondersteuning. Maakt een persoon twee keer gebruik van een regeling binnen een woonvoorziening, is deze persoon hier één keer meegeteld.

bron: gemeente Oegstgeest; bewerking: data-adviesbureau Tympan

In 2019 maken 1.370 personen gebruik van een of meerdere voorzieningen binnen de Wmo. Dat is 5,6% van alle inwoners van Oegstgeest. In 2015 waren dat 1.084 personen (4,7% van alle inwoners). De trend van het groeiend aantal gebruikers van Wmo-voorzieningen zet in 2019 door.

Het aantal personen dat gebruik maakt van huishoudelijke hulp laat opnieuw een sterke groei zien. ⁴ In absolute zin is er ten opzichte van 2018 met name een stijging te zien onder personen van 65 jaar en ouder (+72 personen). Mogelijk dat de introductie van een vaste maximale eigen bijdrage per 1 januari 2019 en langer zelfstandig thuis wonen hierin een rol spelen. Relatief gezien is de stijging ten opzichte van 2018 sterker onder personen jonger dan 65 dan onder 65-plussers (respectievelijk 36 en 21%).

Voor de voorziening begeleiding geldt dat ten opzichte van 2018 het gebruik het meest is toegenomen onder personen jonger dan 65, zowel in absolute als in relatieve zin. Er is

⁴ In 2018 was er ten opzichte van de voorgaande jaren sprake van een vertekend beeld van het afschaffen van de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning. Sinds 2018 ontvangen deze cliënten een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning.

zowel onder de groep onder 65 als onder personen van 65 jaar en ouder een toename van het aantal gebruikers van individuele begeleiding te zien. Het aantal gebruikers van groepsbegeleiding daarentegen blijft onder de jongere leeftijdsgroep vrijwel gelijk, terwijl het aantal gebruikers van 65 jaar en ouder daalt.

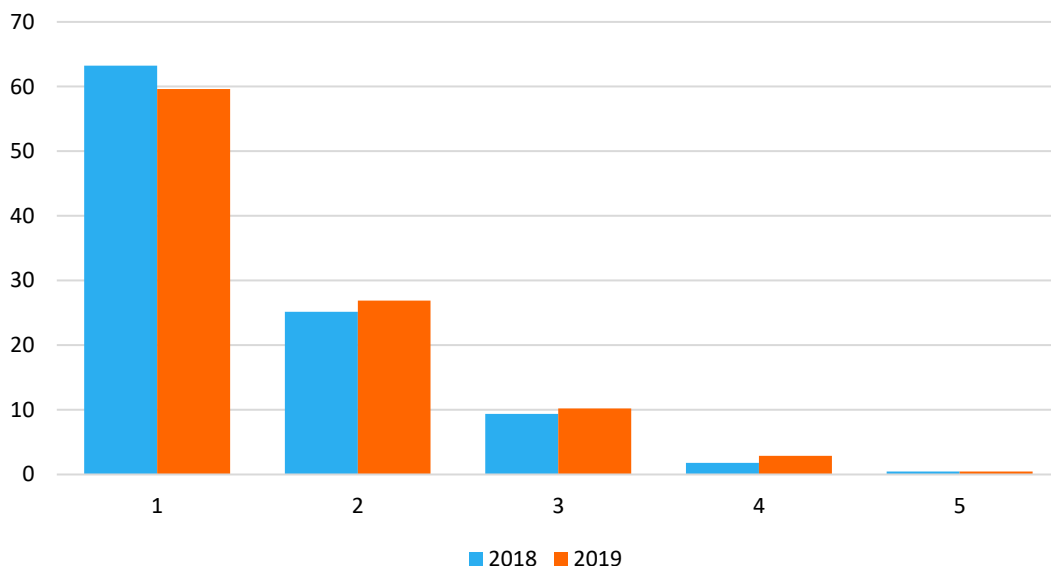
Evenals in voorgaande jaren wordt in 2019 het meest gebruik gemaakt van de vervoersvoorziening. In 2019 maken 897 personen hiervan gebruik. Ten opzichte van 2015 is er sprake van een toename van ongeveer 41%.

De dalende trend van het gebruik van woonvoorzieningen is in 2019 doorbroken. Niettemin ligt het aantal personen dat in 2019 gebruik maakt van een woonvoorziening circa 24% lager dan in 2015. Van bijzondere bijstand is in 2019 geen gebruik gemaakt.

Signaal: De groei van het aantal personen dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening zet in 2019 door. Het gebruik van huishoudelijke hulp is het meest toegenomen. Ten opzichte van 2018 groeide het gebruik in absolute zin het sterkst onder 65-plussers, in relatieve zin vond de sterkste groei onder personen jonger dan 65 plaats.

De gegevens over stapeling van gebruik van voorzieningen zijn voor het eerst gepresenteerd in de driemeting. Daarom vindt in de figuren over dit onderdeel een vergelijking plaats met de gegevens over 2018. Figuur 3.3 laat zien in welke mate er in Oegstgeest sprake is van stapeling van gebruik van Wmo-voorzieningen.

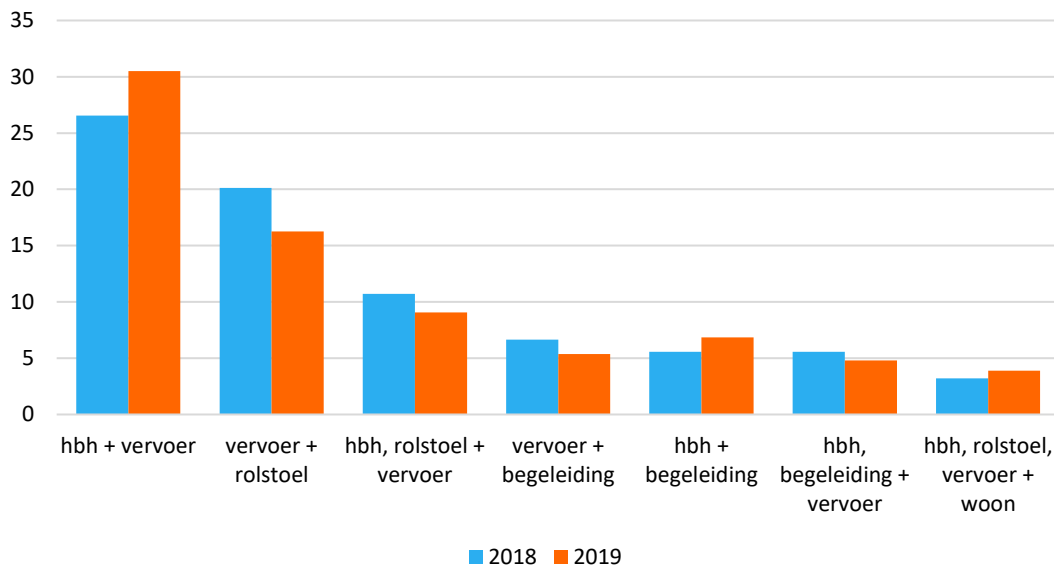
Figuur 3.3 Verdeling van het aantal voorzieningen per persoon in Oegstgeest, peiljaren 2018 en 2019, percentage

bron: gemeente Oegstgeest; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Het percentage personen dat gebruik maakt van meer dan één voorziening is toegenomen van 37% in 2018 tot 40% in 2019. De meest voorkomende combinatie van voorzieningen is hulp bij het huishouden en een vervoersvoorziening. Dit is in 2019 nog sterker het geval dan in 2018.

Figuur 3.4 Meest voorkomende combinaties van voorzieningen* in Oegstgeest, peiljaren 2018 en 2019, percentage

* hbh=hulp bij het huishouden, vervoer = vervoersvoorziening, rolstoel = rolstoelvoorziening.

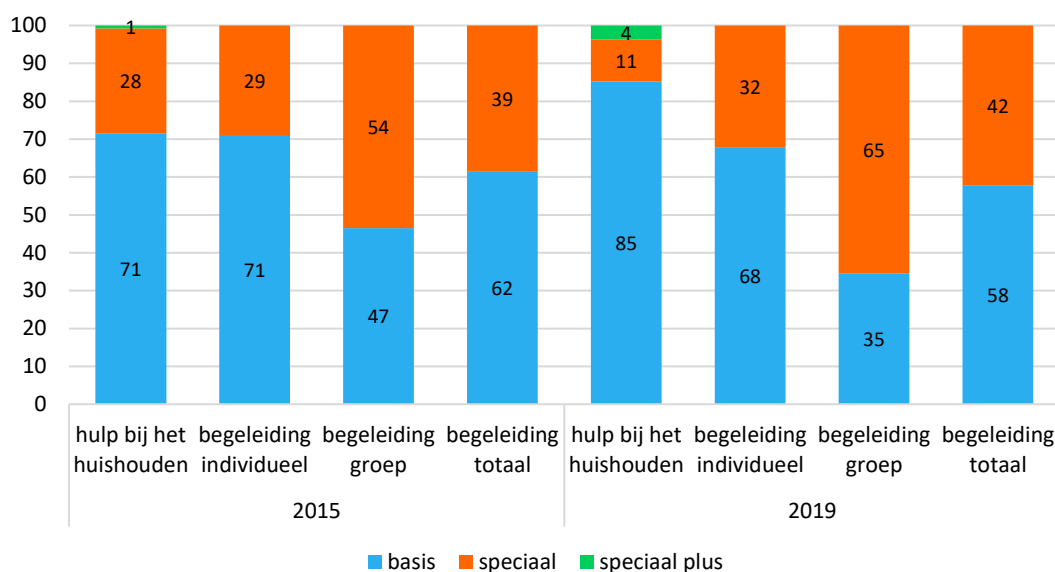
bron: gemeente Oegstgeest; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: **Het percentage personen dat in Oegstgeest gebruik maakt van meer dan één voorziening is toegenomen. De meest voorkomende combinatie is hulp bij het huishouden met vervoer. Circa 30% van de personen met meer dan één voorziening heeft deze combinatie.**

3.3.2 Gebruik van regelingen naar intensiteit

Om een nader beeld te krijgen van het gebruik van de regelingen, vergelijken we in figuur 3.5 de verhouding in het gebruik van de voorzieningen ‘hulp bij het huishouden’ en ‘begeleiding’ naar intensiteit (basis, speciaal en speciaal plus) tussen 2015 en 2019. Bij begeleiding is daarbij een onderscheid gemaakt naar soort begeleiding (individueel en groep).

Figuur 3.5 Aantal regelingen huishoudelijke ondersteuning en begeleiding naar vorm en intensiteit in Oegstgeest, peiljaren 2015 en 2019, percentage

bron: gemeente Oegstgeest; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Het aandeel personen dat gebruik maakt van de basisvoorziening ‘hulp bij het huishouden’ is aanzienlijk toegenomen ten opzichte van het aandeel hulp bij het huishouden met intensiteit ‘speciaal’. Deze trend doet zich gedurende de hele periode 2015-2019 voor. Het gebruik van hulp bij het huishouden met intensiteit ‘speciaal plus’ is iets toegenomen.

Bij begeleiding is in 2019 juist sprake van een toename van het percentage personen met begeleiding met intensiteit ‘speciaal’ ten opzichte van voorgaande jaren. Er is vooral een groei van het percentage personen dat gebruikmaakt van speciale groepsbegeleiding (figuur 3.5). Dit is een voortzetting van de trends uit eerdere jaren.

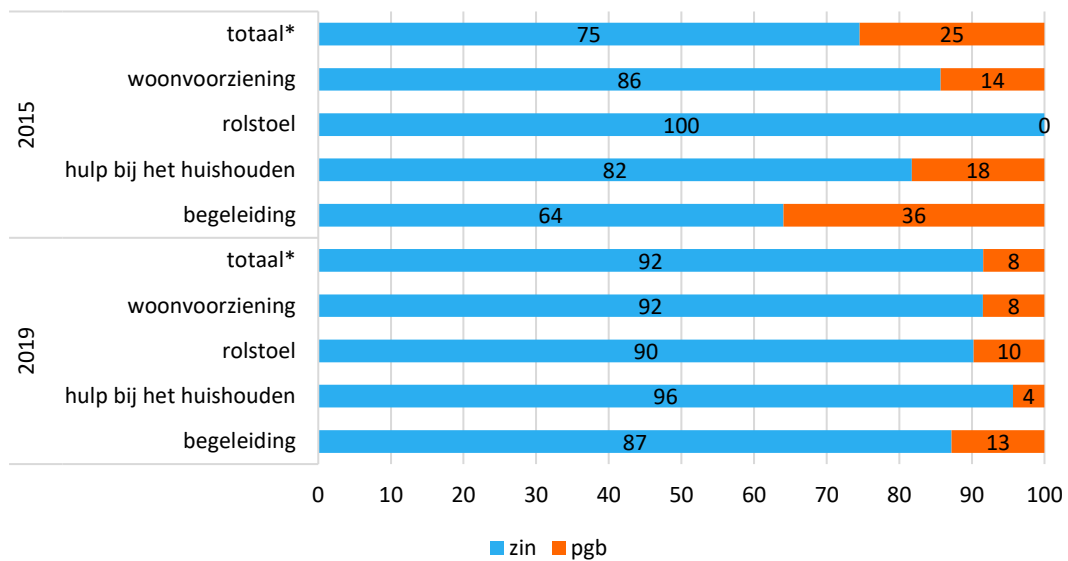
Signaal: Terwijl bij hulp bij het huishouden het aandeel van het gebruik van de basisvoorziening toeneemt, neemt het aandeel basisbegeleiding in de voorziening begeleiding juist af. Vooral bij groepsbegeleiding is er sprake van een relatieve stijging van hulp met intensiteit ‘speciaal’.

3.3.3 Gebruik van regelingen naar type financiering

Figuur 3.6 toont het percentage regelingen binnen de Wmo naar type financiering.⁵ Het merendeel van de voorzieningen wordt geleverd in de vorm van zorg in natura (zin). Ten opzichte van 2015 is het aandeel zorg in natura toegenomen ten koste van de inzet van het persoonsgebonden budget (pgb).

⁵ De financiering van vervoersvoorzieningen valt uiteen in 2019 uiteen in een financiële bijdrage, PBG en ZIN. Daarom is deze voorziening niet in de figuur opgenomen.

Figuur 3.6 Aantal regelingen naar type financiering in Oegstgeest, peiljaren 2015 en 2019, percentage

*In de berekening voor het totaal is de vervoersvoorziening niet meegenomen. Dit was in de vorige rapportages wel het geval, waardoor de percentage voor het totaal afwijken van voorgaande rapportages.

zin = zorg in natura, pgb = persoonsgebonden budget

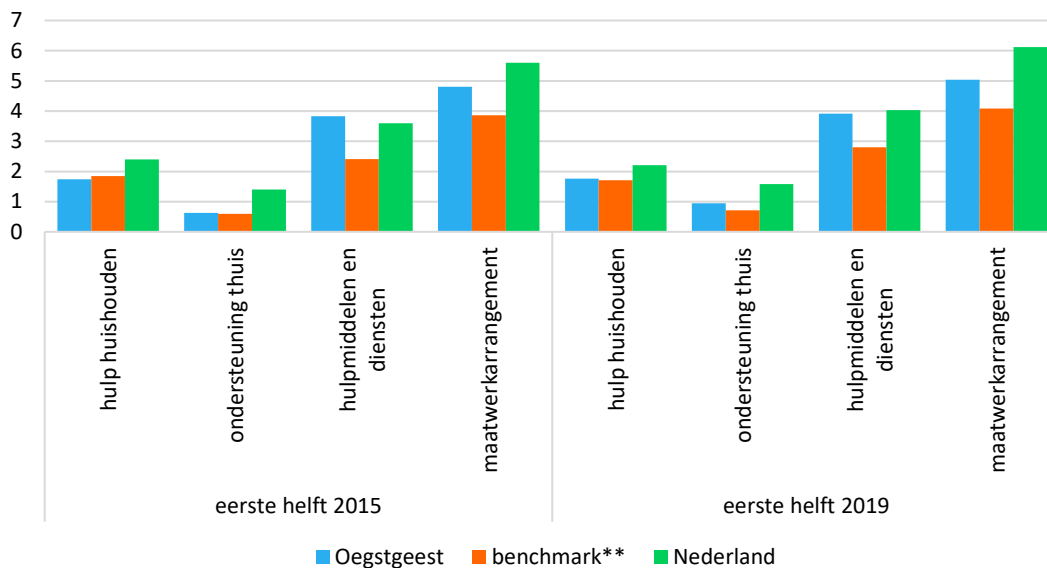
bron: gemeente Oegstgeest; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Signaal: Binnen de Wmo worden in 2019 de meeste voorzieningen geleverd in de vorm van zorg in natura (zin). Het percentage voorzieningen (exclusief vervoer) dat gefinancierd wordt met een persoonsgebonden budget (pgb) is ten opzichte van 2015 afgenomen.

3.4 Benchmark gebruik voorzieningen

Bij het CBS zijn gegevens beschikbaar over het percentage inwoners met maatwerkarrangementen binnen de Wmo. In figuur 3.7 vergelijken we het gebruik van maatwerkarrangementen in Oegstgeest met het gebruik in de benchmarkgemeenten en gemiddeld in Nederland. De cijfers betreffen het eerste halfjaar van zowel 2015 als 2019.

Figuur 3.7 Aantal inwoners met een maatwerkarrangement* in Oegstgeest, 2015 en 2019, percentage

*Een maatwerkarrangement voor Nederland inclusief verblijf en opvang; Ondersteuning thuis betreft onder meer begeleiding, persoonlijke verzorging en dagbesteding.

**benchmarkgemeenten zijn Voorschoten en Ouder-Amstel.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 3.7 laat zien dat in Oegstgeest in 2019, evenals in 2015, ongeveer 5% van de inwoners een maatwerkarrangement ontvangt. Dit is zo'n 1 procentpunt meer dan in de benchmarkgemeenten Ouder-Amstel en Voorschoten en ongeveer 1 procentpunt minder dan gemiddeld in Nederland. Inwoners van Oegstgeest maken vaker gebruik van hulpmiddelen en diensten dan de inwoners van de benchmarkgemeenten. In 2019 maken inwoners van Oegstgeest ook iets vaker gebruik van ondersteuning thuis dan in de benchmarkgemeenten het geval is.

Signaal: In Oegstgeest krijgen verhoudingsgewijs meer inwoners een maatwerkarrangement dan in de benchmarkgemeenten.

3.5 Outcome

De drie hoofddoelstellingen binnen de Wmo zijn:

- 1 bevorderen van sociale samenhang, ondersteunen van mantelzorg, stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk, bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid en voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- 2 ondersteunen van de zelfredzaamheid en participatie van burgers met een beperking of chronische, psychische of psychosociale problemen, zo veel mogelijk in de eigen leefomgeving;
- 3 bieden van opvang (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg vallen hieronder en zijn een verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Leiden).

In dit rapport monitoren we de eerste twee doelstellingen aan de hand van de volgende indicatoren:

- bekendheid met het Sociaal Team Oegstgeest;
- cliënttevredenheid Wmo;
- eenzaamheid en zelfredzaamheid;
- mantelzorg en hulp aan anderen;
- financiële situatie.

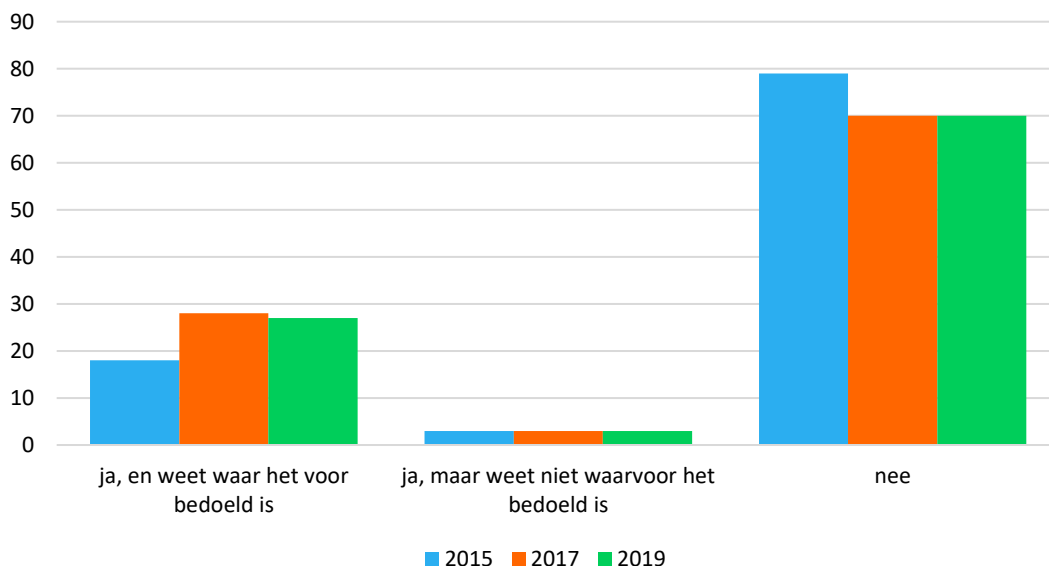
Hierbij maken we gebruik van verschillende databronnen:

- onderzoeken cliënttevredenheid Wmo gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl;
- inwonersenquête 2015 en 2017 gemeente Oegstgeest;
- volwassenen- en ouderenpeiling GGD Hollands Midden 2016.

3.5.1 Bekendheid met het Sociaal Team Oegstgeest

Het Sociaal Team Oegstgeest (STO) is het aanspreekpunt voor inwoners met vragen over zorg en welzijn. Figuur 3.8 toont in welke mate inwoners bekend zijn met het STO.

Figuur 3.8 Bekendheid met het Sociaal Team Oegstgeest, 2015-2019, percentage

bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2015, 2017, 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Het aantal respondenten dat bekend is met het Sociaal Team Oegstgeest is nagenoeg gelijk gebleven tussen 2017 en 2019 en ligt hoger dan in 2015. Er zitten grote verschillen tussen leeftijdsgroepen. 6% van de 16-29 jarigen geeft aan in enige mate bekend te zijn met het Sociaal Team tegen 43% van de 65-plussers.

3.5.2 Cliënttevredenheid Wmo

Sinds 2016 voeren gemeenten een (verplicht) clienttevredenheidsonderzoek uit. Aan Wmo-clënten in Oegstgeest is, door middel van een vragenlijst met stellingen, gevraagd naar hun ervaringen in het afgelopen jaar.

In de vorige rapportage zijn de resultaten getoond voor de enquête die in 2018 is uitgevoerd met de ervaringen over 2017. In deze rapportage zijn er voor Oegstgeest twee nieuwe meetmomenten toegevoegd, 2019 (ervaringen 2018) en 2020 (ervaringen 2019). Voor de meeste gemeenten is de enquête voor 2020 nog niet beschikbaar. De vergelijking

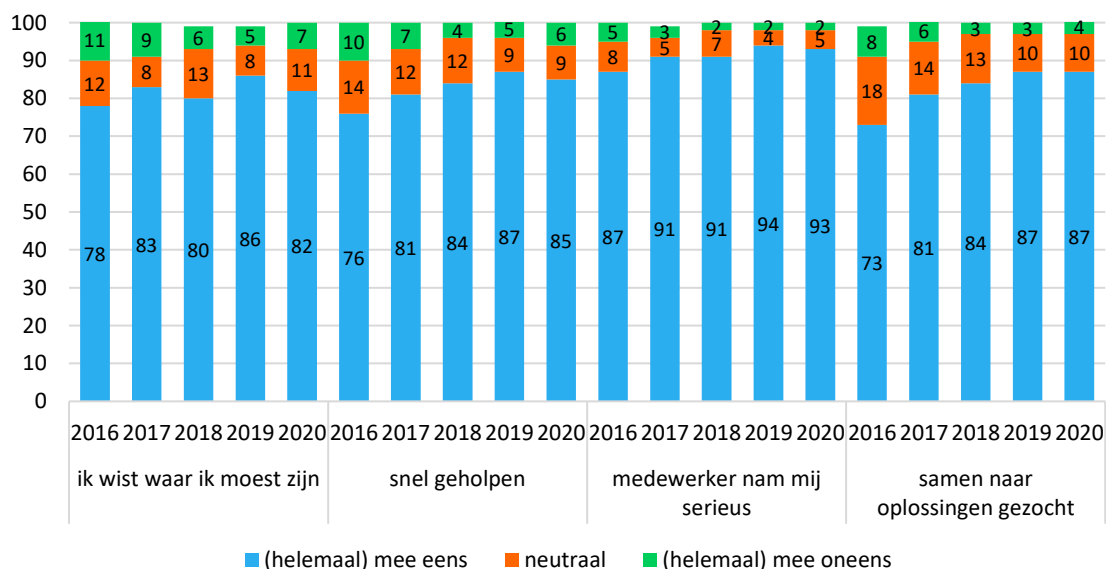
met de benchmarkgemeenten en Nederland wordt daarom gedaan met de gegevens uit de enquête 2019.

Voor de gegevens over Oegstgeest wordt in deze rapportage gebruik gemaakt van de publicatie van I&O research (I&O research 2020) in plaats van de gegevens op waarstaatjegemeente.nl. Voor de benchmarkgemeenten is wel gebruik gemaakt van de gegevens op waarstaatjegemeente.nl.

De aan cliënten voorgelegde stellingen betreffen het contact met de gemeente, de kwaliteit van de ondersteuning en het effect van de ondersteuning op hun leven. In 2020 hebben 554 Wmo-clients uit Oegstgeest de vragenlijst ingevuld. Dit is ruim meer dan in de voorgaande jaren toen 482 en 464 cliënten de vragenlijst invulden.

Figuur 3.9a toont de cliëntervaringen ten aanzien van de contacten met de gemeente Oegstgeest voor de periode 2016-2020. De grafiek laat, als we de gehele periode beschouwen, op alle aspecten een tendens naar verbetering zien. Echter, de verbetering zet zich in het laatste jaar niet door en de tevredenheid neemt zelfs op enkele onderdelen iets af.

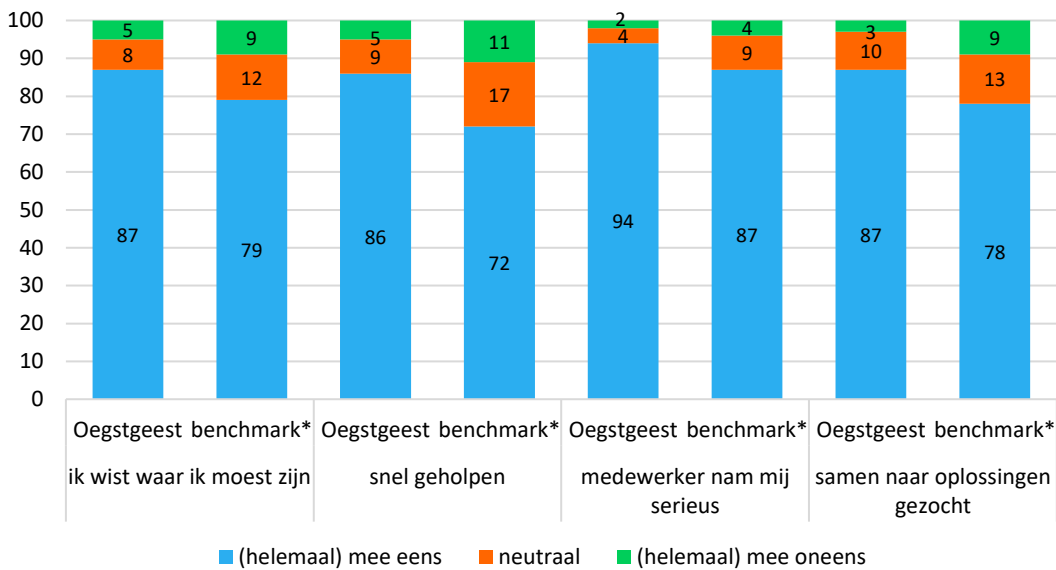
Figuur 3.9a Cliëntervaringen contact met gemeente Oegstgeest, metingen 2016-2020, percentage

bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo VNG Realisatie; bewerking: data-adviesbureau Tympan

De vergelijking in figuur 3.9b laat zien dat respondenten uit Oegstgeest tevredener zijn over de dienstverlening dan de respondenten uit de benchmarkgemeenten. Op alle punten zijn respondenten uit Oegstgeest meer tevreden over het contact met de gemeente dan in de benchmarkgemeenten.

Figuur 3.9b Cliëntervaringen contact met gemeente Oegstgeest versus benchmarkgemeenten, meting 2019, percentage

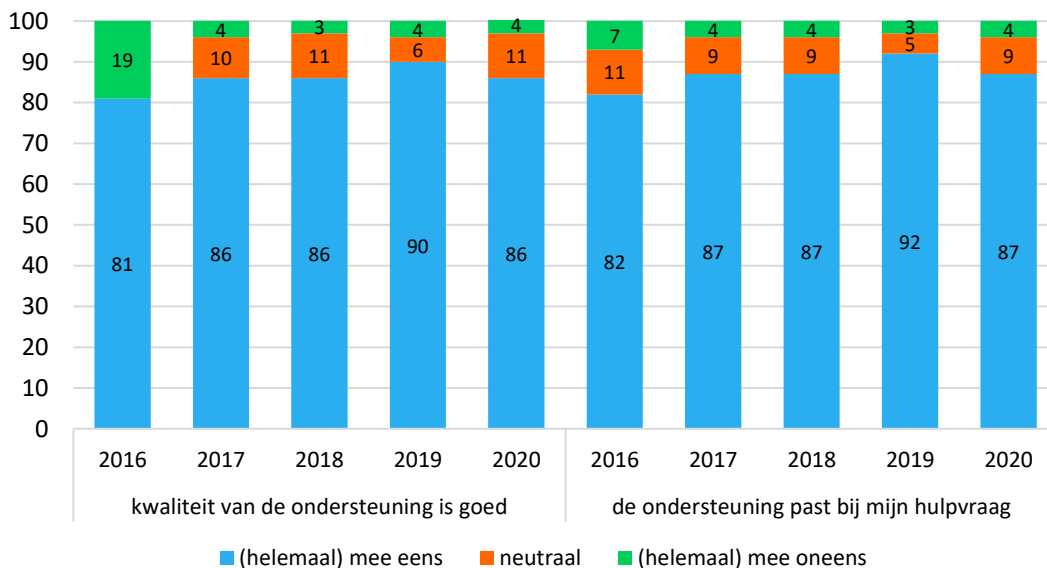

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Ouder-Amstel, Noordwijk en Voorschoten. Het gemiddelde is gewogen naar het aantal respondenten.

bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo VNG Realisatie; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Evenals wat betreft enkele onderdelen in het contact met de gemeente zijn de respondenten over de kwaliteit en de passendheid van de ondersteuning in het laatste jaar (ervaringen in 2019) iets minder tevreden dan het jaar ervoor. Dit is te zien in figuur 3.10a.

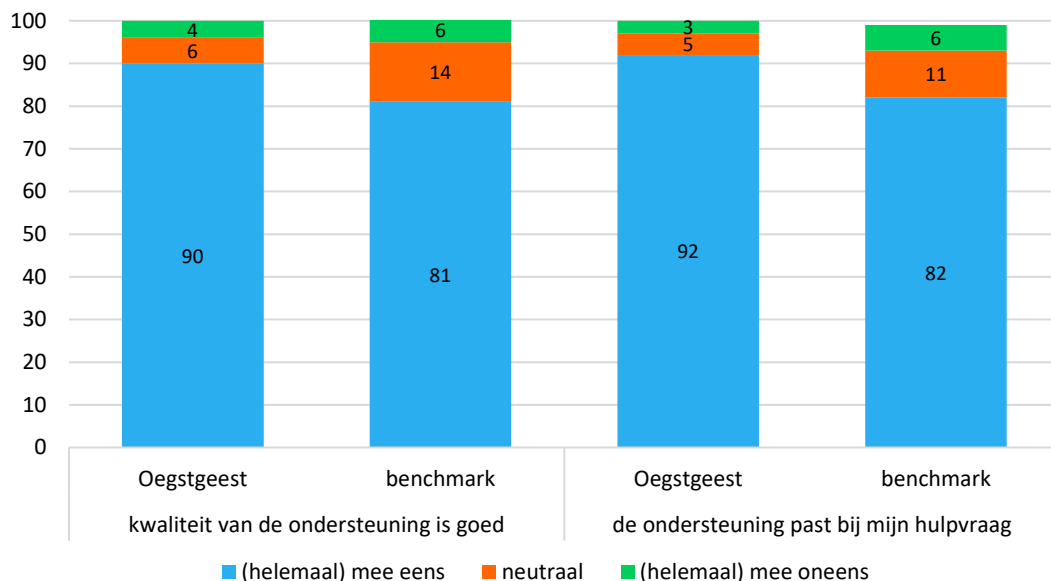
Figuur 3.10a Kwaliteit van ondersteuning gemeente Oegstgeest, metingen 2016-2020, percentage

bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo VNG Realisatie; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 3.10a laat zien dat ook voor de kwaliteit en de passendheid van de zorg geldt dat respondenten in Oegstgeest meer tevreden zijn dan de respondenten in de benchmarkgemeenten.

Figuur 3.10b Kwaliteit van ondersteuning gemeente Oegstgeest versus benchmarkgemeenten, meting 2019, percentage

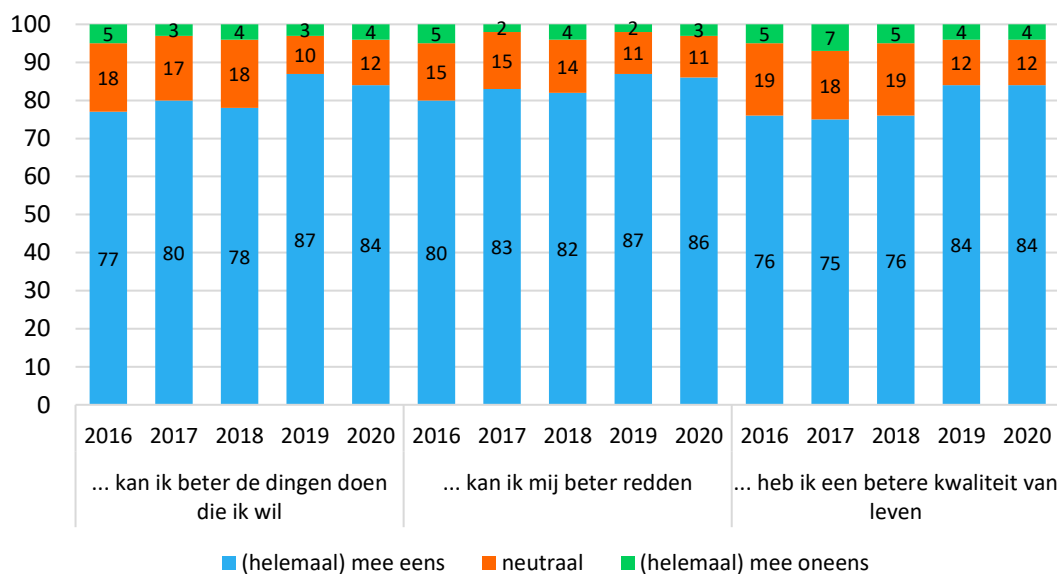

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Ouder-Amstel, Noordwijk en Voorschoten. Het gemiddelde is gewogen naar het aantal respondenten.

bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo VNG Realisatie; bewerking: data-adviesbureau Tympan

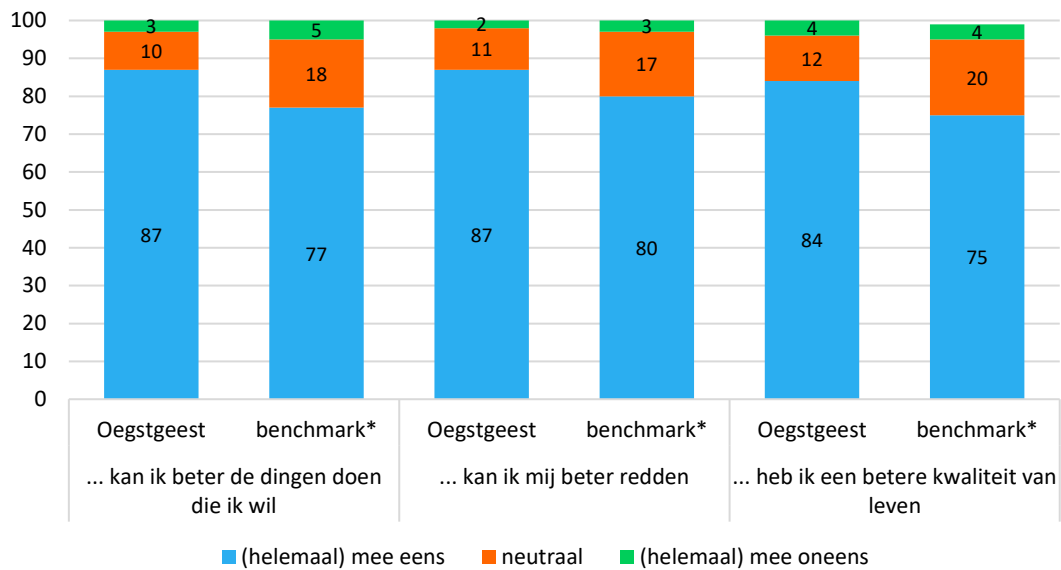
Figuur 3.11a geeft weer in welke mate cliënten in Oegstgeest tevreden zijn met het effect van de ondersteuning (outcome). Zij zijn bij de metingen in 2019 en 2020 iets vaker tevreden dan de voorgaande jaren. Uit figuur 3.11b blijkt dat respondenten in Oegstgeest, in vergelijking met de benchmarkgemeenten, vaker tevreden zijn over het effect van de geboden hulp.

Figuur 3.11a Effect op leven. Door de ondersteuning die ik krijg..., gemeente Oegstgeest, metingen 2016-2020, percentage

bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo VNG Realisatie; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 3.11b Effect op leven. Door de ondersteuning die ik krijg..., gemeente Oegstgeest versus benchmarkgemeenten, meting 2019, percentage

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Ouder-Amstel, Noordwijk en Voorschoten.

bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo VNG Realisatie; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Signaal: **WMO-Cliënten uit Oegstgeest zijn over het algemeen tevreden over de hulp vanuit de Wmo. Zowel wat betreft het contact met de gemeente, als de kwaliteit en de ‘outcome’ van de hulp zijn ze vaker tevreden dan cliënten uit de benchmarkgemeenten.**

3.5.3 Eenzaamheid en zelfredzaamheid

De meest recente gegevens van de GGD over eenzaamheid hebben betrekking op 2016. Cijfers over zelfredzaamheid komen uit een inwonersenquête in de gemeente Oegstgeest, waarvan de meest recente gegevens uit 2019 zijn.

Figuren 3.12 en 3.13 waren ook opgenomen in de vorige rapportage (driemeting). Zij laten zien in welke mate inwoners eenzaamheid ervaren. Figuur 3.12 heeft betrekking op de leeftijdscategorie 19-64 jaar, figuur 3.13 op 65-plussers. In de grafieken wordt onderscheid gemaakt tussen sociale eenzaamheid en emotionele eenzaamheid:

- sociale eenzaamheid: minder contacten dan gewenst;
- emotionele eenzaamheid: gemis aan intimiteit in persoonlijke relaties.

Figuur 3.12 **Eenzaamheid 19-64-jarigen in percentages, 2016, percentage**

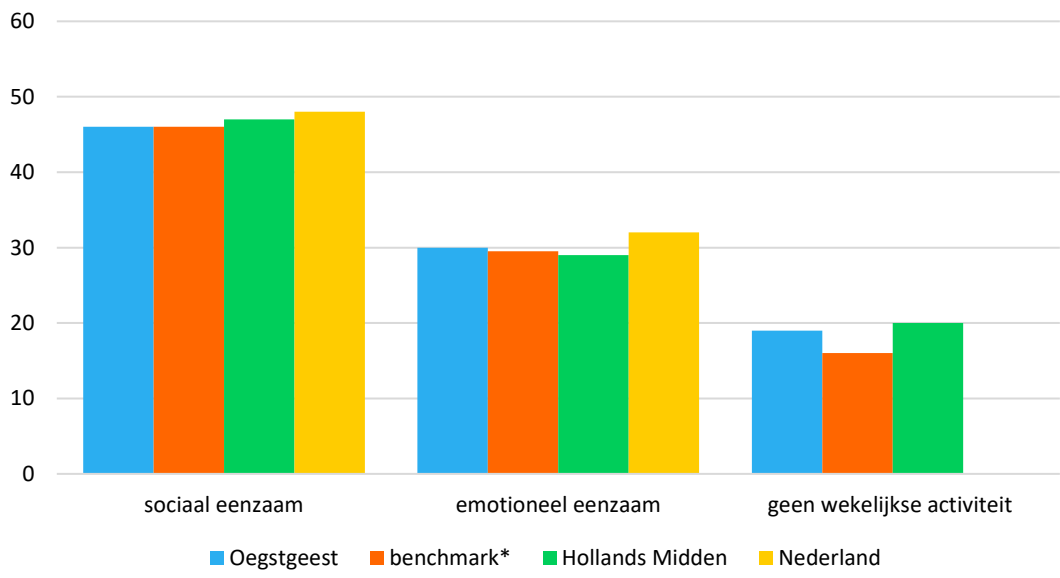

*Benchmarkgemeenten zijn Noordwijk en Voorschoten.

bron: GGD Hollands Midden, Kerncijfers volwassenen en ouderen 2016; bewerking: data-adviesbureau Tympan

In Oegstgeest is 36% van de 19-64-jarigen emotioneel eenzaam (gemis aan intimiteit in persoonlijke relaties). Dit percentage voor emotionele eenzaamheid ligt iets hoger dan in de benchmarkgemeenten, de GGD-regio Hollands Midden en Nederland. 42% van de volwassen Oegstgeestenaren ervaart sociale eenzaamheid (minder contacten dan gewenst). Dat is meer dan in de benchmarkgemeenten en de GGD-regio Hollands Midden en evenveel als gemiddeld in Nederland.

Figuur 3.13 **Eenzaamheid en activiteiten 65-plussers , 2016, percentage**

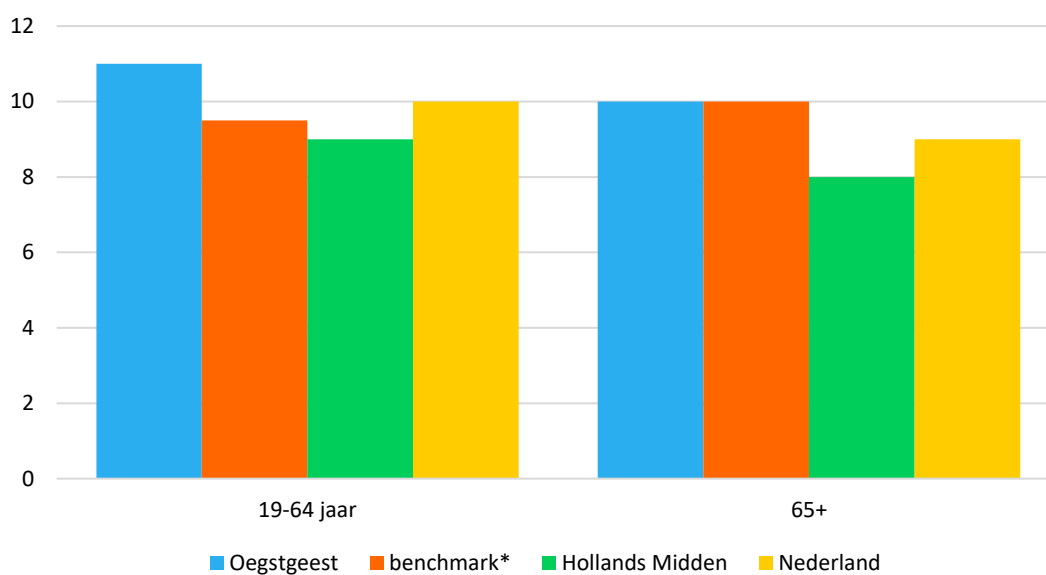
*Benchmarkgemeenten zijn Noordwijk en Voorschoten.

bron: GGD Hollands Midden, Kerncijfers volwassenen en ouderen 2016; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Van de 65-plussers is 46% sociaal eenzaam en 30% emotioneel eenzaam (2016). Deze percentages zijn vergelijkbaar met die in de benchmarkgemeenten en de GGD-regio Hollands Midden. Aan 65-plussers is gevraagd of zij iedere week iets doen, zoals bezoek ontvangen, op bezoek gaan of een hobby uitoefenen. In 2016 heeft bijna een vijfde (19%) van de 65-plussers niet iedere week een dergelijke activiteit⁶ gedaan. Dit percentage is vergelijkbaar met dat in Hollands Midden.

Figuur 3.14 heeft betrekking op het percentage inwoners dat zich ernstig eenzaam voelt.

Figuur 3.14 Percentage inwoners dat zich ernstig eenzaam voelt, naar leeftijd, 2016, percentage

*Benchmarkgemeenten zijn Noordwijk en Voorschoten.

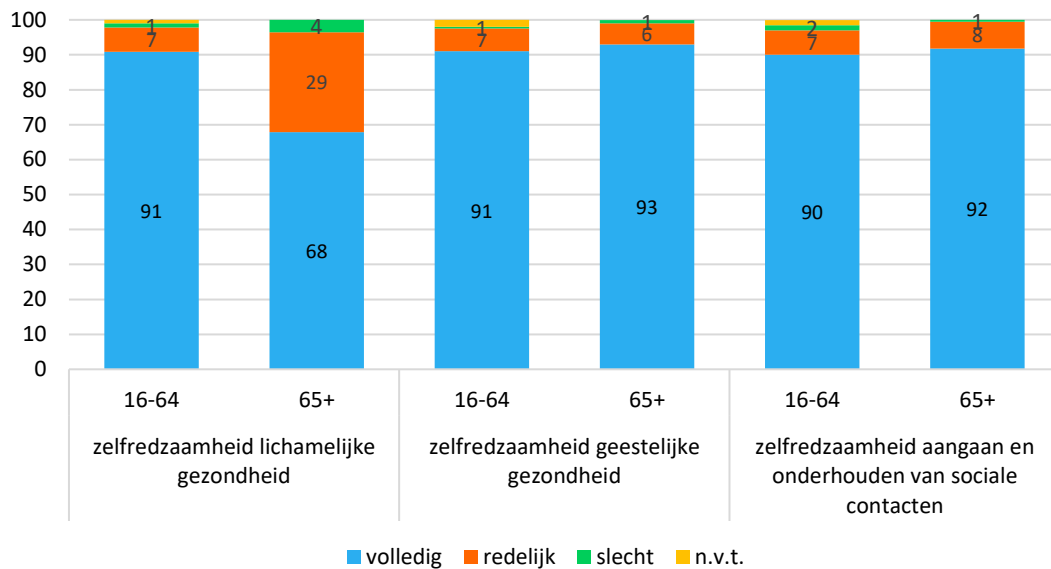
bron: GGD Hollands Midden, Kerncijfers volwassenen en ouderen 2016; bewerking: data-adviesbureau Tympan

11% van de 15-64-jarigen en 10% van de 65-plussers in Oegstgeest is ernstig eenzaam. Deze percentages wijken niet significant af van die in de GGD-regio Hollands Midden.

Figuur 3.15 geeft op basis van de inwonersenquête Oegstgeest 2019 weer in welke mate inwoners zichzelf redzaam voelen. Voor de inwonersenquête geldt dat vergelijking tussen de jaren niet overal mogelijk is door veranderingen in de vraagstelling en in de antwoordcategorieën.

⁶ Doet niet wekelijks een of meer van de volgende activiteiten: op bezoek gaan of bezoek ontvangen, uitoefenen van een hobby, oppassen op (klein)kinderen, activiteit van kerk of moskee bezoeken, vrijwilligerswerk, activiteit van buurthuis of wijkcentrum bezoeken, café of restaurant bezoeken, cursus of andere culturele activiteit doen.

Figuur 3.15 Mate van zelfredzaamheid naar leeftijdscategorie, 2019, percentage

bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2015, 2017, 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

65-plussers geven vaker aan dat lichamelijke oorzaken vaker een belemmering zijn voor de zelfredzaamheid dan geestelijke oorzaken. Van de 65-plussers geeft 68% geen belemmeringen te ondervinden in het dagelijks leven ten gevolgen van de lichamelijke gezondheid. Jongere leeftijdsgroepen geven vaker aan volledig zelfredzaam te zijn, en indien ze belemmerd worden, heeft dit net zo vaak een lichamelijke als geestelijke oorzaak.

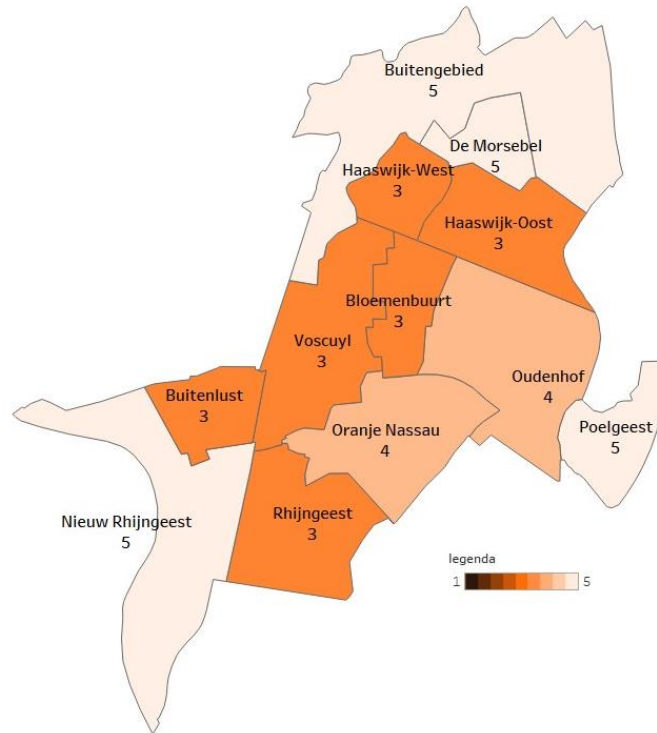
Van de dagelijkse activiteiten voelen ouderen zich het vaakst belemmerd in de huishoudelijke taken (18% ervaart enkele of veel problemen) en het bewegen als in lopen, staan, zitten (19% ervaart enkele of veel problemen).

In het onderhouden van sociale contacten zijn er nauwelijks verschillen tussen respondenten van 65 jaar en ouder en jongere respondenten.

Signaal: De meeste 65-plussers geven aan zelfredzaam te zijn. Als ze worden beperkt heeft dit meestal een lichamenlijk oorzaak. De beperkingen betreffen vooral het uitvoeren van huishoudelijke taken en bewegen.

Kaart 3.1 laat zien dat er verschillen per buurt te verwachten zijn als het gaat om zelfredzaamheid en veerkracht. Dit is een score van 1-5 gebaseerd op een aantal indicatoren, waaronder het gebruik van voorzieningen, scores op eenzaamheid, inkomenspositie. De buurten in Oegstgeest scoren tussen de 3-5. In een aantal buurten in Oegstgeest valt dus te verwachten dat veel inwoners zelfredzaam en veerkrachtig zijn.

Kaart 3.1 Score op veerkracht en zelfredzaamheid per buurt

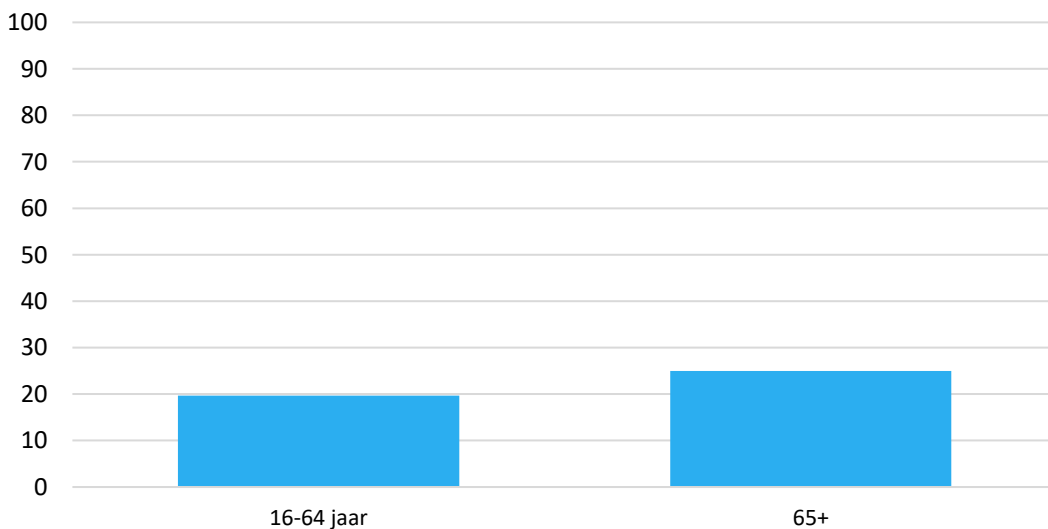
Bron: Dorpsatlas Oegstgeest 2020. OpenStreeMap,

Signaal: Een aantal buurten in Oegstgeest scoort zeer hoog op veerkracht en zelfredzaamheid.

3.5.4 Mantelzorg en hulp aan anderen

Figuur 3.16 laat per leeftijdscategorie het bieden van mantelzorg zien.

Figuur 3.16 Bieden van mantelzorg naar leeftijdscategorie, 2019, percentage

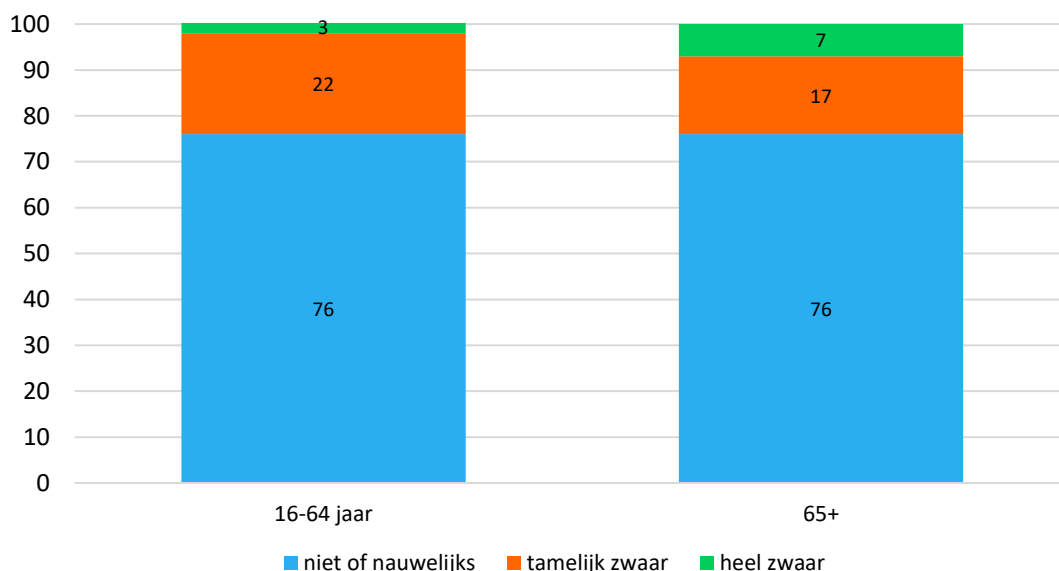

bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Van de 65-plussers is op het moment van de enquête in 2019 25% mantelzorger. Dat is meer dan onder inwoners jonger dan 65 jaar. Daarvan zet 20% zich in als mantelzorger. Er valt helaas geen goede vergelijking te maken met voorgaande jaren, omdat er in de enquête 2019 is gevraagd in hoeverre respondenten op dit moment mantelzorger zijn, terwijl in de voorgaande enquêtes gevraagd werd naar de afgelopen 12 maanden.

65-plussers zijn het vaakst mantelzorger van hun partner (36% van de mantelzorgers). In de groep tot 65 jaar geven respondenten vooral aan mantelzorger te zijn van hun kind (25% van de mantelzorgers) en van hun (schoon)ouders (19% van de mantelzorgers). Mantelzorg aan de partner komt in deze groep nauwelijks voor (3%). Bij deze uitkomsten moet de kanttekening worden geplaatst dat 83 respondenten uit deze leeftijdsgroep mantelzorg geven. Dit lage aantal betekent dat er niet met zekerheid kan worden gezegd dat de respondenten een representatieve groep vormen van de mantelzorgers in Oegstgeest.

Figuur 3.17 Ervaren belasting door het geven van mantelzorg naar leeftijdscategorie, 2017, percentage

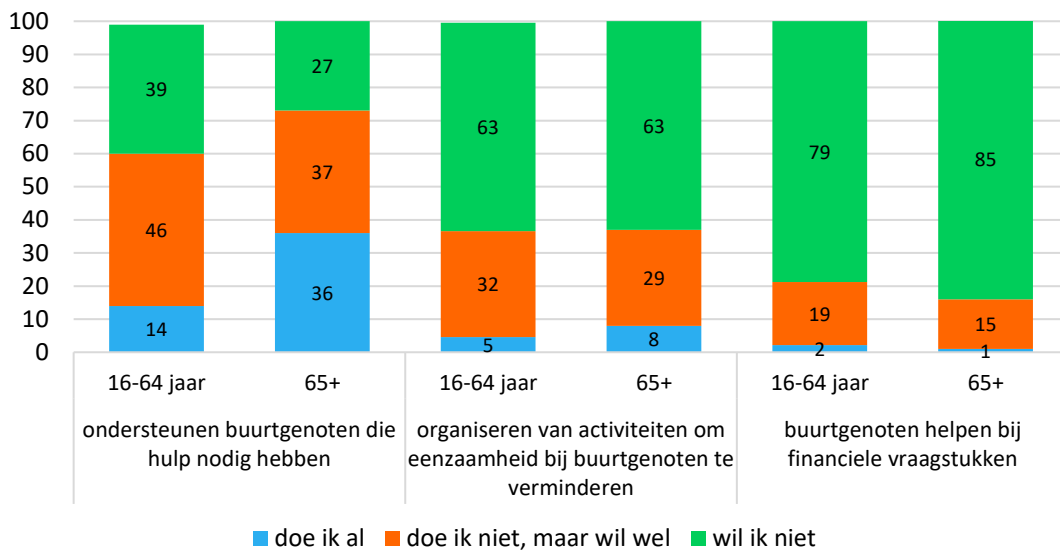
bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Van de mantelzorgers voelt zo'n driekwart zich niet of nauwelijks belast. Dit geldt voor beide onderscheiden leeftijdsgroepen. Oudere mantelzorgers geven wel vaker aan zeer zwaar belast te zijn.

Signaal: **65-plussers zorgen in ruim een derde van de gevallen voor hun partner. De jongere mantelzorgers zorgen met name voor hun kinderen. Oudere mantelzorgers voelen zich vaker zeer zwaar belast dan jongere mantelzorgers.**

Ook is inwoners in Oegstgeest gevraagd of ze ondersteuning aan buurtgenoten (willen) bieden (figuur 3.18).

Figuur 3.18 Ondersteuning van buurtgenoten naar leeftijdscategorie in Oegstgeest, 2019, percentage

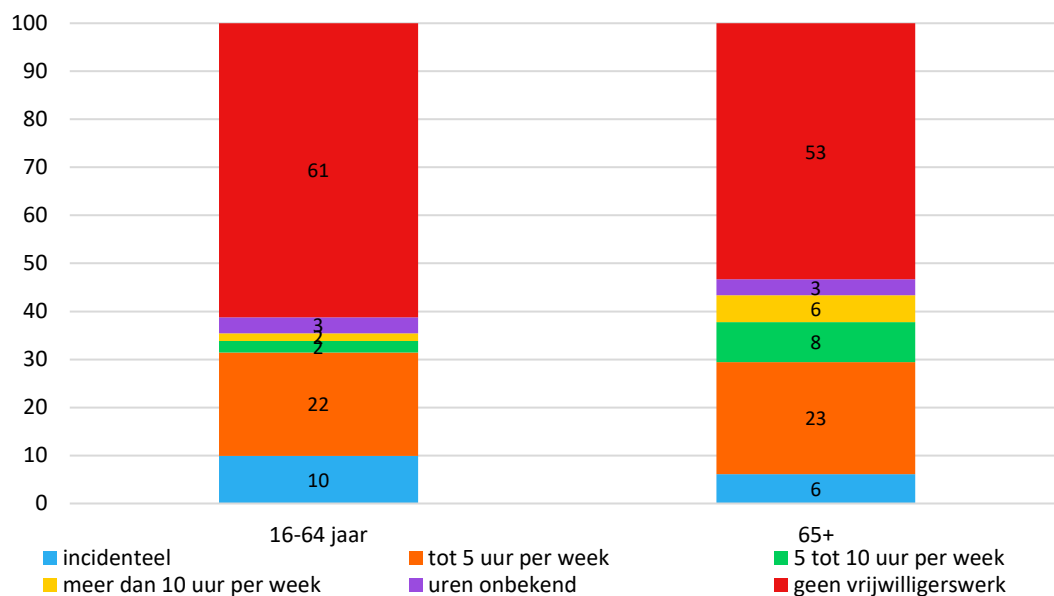

bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympan

65-plussers bieden vaker praktische hulp (bijvoorbeeld het doen van boodschappen) aan buurtgenoten dan de groep van 65 jaar en jonger. Een klein percentage van de respondenten organiseert activiteiten voor hun buurtgenoten om eenzaamheid te verminderen of helpt buurtgenoten bij financiële vraagstukken. Wel is een groter percentage bereid om deze vormen van ondersteuning te bieden. Deze bereidheid is groter voor het organiseren van activiteiten dan voor ondersteuning bij financiën (figuur 3.18).

Figuur 3.19 laat zien in welke mate inwoners in de verschillende leeftijdscategorieën vrijwilligerswerk doen. Van alle inwoners verricht 41% vrijwilligerswerk, in 2015 was dat 35% en in 2017 38% (gemeente Oegstgeest 2015, gemeente Oegstgeest 2017, gemeente Oegstgeest 2019). 65-plussers zijn vaker vrijwilliger en besteden meer tijd aan het vrijwilligerswerk dan respondenten jonger dan 65 jaar (figuur 3.16). Vrijwilligers van 16-64 jaar zijn het vaakst vrijwilliger bij sportverenigingen (38% van de vrijwilligers), vrijwilligers van 65 jaar en ouder het vaakst bij de kerk (26%).

Figuur 3.19 Verrichten van vrijwilligerswerk naar leeftijdscategorie in Oegstgeest, 2019, percentage,

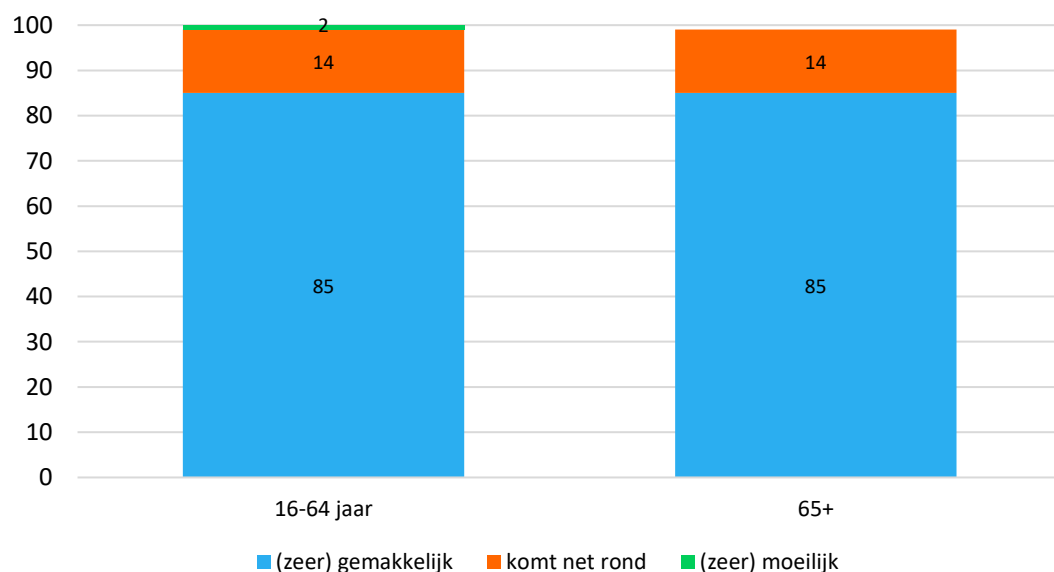

bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: Het aantal vrijwilligers is licht toegenomen in de periode 2015-2019. 65-plussers in Oegstgeest zijn vaker actief in de buurt en vaker vrijwilliger dan inwoners jonger dan 65 jaar. Oudere vrijwilligers besteden ook gemiddeld meer tijd aan het vrijwilligerswerk dan 16-64 jarigen.

3.5.5 Financiële situatie

Figuur 3.20 Rondkomen van inkomen naar leeftijdscategorie in Oegstgeest, 2019, percentage

bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: 85% van de inwoners heeft geen problemen om rond te komen. Dit percentage geldt ook voor de 65-plussers.

4 Participatiewet

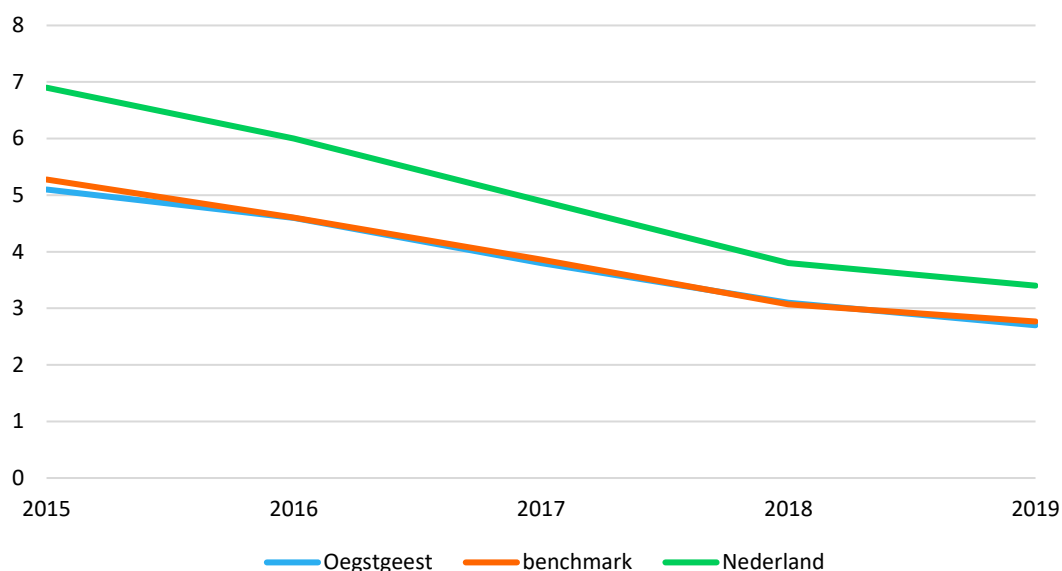
4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het gebruik van regelingen binnen de Participatiewet. Er wordt in dit hoofdstuk geen onderscheid gemaakt tussen output- en outcome-indicatoren⁷.

4.2 Early warning items

Het werkloosheidspercentage is het belangrijkste early warning item voor het gebruik van de Participatiewet. Figuur 4.1 laat de ontwikkeling van het werkloosheidspercentage in de periode 2015-2019 zien.

Figuur 4.1 Ontwikkeling werkloosheid beroepsbevolking (15-74 jaar)*, 2015-2019, percentage

*Het CBS hanteert voor de beroepsbevolking de leeftijdscategorie 15-75 jaar. Dit is conform de internationale definitie.

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

In 2019 is 2,7% van de beroepsbevolking van Oegstgeest werkloos. Daarmee ligt het werkloosheidspercentage iets onder het niveau van de benchmarkgemeenten en lager dan gemiddeld in Nederland (respectievelijk 2,8 en 3,4%). De daling van de werkloosheid van de afgelopen jaren zet door in 2019, al is de daling minder sterk dan in voorgaande jaren. Deze ontwikkeling zien we niet alleen in Oegstgeest, maar ook in de benchmarkgemeenten en in Nederland.

⁷ De indicatoren genoemd in de Opzet monitor 3 decentralisaties hebben bijna allemaal betrekking op het gebruik en kunnen dus beschouwd worden als outputindicatoren. Dit geldt ook voor de indicatoren genoemd onder het kopje early warning items.

Signaal: De daling van de werkloosheid onder de beroepsbevolking in Oegstgeest zet in 2019 door, maar de daling is minder sterk dan in voorgaande jaren. In 2019 is 2,7% van de beroepsbevolking van Oegstgeest werkloos, iets minder dan gemiddeld in de benchmarkgemeenten.

4.3 Gebruik van voorzieningen

4.3.1 Aantal bijstands(gerelateerde) uitkeringen

Tabel 4.1 laat het aantal personen met een bijstands(gerelateerde) uitkering op peildatum zien.

Tabel 4.1 Personen met een bijstands(gerelateerde) uitkering in Oegstgeest, peildatum 31 december 2015-2019, absoluut

	2015	2016	2017	2018	2019
participatiewet	256	345	360	338	304
ioaz, ioaw, bbz*	16	21	15	17	17
totaal	272	366	375	355	321

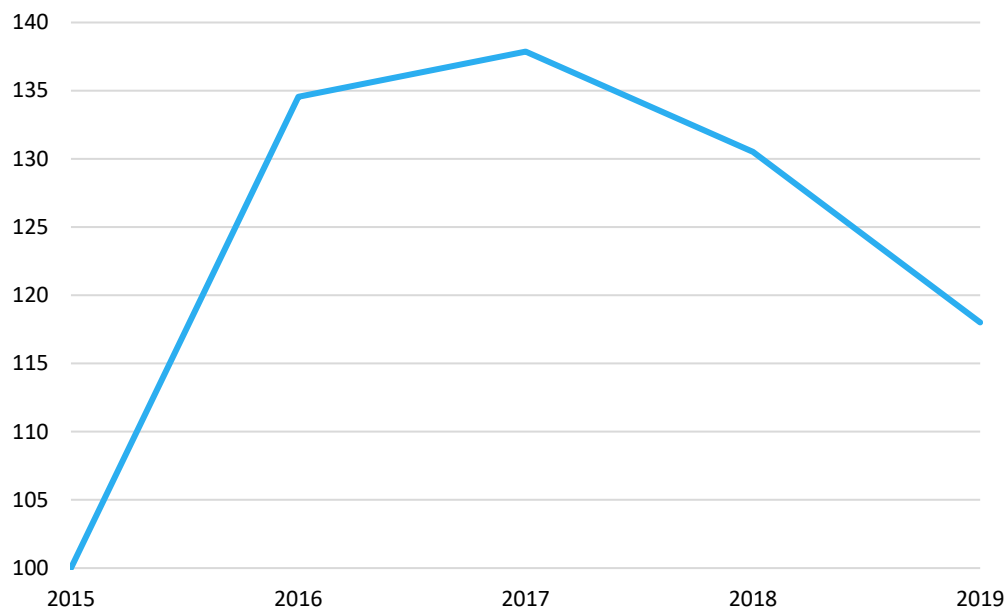
*In 2019 is geen gebruik meer gemaakt van bbz. De cijfers van 2015-2018 zijn met terugwerkende kracht aangepast.

bron: gemeente Oegstgeest

Ten opzichte van eind 2017 is het aantal personen met een uitkering met bijna 14% gedaald, maar ligt wel 18% hoger dan in 2015.

In Figuur 4.2 presenteren we door middel van een index de ontwikkeling van het aantal personen met een bijstands- of bijstandsgelateerde uitkering in de periode 2015-2019. Het gaat hierbij om uitkeringen op grond van de Participatiewet, ioaz, ioaw en bbz. Omdat het bij het gebruik van de drie laatstgenoemde uitkeringen om kleine aantallen gaat, is in figuur 4.2 alleen de ontwikkeling van het totaal aantal personen met een uitkering weergegeven.

Figuur 4.2 Ontwikkeling van het aantal personen met een bijstands(gerelateerde) uitkering in Oegstgeest, 2015-2019, index

bron: gemeente Oegstgeest; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Signaal: Het totaal aantal personen met een bijstands- of een bijstandsgerelateerde uitkering is in 2018 en 2019 gedaald.

4.3.2 Aantal re-integratietrajecten

Gemeenten zetten re-integratievoorzieningen in om de afstand tot de arbeidsmarkt van werkzoekenden te verkleinen, met het doel deze groep uiteindelijk aan een baan te helpen. In tabel 4.2 zijn de gegevens over re-integratietrajecten weergegeven, uitgesplitst naar het doel van het traject.

Tabel 4.2 Aantal re-integratietrajecten naar doel traject in Oegstgeest, peiljaar 2019, absoluut

doel gericht op	2019
beheersen Nederlandse taal	5
scholing	2
sociale activering (inclusief vrijwilligerswerk)	102
uitstroom naar betaalde arbeid	203
geen doel (wachtstand of rusttraject)	71
totaal	383

bron: gemeente Oegstgeest

Signaal: In 2019 zijn er 383 re-integratietrajecten ingezet. Hiervan is ruim de helft gericht op uitstroom naar betaalde arbeid en ruim een kwart op sociale activering.

4.3.3 Gebruik overige voorzieningen Participatiewet

Wsw

In 2019 wonen 46 wsw-ers in Oegstgeest. De financiering van wsw-ers komt ten laste van de gemeente waarin iemand werkzaam is. Van de wsw-ers woonachtig in Oegstgeest zijn er 30 werkzaam in Oegstgeest.

Garantiebanen en beschut werk

Per 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor arbeidsgehandicapten met arbeidsvermogen. Een deel van de arbeidsgehandicapten kan met loonkostensubsidie en/of begeleiding aan de slag bij een gewone werkgever. Deze arbeidsgehandicapten komen in aanmerking voor een garantiebaan. Daarnaast is er de voorziening beschut werk. Beschut werk is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassingen van de werkplek nodig hebben, dat niet van een reguliere werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt.

Tot en met 2017 kon er onderscheid gemaakt worden tussen garantiebanen en beschut werk. Vanaf 2018 is dat niet meer mogelijk. In tabel 4.3 wordt daarom het totaal aantal personen met een garantiebaan of beschut werk gepresenteerd.

Tabel 4.2 Aantal personen met garantiebaan of beschut werk in Oegstgeest, peiljaar 2015-2019*, absoluut

	2015	2016	2017	2018	2019
totaal garantiebanen/ beschut werk	1	1	5	8	13

bron: gemeente Oegstgeest

Tabel 4.2 laat zien dat het aantal personen met een garantiebaan of beschut werk in 2019 fors is toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

Tegenprestatie

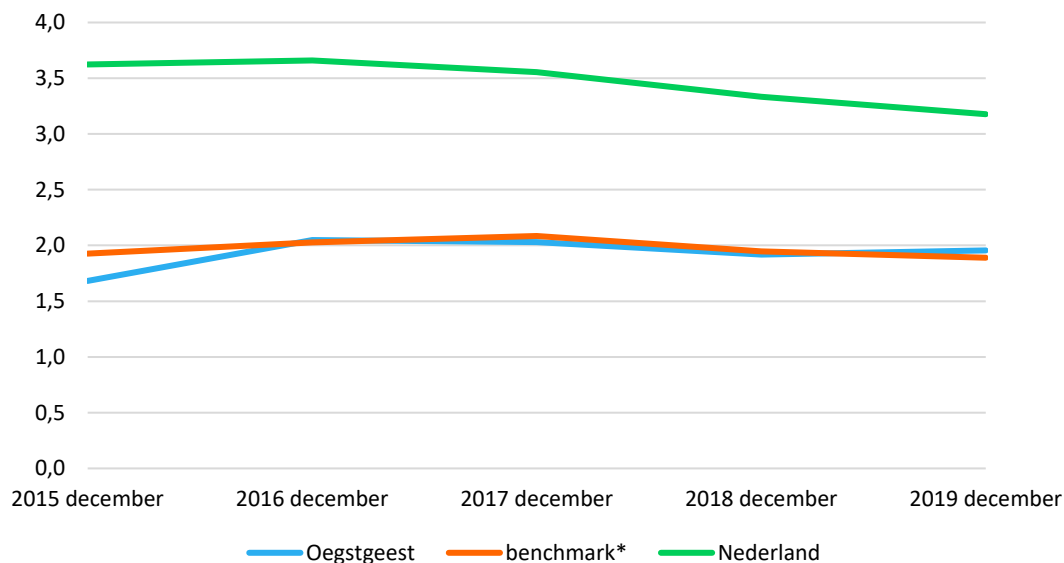
Gemeenten kunnen personen met een bijstandsuitkering vragen een tegenprestatie te verrichten. Het gaat dan om een onbetaalde, maatschappelijk nuttige activiteit van beperkte duur en omvang. In de periode 2015-2019 waren er geen personen in Oegstgeest die een tegenprestatie hebben geleverd.

Signaal: Het aantal personen met een garantiebaan of beschut werk is in 2019 aanzienlijk toegenomen.

4.4 Benchmark gebruik voorzieningen

Figuur 4.3 laat de ontwikkeling zien van het percentage personen met een bijstands- of bijstandsgelateerde uitkering. Dit betreft alleen personen die de AOW-gerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt.

Figuur 4.3 **Ontwikkeling personen tot AOW-leeftijd met een bijstands- of bijstandsgerelateerde uitkering in Oegstgeest, 2015-2019, percentage**

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking data-adviesbureau Tympan

In 2019 ontvangt 2,0% van de inwoners tot de AOW-gerechtigde leeftijd een bijstands- of een bijstandsgerelateerde uitkering. De ontwikkeling in Oegstgeest volgt in de periode 2015-2018 in belangrijke mate de trend van de benchmarkgemeenten. Ten opzichte van 2018 is er in Oegstgeest een lichte stijging te zien, terwijl in de benchmarkgemeenten het percentage gelijk blijft en gemiddeld in Nederland een daling is te zien.

Signaal: **In Oegstgeest ontvangen verhoudingsgewijs iets meer inwoners tot de AOW-gerechtigde leeftijd een bijstands- of een bijstandsgerelateerde uitkering dan in de benchmarkgemeenten, maar minder dan gemiddeld in Nederland.**

5 Jeugdwet

5.1 Inleiding

Voorzieningen voor jeugd bestaan uit vrij toegankelijk hulp door het Jeugd- en Gezinsteam (JGT) en specialistische hulp met en zonder verblijf, waarvoor een verwijzing nodig is. Specialistische hulp is zowel zorg in natura (zin) als via een persoonsgebonden budget (pgb) te ontvangen. Daarnaast is er jeugdhulp in het gedwongen kader: jeugdbescherming en jeugd-reclassering.

In dit hoofdstuk presenteren we de verschillende thema's over het gebruik van jeugdhulp conform de vorige metingen van de monitor. In 2019 hebben we een uitgebreider onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest (Van Essen ea 2019). De gemeente heeft ons verzocht gegevens die in dat kader zijn verzameld te actualiseren en in deze rapportage op te nemen. Ten opzichte van de vorige rapportage zijn om die reden de volgende items toegevoegd:

- Early warning items
 - kosten voor jeugdigen bij de medisch specialist en huisartsenzorg.
- Output
 - kosten jeugdhulp;
 - aantal uren ambulante begeleiding die jeugdigen ontvangen;
 - aantal jeugdigen met hulp voor ernstige enkelvoudige dyslexie (EED);
 - aantal jeugdigen met hulp vanwege een verstandelijke beperking (ambulant en verblijf);
 - aantal jeugdigen met verblijf bij een GGZ aanbieder.
- Outcome
 - drugsgebruik (wiet en harddrugs) door jongeren.

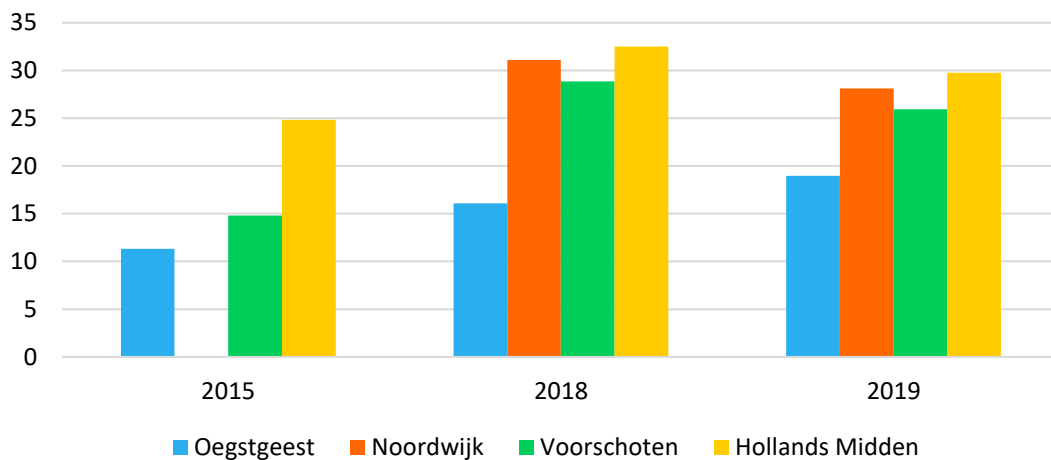
5.2 Early warning items

Early warning items zijn factoren die een relatie hebben met het gebruik van voorzieningen in het domein jeugd. In deze paragraaf komen de volgende items aan bod, die in Oegstgeest bij de decentralisatie van de Jeugdwet zijn vastgesteld:

- aantal meldingen kindermishandeling (meldingen Veilig Thuis waarbij jeugdigen betrokken zijn);
- aantal jeugdigen met kans op armoede;
- aantal voortijdig schoolverlaters;
- aantal deelnemers voortgezet onderwijs naar onderwijsniveau
- gemiddelde kosten voor medisch specialistische zorg en huisartsenzorg uit de zorgverzekering (afkomstig uit rapportage jeugdhulp 2019).

In 2019 zijn bij Veilig Thuis 103 meldingen gedaan over jeugdigen uit Oegstgeest. Dit komt neer op zo'n 19 meldingen per 1000 huishoudens met kinderen (figuur 5.1). Dit zijn er zo'n twintig meer dan in 2018 en 45 meer dan in 2015. Ten opzichte van 2015 is er dus een stijging van 77%. Wel worden verhoudingsgewijs in Oegstgeest minder meldingen gedaan dan in de benchmarkgemeenten Noordwijk en Voorschoten en gemiddeld in de GGD-regio Hollands Midden.

Figuur 5.1 Aantal meldingen Veilig Thuis waarbij jeugdigen betrokken zijn, 2015, 2019, per 1.000 jeugdigen

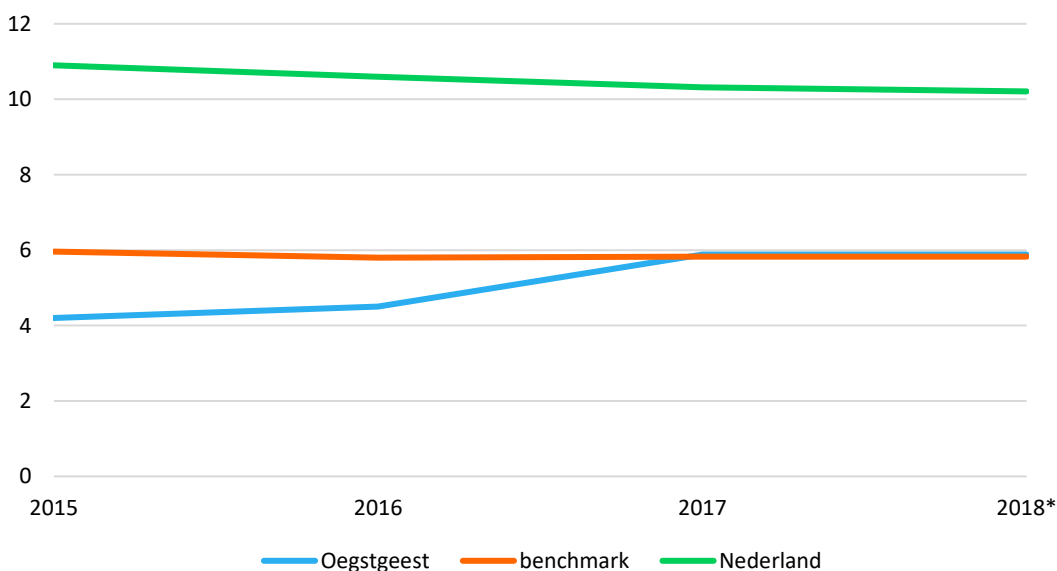
Voor de huidige gemeentelijke indeling van Noordwijk zijn geen gegevens over 2015 beschikbaar

bron: CBS Statline, GGD Hollands Midden

Er staat niet expliciet bij de cijfers van de GGD dat het gaat om meldingen waar kinderen bij betrokken zijn. Wel zet de GGD de aantallen af tegen het aantal huishoudens met kinderen.

Het aantal jeugdigen dat opgroeit in een huishouden met kans op armoede is in Oegstgeest tussen 2015 en 2018 wat toegenomen en ligt op ongeveer hetzelfde niveau als in de benchmarkgemeenten. Voor Oegstgeest en de benchmarkgemeenten geldt dat het aantal kinderen met kans op armoede veel lager ligt dan gemiddeld in Nederland (figuur 5.2).

Figuur 5.2 Ontwikkeling aantal jeugdigen (0-17 jaar) in huishoudens met kans op armoede, percentage

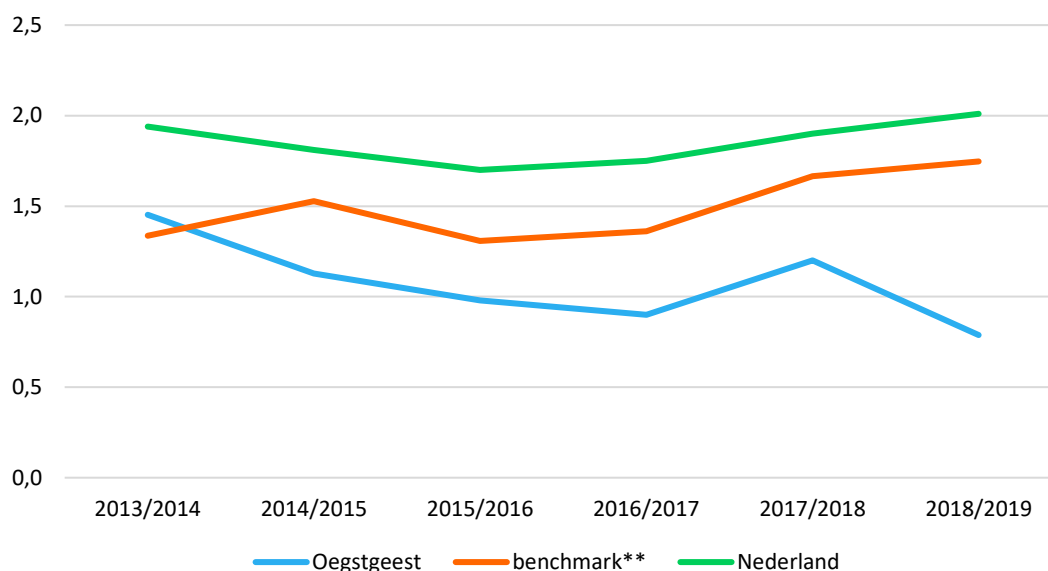
* 2018 betreft voorlopige cijfers

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Uit figuur 5.3 blijkt dat het percentage voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2018-2019 is afgenomen ten opzichte van het jaar ervoor. Het percentage voortijdig schoolverlaters is aanzienlijk lager dan gemiddeld in Nederland en in de benchmarkgemeenten.

Figuur 5.3 **Ontwikkeling aantal voortijdig schoolverlaters als percentage van het totaal aantal deelnemers voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs***

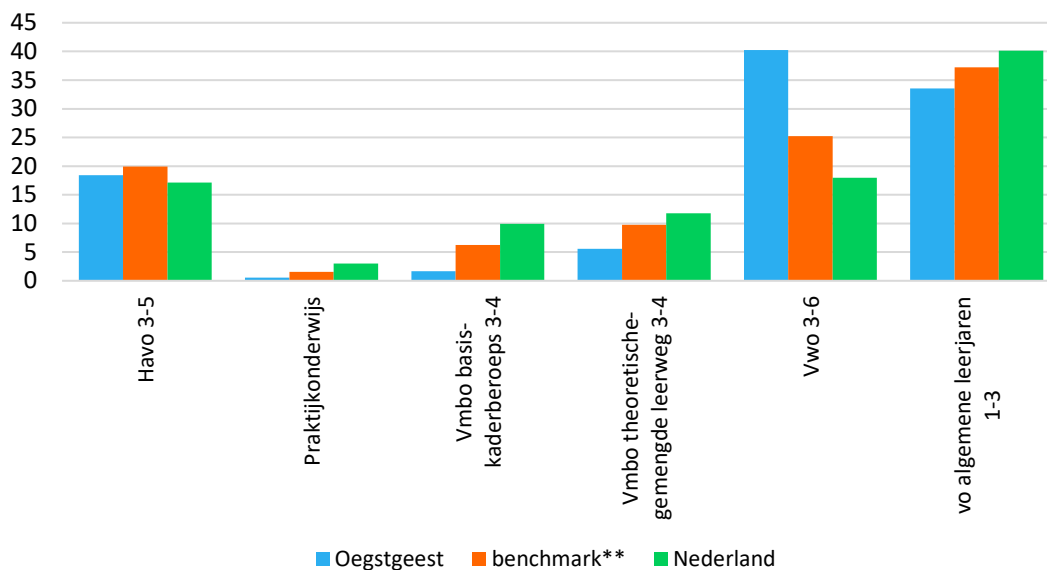
*Door een methodewijziging is het cijfer vanaf 2016/2017 nauwkeuriger dan in voorgaande jaren.

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: Ministerie OCenW, bewerking: data-adviesbureau Tympan

Gemiddeld volgen jongeren uit Oegstgeest, in vergelijking met Nederland en de benchmarkgemeenten, een hoger onderwijsniveau. Dit is vooral te zien aan het hoge aandeel VWO-leerlingen en het lage aandeel jongeren in het praktijkonderwijs en het VMBO-kaderberoeps. Voor de benchmarkgemeenten geldt dat het onderwijsniveau wat hoger ligt dan gemiddeld in Nederland (figuur 5.4).

Figuur 5.4 Deelnemers voortgezet onderwijs naar onderwijssoort, schooljaar 2018-2019*, percentage

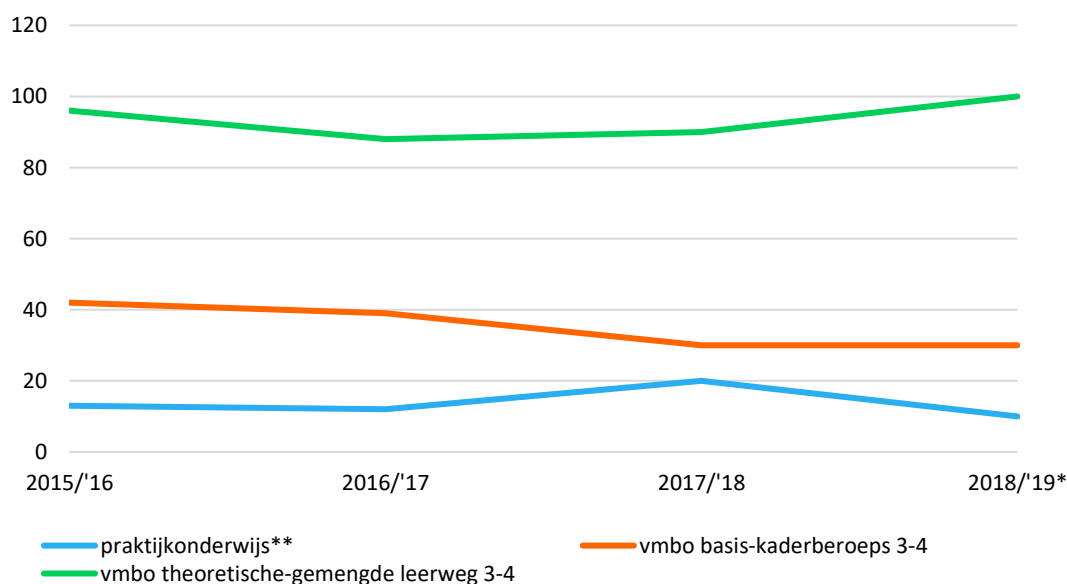
*Dit zijn voorlopige cijfers.

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Het aantal jongeren dat praktijkonderwijs volgt, is na een lichte stijging in het schooljaar 2017-2018 weer gedaald (figuur 5.5a). Figuur 5.5b laat zien dat in Oegstgeest het aantal kinderen dat een hoog schoolniveau volgt in de afgelopen jaren is toegenomen.

Figuur 5.5a Ontwikkeling aantal deelnemers in het praktijkonderwijs en het vmbo in Oegstgeest, absoluut

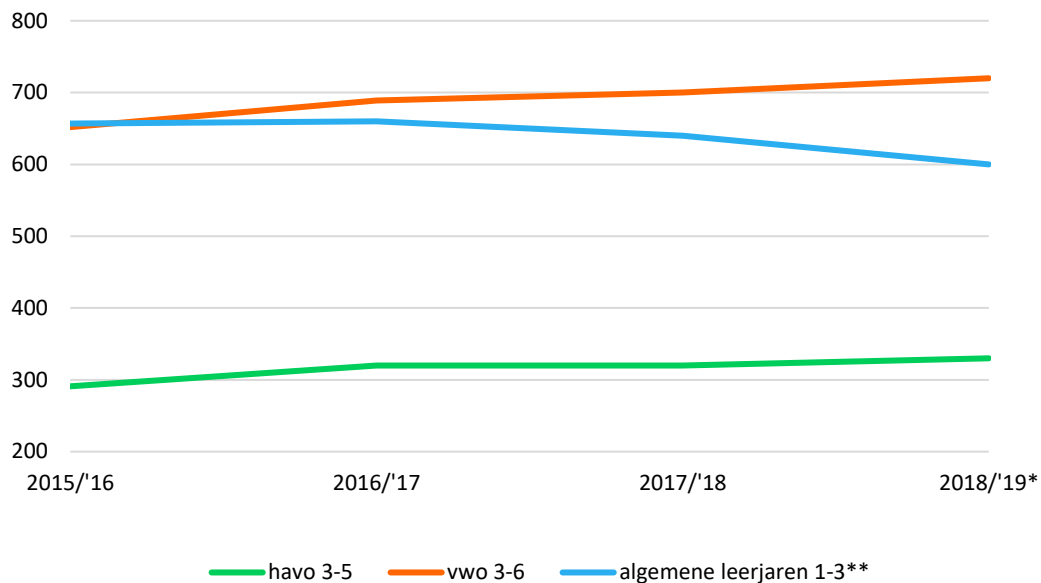

*Dit zijn voorlopige cijfers.

**Praktijkonderwijs: aansluitend op het basisonderwijs, dat bestemd is voor leerlingen die niet in staat zijn om een diploma te behalen in het vmbo

bron: Ministerie OCenW

Figuur 5.5b Ontwikkeling aantal deelnemers in de algemene leerjaren van het voortgezet onderwijs, havo en vwo, in Oegstgeest, absoluut

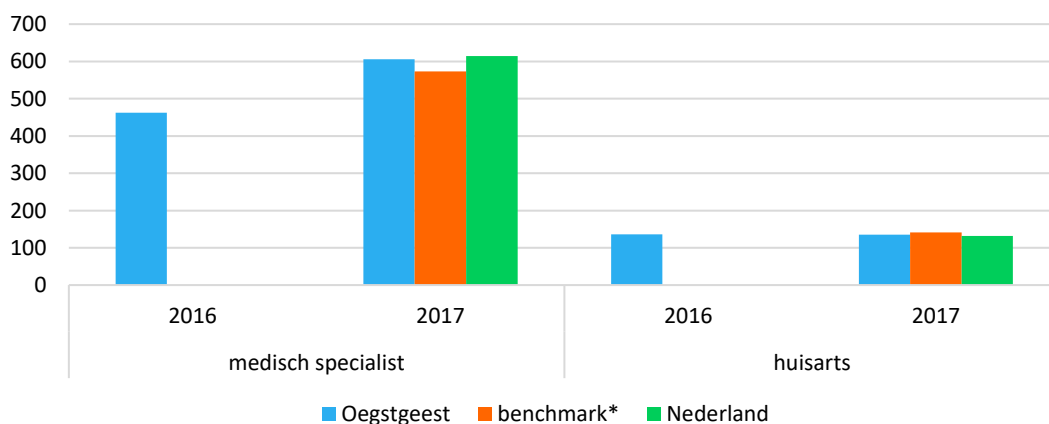
*Dit zijn voorlopige cijfers.

**Algemene leerjaren 1-3: De eerste twee leerjaren en de groep leerlingen in het derde leerjaar die nog geen keuze heeft gemaakt voor één specifieke onderwijssoort (meestal combinatie havo/vwo).

bron: Ministerie OCenW, bewerking data-adviesbureau Tympan

In het rapport 'Het gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest' (Van Essen ea 2019) is het signaal afgegeven dat de kosten per inwoner voor medisch-specialistische zorg in Oegstgeest hoger liggen dan gemiddeld en de kosten voor huisartsenzorg lager dan in vergelijking met andere gemeenten. Het is een indicatie voor de algehele gezondheid van jeugdigen en het gebruik van zorg. Figuur 5.6. laat zien dat de kosten voor medisch-specialistische zorg gestegen zijn ten opzichte van het voorlaatste peiljaar en hoger is dan de benchmarkgemeenten. De kosten van huisartsenzorg zijn nagenoeg gelijk gebleven en zijn iets lager dan in de benchmarkgemeenten.

Figuur 5.6 Kosten per inwoner (0-19 jaar) voor huisartsenzorg en medisch specialistische zorg in Oegstgeest in 2016-2017, euro's

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: Vektis, CBS, bewerking data-adviesbureau Tympan

Signaal: Over het algemeen scoort Oegstgeest gunstig op de early warning items. Er zijn relatief weinig kinderen met kans op armoede en weinig voortijdig schoolverlaters en er is een relatief hoge deelname in de bovenbouw van het vwo. De afgelopen jaren is hier weinig verandering in gekomen. Er is wel sprake van een stijging van het aandeel jeugdigen dat opgroeit in een huishouden met risico op armoede.

5.3 Output

5.3.1 Wat is jeugdhulp?

Jeugdhulp bestaat uit het Jeugd- en Gezinsteam (JGT) en specialistische jeugdhulp. Voor hulp van het JGT is geen verwijzing nodig, specialistische jeugdhulp is alleen toegankelijk met een verwijzing. Deze verwijzing kan worden afgegeven door artsen (huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten), JGT of gecertificeerde instellingen (bijvoorbeeld Jeugdbescherming West of de William Schrikkergroep) en rechters. Specialistische jeugdhulp valt uiteen in hulp zonder verblijf (specialistische ambulante hulp) en hulp met verblijf. Hulp zonder verblijf betreft bijvoorbeeld hulp door een psycholoog, maar ook hulp bij dyslexie of autisme. Hulp met verblijf kan pleegzorg zijn, maar ook wonen in een gezinsvervangend tehuis, een verblijf in een GGZ instelling of een gesloten plaatsing.

5.3.2 Gebruik van en verwijzingen naar jeugdhulp

In tabel 5.1 is het aantal trajecten met jeugdhulp naar type jeugdhulp opgenomen. Let op: cliënten kunnen in een verslagperiode van meerdere hulpvormen gebruik maken. Daardoor is de som van het aantal trajecten in tabel 5.1 hoger dan het aantal unieke cliënten in de verslagperiode. Het gaat om trajecten met minimaal een dag hulp in het betreffende halfjaar. Trajecten die langer duren dan een halfjaar of over de halfjaargrens lopen (bijvoorbeeld starten in december en eindigen in februari), worden in alle halfjaren waarin er hulp wordt geboden, meegeteld.

Tabel 5.1 Aantal trajecten jeugdhulp * in Oegstgeest, absoluut

	h1-2015	h2-2015	h1-2016	h2-2016	h1-2017	h2-2017	h1-2018	h2-2018	h1-2019	h2-2019
jeugdhulp van JGT's	115	165	210	235	230	195	195	205	240	255
specialistische ambulante jeugdhulp	460	515	480	505	535	535	465	495	460	490
jeugdhulp met verblijf**	15	20	25	20	30	25	20	20	30	30
jeugdbeschermingsmaatregelen***	15	15	20	25	20	30	25	25	35	35
jeugdreclassering	nb	nb	4	5	2	1	3	2	3	3

*Cijfers over 2019 zijn voorlopig. In voorgaande jaren vond er vaak een bijstelling naar boven plaats.

** Dit betreft zowel pleegzorg en verblijf in een instelling. CBS rond de cijfers af op 5-tallen.

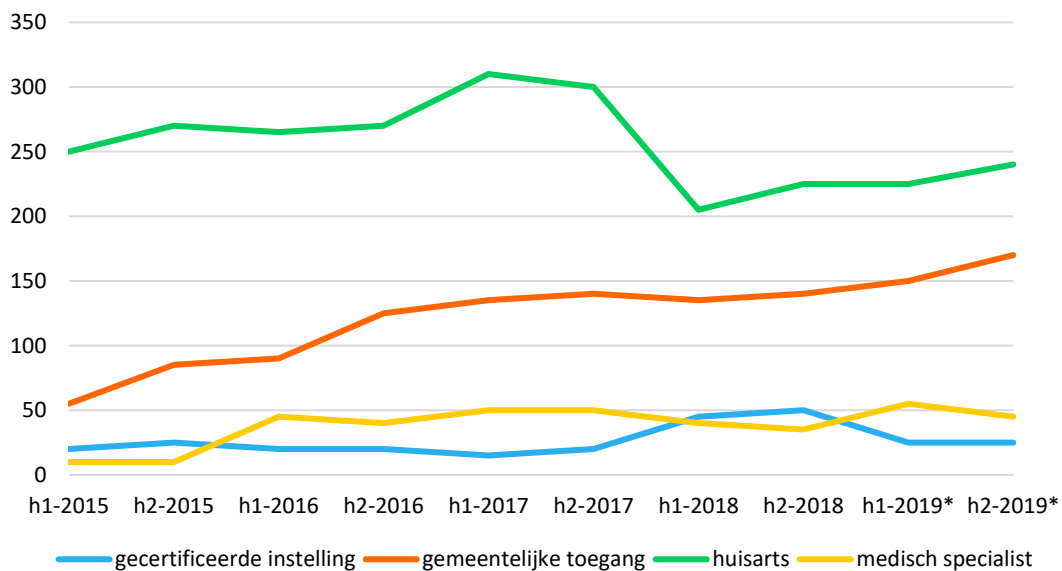
** Dit is exclusief preventieve trajecten. bron: CBS Statline, TWO Holland Rijnland

Het aantal trajecten van het JGT, jeugdhulp met verblijf en jeugdbeschermingsmaatregelen ligt in 2019 voor aanzienlijk hoger dan in 2015. Ook laat de tabel voor deze trajecten een stijging zien ten opzichte van 2018.

Signaal: De meeste jeugdhulp betreft jeugdhulp zonder verblijf (b.v. GGZ, begeleiding of dagbesteding). Er is een toename van het aantal trajecten van het JGT, jeugdhulp met verblijf en jeugdbeschermingsmaatregelen.

Figuur 5.7 geeft de ontwikkeling weer van verwijzingen naar trajecten jeugdhulp zonder verblijf (specialistische ambulante hulp). Het aantal verwijzingen door huisartsen nam af tussen 2017-2018, maar is in 2019 weer gestegen. Het niveau is nagenoeg gelijk aan 2015. Het aantal verwijzingen door het JGT (gemeentelijke toegang) stijgt door. Dat correspondeert met de stijging van het trajecten bij het JGT. Het aantal verwijzingen door gecertificeerde instellingen (bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg) en medisch specialisten zijn door de tijd heen vrij stabiel⁸.

Figuur 5.7 Ontwikkeling van het aantal verwijzingen naar specialistisch ambulante jeughulptrajecten in Oegstgeest, absoluut

*Dit zijn voorlopige cijfers.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Signaal: Artsen zijn belangrijke verwijzers naar specialistische ambulante hulp, met name naar GGZ-zorg. Het aantal verwijzingen door JGT's neemt gestaag toe.

Tabel 5.2 toont voor 2018 en 2019 per hulpvorm hoeveel jeugdigen er in een jaar beroep op hebben gedaan en hoeveel kosten er voor deze jeugdigen zijn gedeclareerd. Het betreft voor 2018 de bedragen uit de verantwoording en zoals opgenomen in het rapport 'Gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest' (Van Essen ea 2019). De bedragen met betrekking tot 2019

⁸ Het aantal trajecten bij zorg met verblijf is te laag om hiervan de verwijzers met cijfers in kaart te brengen

betreffen de kosten die eind juli 2020 bij TWO binnen het berichtenverkeer gedeclareerd zijn en die gecorrigeerd zijn op basis van de bedragen die verantwoord zijn (zie ook de voetnoten onder tabel 5.1). Op begeleiding en ambulante hulp bij jeugd- en opvoedhulpaanbieders na, zijn de kosten voor alle vormen van hulp gestegen. Voor alle vormen van hulp is het aantal jeugdigen dat er gebruik van maakt, gestegen. Er is met name een stijging van GGZ ambulante en verblijf bij een instelling (JO verblijf, GGZ verblijf en LVB verblijf).

Uit tabel 5.2. kan worden afgeleid dat stijging van het aantal cliënten niet altijd leidt tot een evenredige stijging van de kosten. Ondanks hogere aantallen cliënten, daalden bijvoorbeeld de kosten voor ambulante begeleiding en ambulante hulp door hulp van jeugd- en opvoedhulpaanbieders. De kosten van verblijf daarentegen stegen sterker dan het aantal cliënten.

Tabel 5.2 Aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp en kosten, naar vorm van jeugdhulp, in Oegstgeest

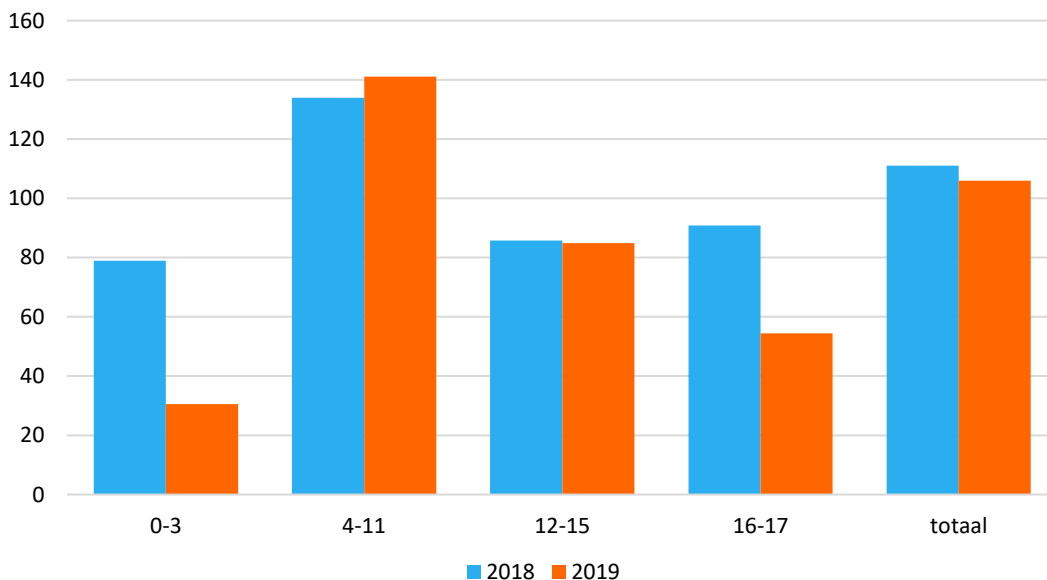
	aantallen		kosten		aandeel in de kosten	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
ambulante begeleiding	47	57	€ 422.080	€ 420.246	14%	10%
ambulante hulp van jeugd- en opvoedhulp	65	86	€ 589.247	€ 517.681	20%	12%
GGZ ambulante	322	478	€ 946.316	€ 1.191.582	32%	28%
EED	42	51	€ 67.805	€ 118.507	2%	3%
(L)VB ambulante	8	12	€ 134.056	€ 166.001	4%	4%
pleegzorg	11	11	€ 80.907	€ 100.876	3%	2%
JO verblijf	3	7	€ 136.126	€ 442.483	5%	10%
GGZ verblijf	8	12	€ 217.352	€ 684.840	7%	16%
(L)VB verblijf	5	9	€ 170.751	€ 274.377	6%	6%
justitieel	37	47	€ 222.900	€ 315.439	7%	7%
totaal	556	638	€ 2.987.540	€ 4.232.032		

bron: TWO Holland Rijnland. 2018 betreft de aantallen en kosten zoals in de verantwoording. Voor 2019 komen de aantallen uit het berichtenverkeer (stand juli 2020) en zijn gecorrigeerd op basis van de verantwoording. Dit gaat met name om productie die wel is gemaakt, maar die niet meer verantwoord is (bijvoorbeeld zo'n 21.100 euro aan ambulante GGZ kosten). Alleen aanbieders met meer dan 2.000 euro verschil tussen de verantwoording en facturatie zijn gecorrigeerd. Een aanbieder jeugd en opvoedhulp heeft zo'n 5.000 euro meer gefactureerd dan verantwoord, maar het is niet mogelijk om dit te herleiden naar ambulante hulp, pleegzorg of verblijf. Deze 5.000 euro zijn daarom in de tabel gebleven. Daarnaast zijn er 58.600 euro kosten verantwoord voor Oegstgeest op producten die niet aan een BSN gekoppeld kunnen worden (waaronder project Haven71). Deze laatste kosten zijn niet in het overzicht meegenomen (ook niet in 2018).

Signaal Het aandeel van ambulante hulp in de totaal gedeclareerde kosten is gedaald. Dit geldt voor nagenoeg alle hulpvormen met uitzondering van EED, dat echter een zeer klein deel van de totale kosten uitmaakt. Het lagere aandeel komt vooral door hogere kosten voor verblijf, niet door een daling van het gedeclareerde bedrag voor ambulante zorg. De GGZ kosten zijn namelijk sterk gestegen.

In het rapport 'Gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest' (Van Essen ea 2019) signaleerden we dat er in Oegstgeest in 2018 voor begeleiding, in vergelijking met de regio, relatief veel uren per cliënt worden ingezet. Ten opzichte van 2018 is het gemiddeld aantal uren begeleiding per cliënt licht gedaald. Tussen de verschillende leeftijdsgroepen zijn er wel verschillen. Zo is er sprake van een lichte stijging bij de leeftijdsgroep (4-11 jarigen) die al relatief veel uren zorg ontving.

Figuur 5.9 Gemiddeld aantal uren begeleiding per cliënt tussen 2018-2019 in Oegstgeest

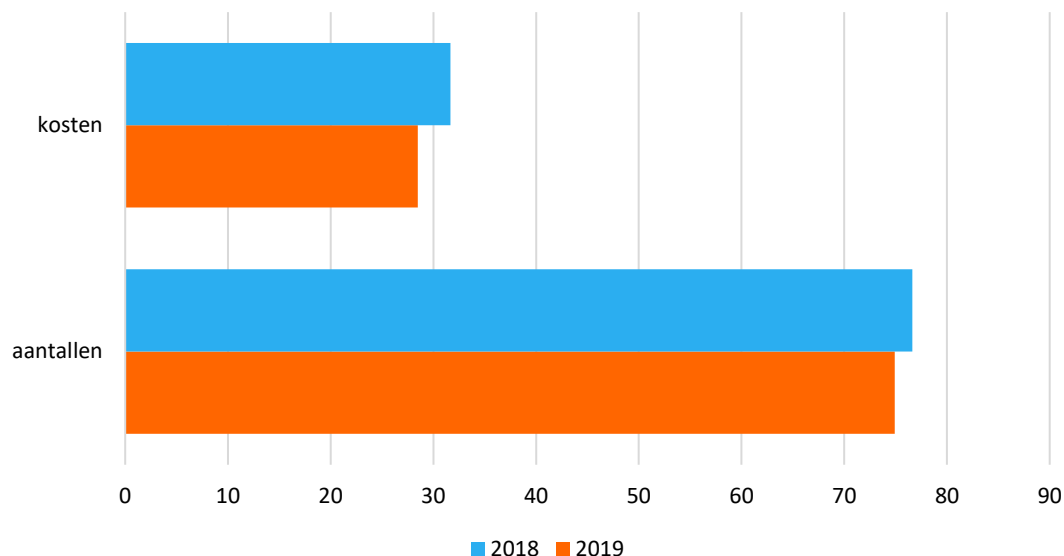
bron: TWO Holland Rijnland. 2018 betreft de aantallen en kosten zoals in de verantwoording. Voor 2019 komen de aantallen uit het berichtenverkeer (stand juli 2020); bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal het gemiddeld aantal uren begeleiding per cliënt is licht gedaald.

Binnen de categorie specialistische hulp en jeugdbescherming en -reclassering heeft de ambulante GGZ-hulp het grootste aandeel in de kosten. Van alle jeugdigen met jeugdhulp of een jeugdbeschermingsmaatregel krijgt in 2019 75% hulp van een GGZ-aanbieder. In figuur 5.10 is in 2019 een lichte daling van het GGZ-aandeel te zien ten opzichte van 2018. Dat het aandeel van de GGZ in kosten en aantallen cliënten is gedaald, komt vooral doordat andere zorgvormen sterker zijn gestegen.

De gemiddelde kosten per cliënt met ambulante GGZ-hulp is tussen 2018 en 2019 weliswaar met naar schatting 7% gedaald, maar het aantal cliënten is met 48% toegenomen. Daardoor zijn de kosten van de ambulante GGZ met 36% gestegen.

Figuur 5.10 Aandeel kosten en aantallen van ambulante GGZ-hulp in het totaal van de gegeven specialistische hulp en jeugdbescherming en -reclassering 2018-2019 in Oegstgeest, percentage

bron: TWO Holland Rijnland. 2018 betreft de aantallen en kosten zoals in de verantwoording. Voor 2019 komen de aantallen uit het berichtenverkeer (stand juli 2020); bewerking: data-adviesbureau Tympaan.

Signaal De GGZ heeft zowel in het aantal cliënten als in de kosten het grootste aandeel binnen de categorie specialistische hulp en jeugdbescherming en -reclassering. Dit aandeel is licht gedaald in het afgelopen jaar. Dit komt met name doordat andere hulpvormen sterker zijn gegroeid dan de GGZ. De kosten per GGZ-cliënt zijn het laatste jaar wel wat gedaald.

5.4 Benchmark gebruik voorzieningen

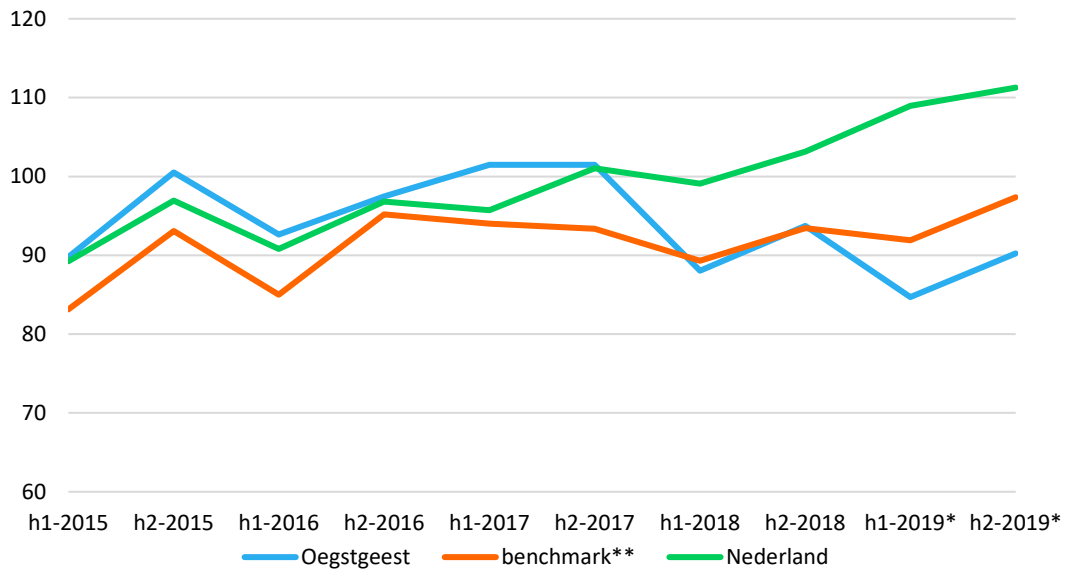
In het eerste deel van deze paragraaf vergelijken we het gebruik van een aantal jeugdhulpvoorzieningen in Oegstgeest met dat van de benchmarkgemeenten en Nederland. Deze vergelijkingen hebben we ook gemaakt in vorige rapportages van de monitor. De gegevens zijn afkomstig van het CBS.

Het tweede deel van deze paragraaf betreft een aanvulling. In de eerder genoemde publicatie 'Gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest' (Van Essen ea 2019) hebben we een aantal signalen afgegeven over het gebruik van jeugdhulpvoorzieningen in Oegstgeest. In 5.4.2 is een actualisatie daarvan opgenomen. Evenals in de genoemde publicatie betreft de vergelijking steeds de gemeente Noordwijk en de regio Holland Rijnland. De gegevens zijn afkomstig van TWO en ook te vinden op <https://www.zorglandschapnr.nl/>.

5.4.1 Gebruik vergeleken met benchmarkgemeenten en Nederland

Het relatieve aantal trajecten specialistische ambulante jeugdhulp ligt in 2018 en 2019 gemiddeld iets lager dan in de periode 2015-2017. Uit figuur 5.11 blijkt verder dat tot 2018 het aandeel jeugdigen met specialistische ambulante jeugdhulp in Oegstgeest rond het Nederlandse gemiddelde ligt en boven het aandeel van de benchmarkgemeenten. Vanaf 2018 is dit gedaald en ligt het relatieve aantal onder dat van Nederland en de benchmarkgemeenten.

Figuur 5.11 Aantal trajecten specialistische ambulante jeugdhulp per 1.000 jeugdigen (0-17 jaar), 2015-2019

*Dit zijn voorlopige cijfers.

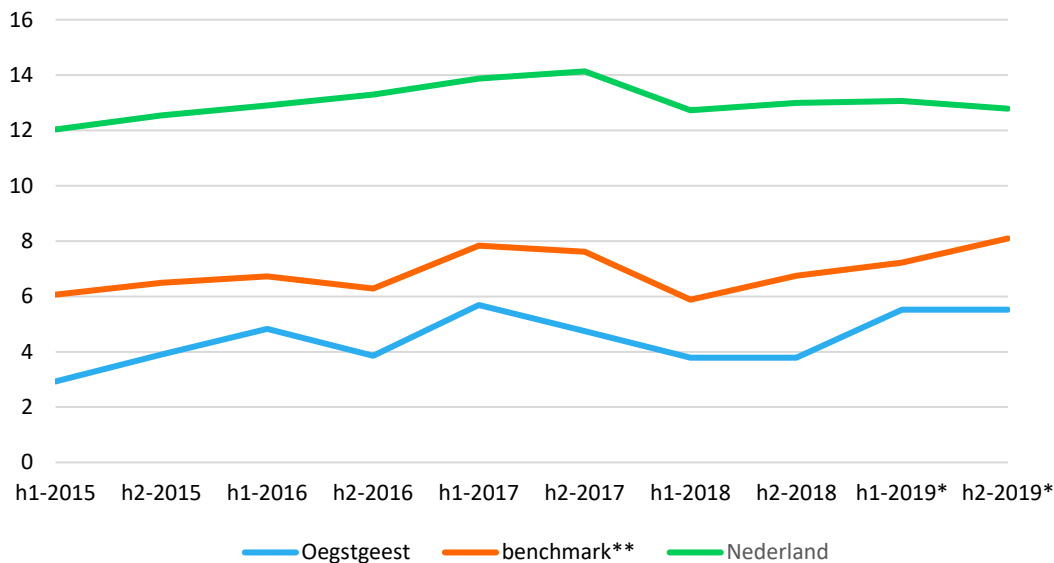
**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: In Oegstgeest wordt verhoudingsgewijs (uitgedrukt in het aantal trajecten per 1.000 jeugdigen van 0-17 jaar) tot het eerste halfjaar van 2018 meer gebruik gemaakt van specialistische ambulante hulp dan in de benchmarkgemeenten en vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde. Vanaf 2018 ligt het gebruik onder dat van de benchmarkgemeenten en onder het Nederlandse gemiddelde.

Tabel 5.2 liet zien dat het aantal trajecten verblijf in Oegstgeest in 2019 is toegenomen. Figuur 5.12 laat het gebruik van jeugdhulp met verblijf per 1000 jeugdigen in Oegstgeest in vergelijking met de benchmarkgemeenten en Nederland zien op basis van de CBS cijfers. Ondanks de stijging in 2019 is het gebruik van jeugdhulp met verblijf in Oegstgeest relatief laag. Er is een stijging van 3,8 trajecten per 1000 0-17 jarigen in de tweede helft 2018, naar 5,5 trajecten per 1000 0-17 jarigen in 2019. Door de relatief hoge kosten van een verblijfs-traject kan een kleine stijging in het aantal trajecten voor een relatief grote stijging in de kosten zorgen.

Figuur 5.12 Ontwikkeling aantal trajecten jeugdhulp met verblijf per 1.000 jeugdigen (0-17 jaar), 2015-2019

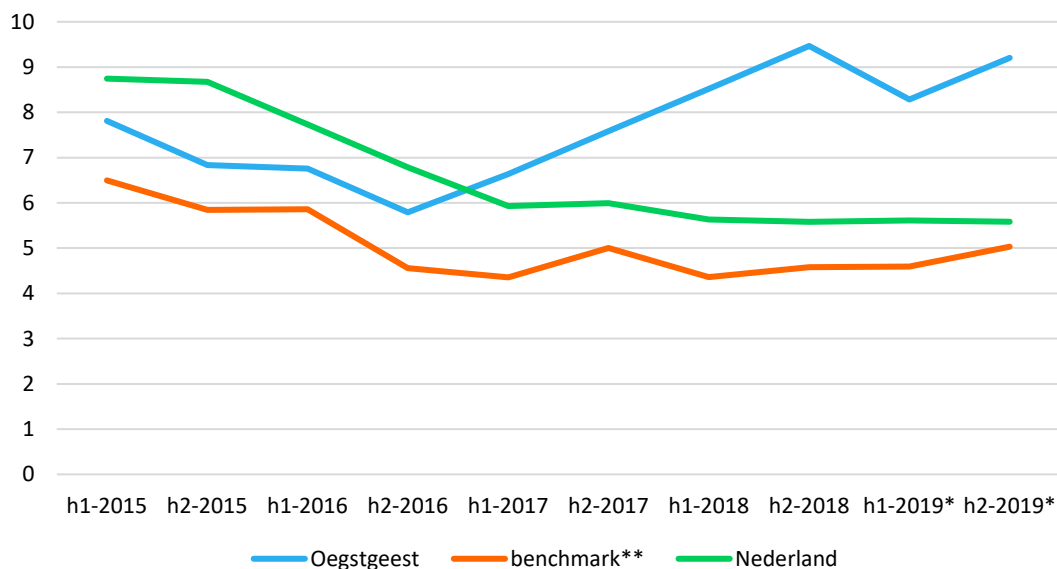

*Dit zijn voorlopige cijfers. Het is te verwachten dat er een bijstelling naar boven plaatsvindt.

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 5.13 Ontwikkeling aantal jeugdigen met een PGB per 1.000 jeugdigen (0-17 jaar), 2015-2019

*Dit zijn voorlopige cijfers.

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk en Ouder-Amstel.

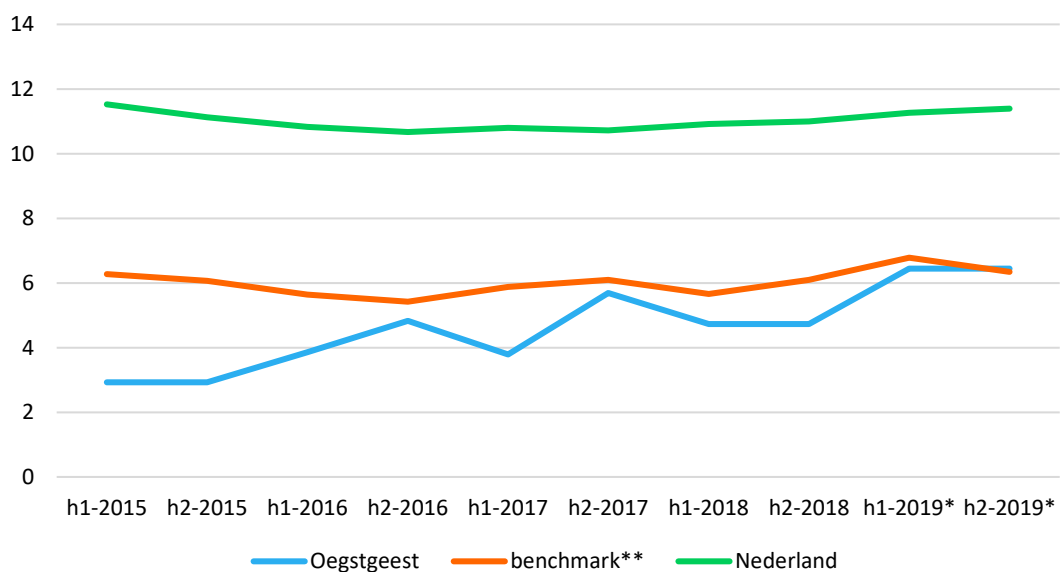
bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Uit figuur 5.13 blijkt dat het relatieve aantal jeugdigen in Oegstgeest dat jeugdhulp in de vorm van een PGB krijgt vanaf het eerste halfjaar 2017 is toegenomen. Verhoudingsgewijs hebben jeugdigen in Oegstgeest vanaf het eerste halfjaar van 2017 vaker een PGB dan in de benchmarkgemeenten en gemiddeld in heel Nederland. Deze stijging zet zich ook in 2018

door en stabiliseert in 2019. Het gaat trouwens om lage absolute aantallen. Zo hadden in de tweede helft 2016 zo'n 30 jeugdigen een PGB (het laagste aantal in de meetperiode) en in de tweede helft 2019 zo'n 50 jeugdigen. De stijgende ontwikkelingen van de PGB's in Oegstgeest gaat wel in tegen de trend in van de benchmarkgemeenten en Nederland.

Figuur 5.14 toont dat het relatieve aantal jeugdbeschermingsmaatregelen in Oegstgeest de afgelopen jaren is toegenomen. Dat leidt ertoe dat het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen per 1.000 jeugdigen in 2019 ongeveer gelijk is aan dat van de benchmarkgemeenten. Voor zowel Oegstgeest als de benchmarkgemeenten geldt dat het relatieve aantal maatregelen ver onder het Nederlandse gemiddelde ligt.

Figuur 5.14 Ontwikkeling aantal jeugdbeschermingsmaatregelen per 1.000 jeugdigen (0-17 jaar), 2015-2019

*Dit zijn voorlopige cijfers.

**Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

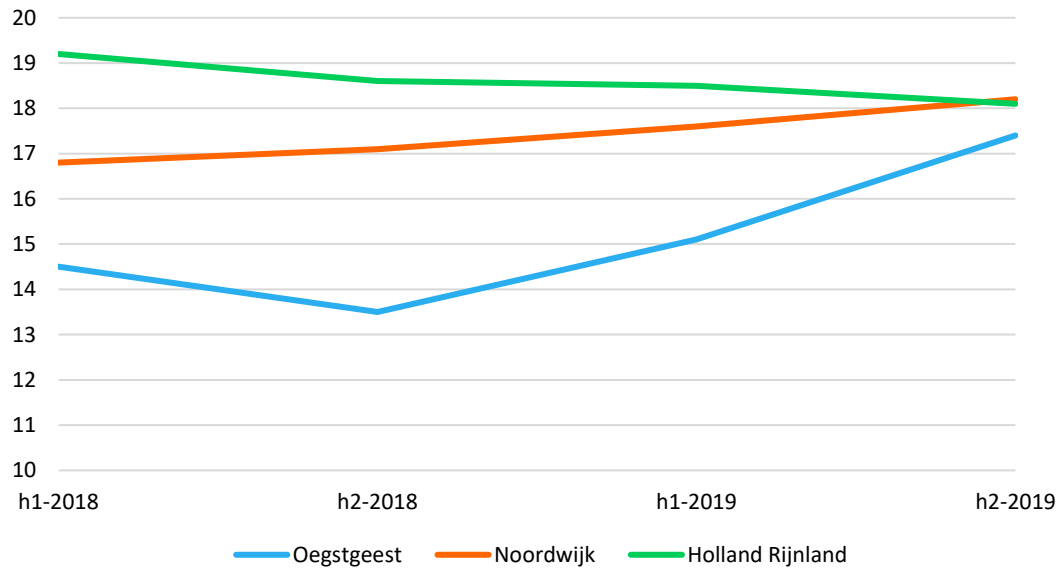
bron: CBS statline; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: Voor zowel jeugdhulp met verblijf als jeugdbeschermingstrajecten ligt het gebruik in Oegstgeest en de benchmarkgemeenten ver onder het Nederlandse gemiddelde. Dit laat zien dat de early warning items waarschijnlijk vrij goed het gebruik van zwaardere vormen van jeugdhulp voorspellen, maar vrij slecht het gebruik van de lichtere vormen van jeugdhulp, zoals dyslexiezorg of ambulante hulp.

5.4.2 Gebruik vergeleken met Noordwijk en Holland Rijnland

In 'Het gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest' (Van Essen e 2019) hebben we aangegeven dat het aantal jeugdigen met hulp voor ernstige enkelvoudige dyslexie lager ligt dan in de regio. Figuur 5.15 laat zien dat dit in 2019 nog steeds het geval is maar dat er een sterke stijging heeft plaatsgevonden.

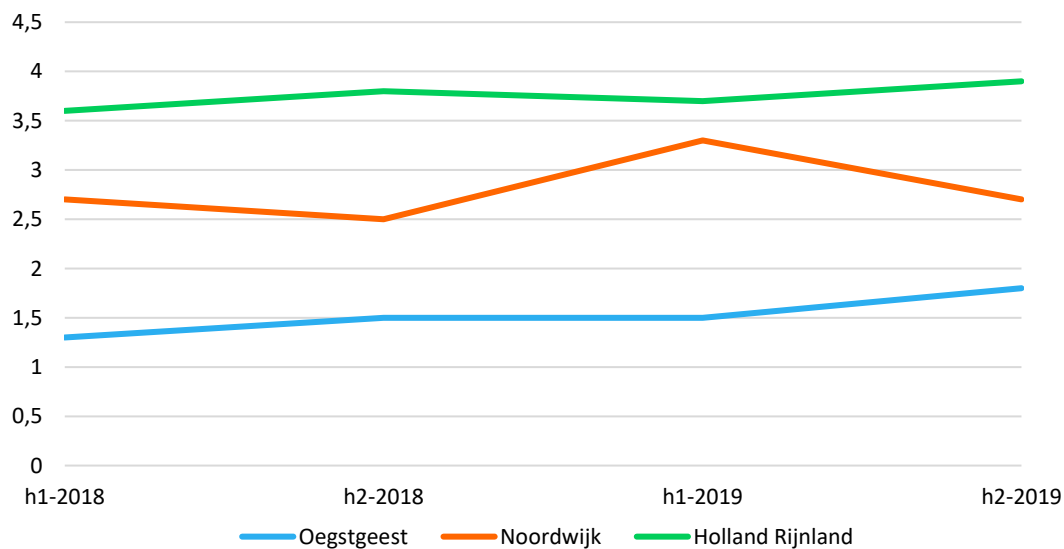
Figuur 5.15 Aantal jeugdigen met EED per 1.000 jeugdigen 7-13 jaar, 2018-2019

bron: TWO Holland Rijnland, www.zorglandschap.nl, bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 5.16 toont dat het aantal jeugdigen dat begeleiding of daghulp krijgt van een aanbieder voor jeugdigen met een (licht)verstandelijke beperking tussen begin 2018 en eind 2019 licht is gestegen, maar ver onder het gemiddelde van Holland Rijnland en Noordwijk blijft.

Figuur 5.16 Aantal jeugdigen met ambulante hulp en/of daghulp bij (l)vb aanbieders per 1.000 jeugdigen 0-17 jaar, 2018-2019

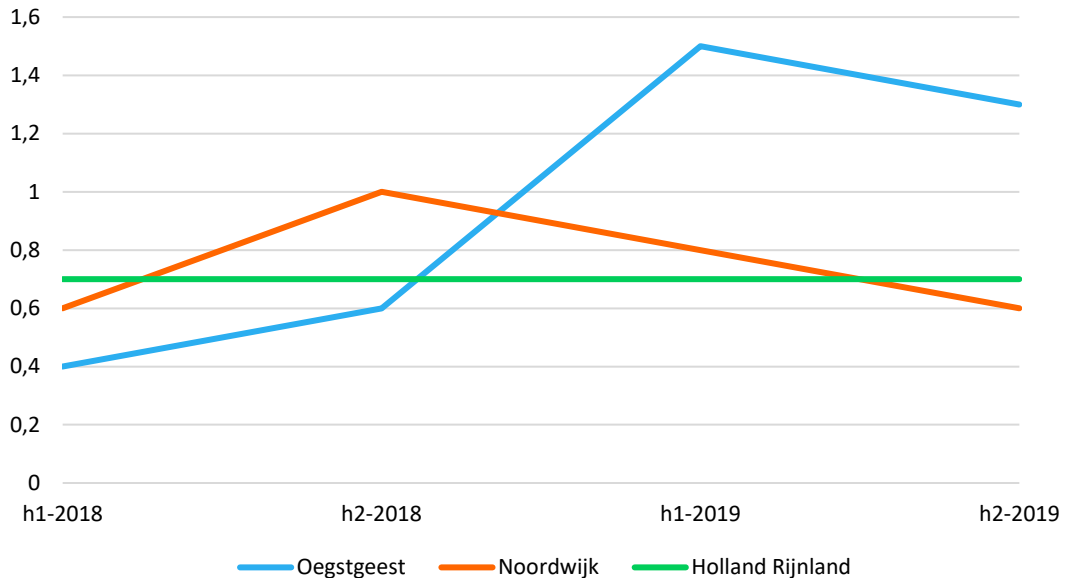

bron: TWO Holland Rijnland, www.zorglandschap.nl; bewerking: data-adviesbureau Tympan

We zien in 2019 een sterke stijging van jeugdigen die verblijven in een (I)vb instellingen en GGZ instellingen. Het totaal aandeel jeugdigen met verblijf blijft laag in vergelijking met Noordwijk en de regio Holland Rijnland, maar het aandeel in verblijf bij een GGZ aanbieder of een (I)vb instelling is hoog.

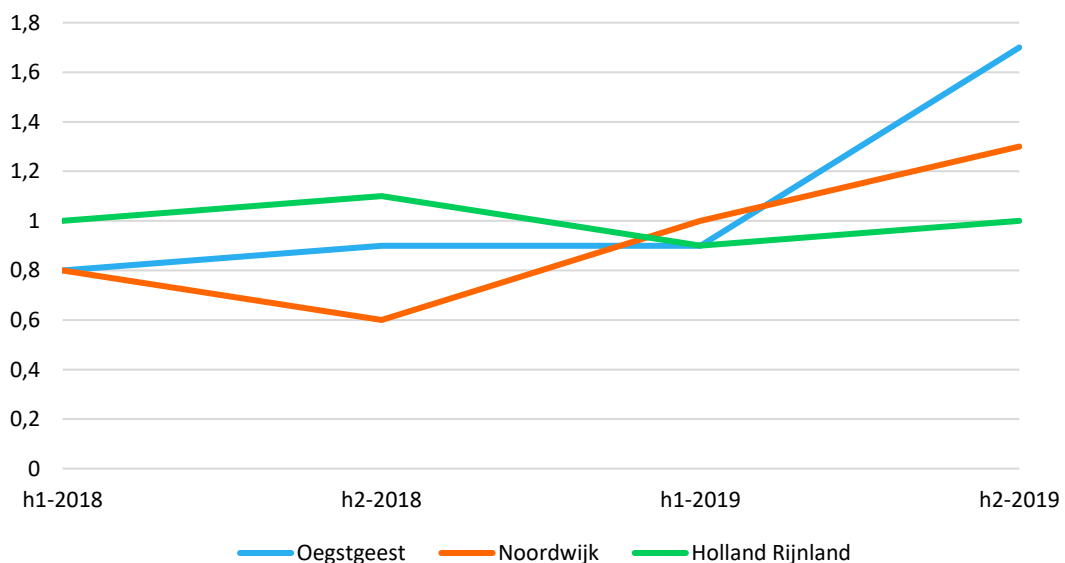
Figuren 5.17 en 5.18 laten zien dat – vanwege de kleine aantallen- een toename of afname van een gering aantal trajecten in een gemeente een sterke knik in de grafiek oplevert

Figuur 5.17 Aantal jeugdigen met een verblijf bij een GGZ aanbieder per 1.000 jeugdigen 0-17 jaar, 2018-2019

bron: TWO Holland Rijnland, www.zorglandschap.nl; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

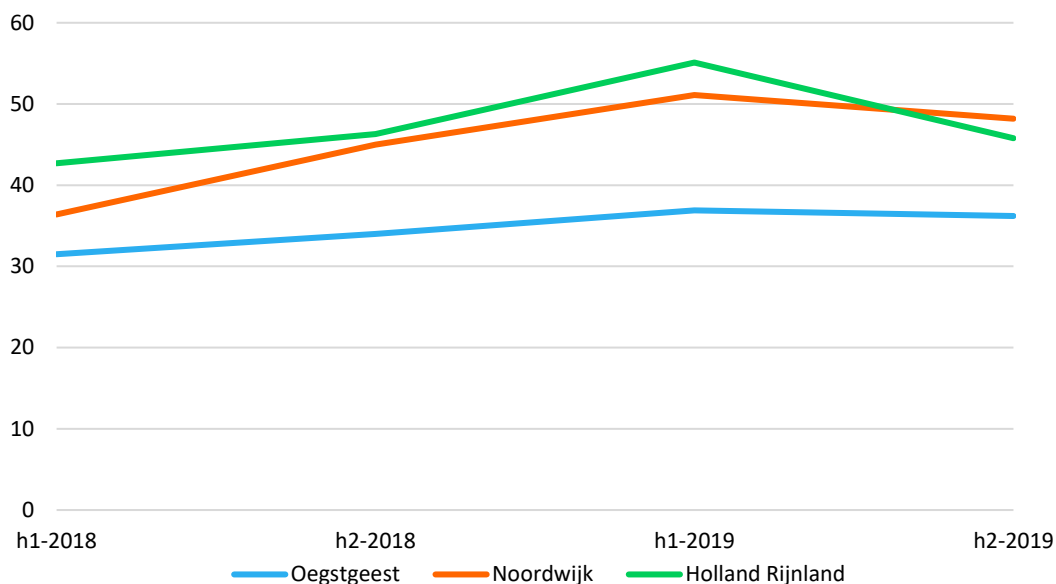
Figuur 5.18 Aantal jeugdigen met een verblijf bij een (I)vb aanbieder per 1.000 jeugdigen 0-17 jaar, 2018-2019

bron: TWO Holland Rijnland; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Voor 2018 constateerden we dat het gebruik van het JGT lager ligt dan gemiddeld in de regio. Dit is ook in 2019 het geval. Het aandeel jeugdigen met hulp van een JGT is wel toegenomen, maar deze toename was nog sterker in Noordwijk en Holland Rijnland.

Figuur 5.19 Aantal jeugdigen met hulp van het JGT per 1000 inwoners van 0-22 jaar, 2018-2019

bron: JGT Holland Rijnland; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Signaal Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van EED en verblijf bij GGZ en (!)vb aanbieders tussen 2018-2019 is toegenomen.

5.5 Outcome

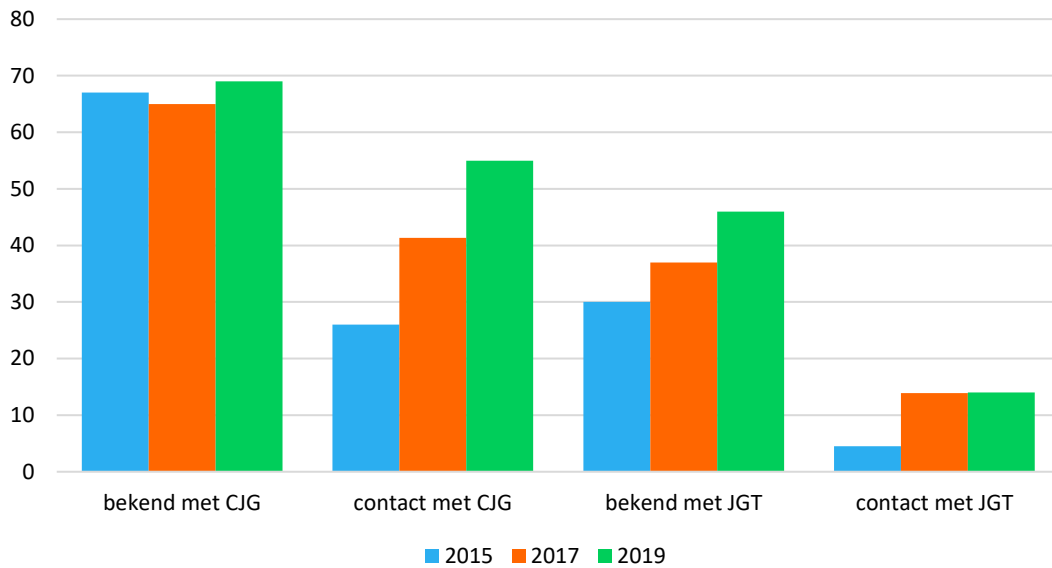
De beleidsdoelstellingen van de Jeugdwet zijn:

- 1 Gezond en veilig opgroeien;
- 2 Jeugdigen hebben ontwikkelkansen;
- 3 Cliënttevredenheid realiseren;
- 4 Afnemen jeugdproblematiek;
- 5 Versterken van preventie.

Hierna worden per beleidsdoel aan de hand van een aantal met de gemeente Oegstgeest afgesproken indicatoren de stand van zaken weergegeven. Indicatoren die al zijn opgenomen bij de outputindicatoren, worden hier niet herhaald.

Voordat we ingaan op de specifieke beleidsdoelen presenteren we informatie over bekendheid van en contact met twee voorzieningen: het CJG en het JGT. Door de jaren heen is het CJG bekender dan het JGT gebleven. Uit figuur 5.20 blijkt dat de bekendheid van het CJG in de afgelopen jaren niet is veranderd, van het JGT is toegenomen en het aantal inwoners dat contact heeft gehad met een van de twee voorzieningen eveneens.

Figuur 5.20 Bekendheid en gebruik van het CJG en het JGT in Oegstgeest onder respondenten in een gezin met minimaal een kind van <23 jaar, 2015-2019, percentage

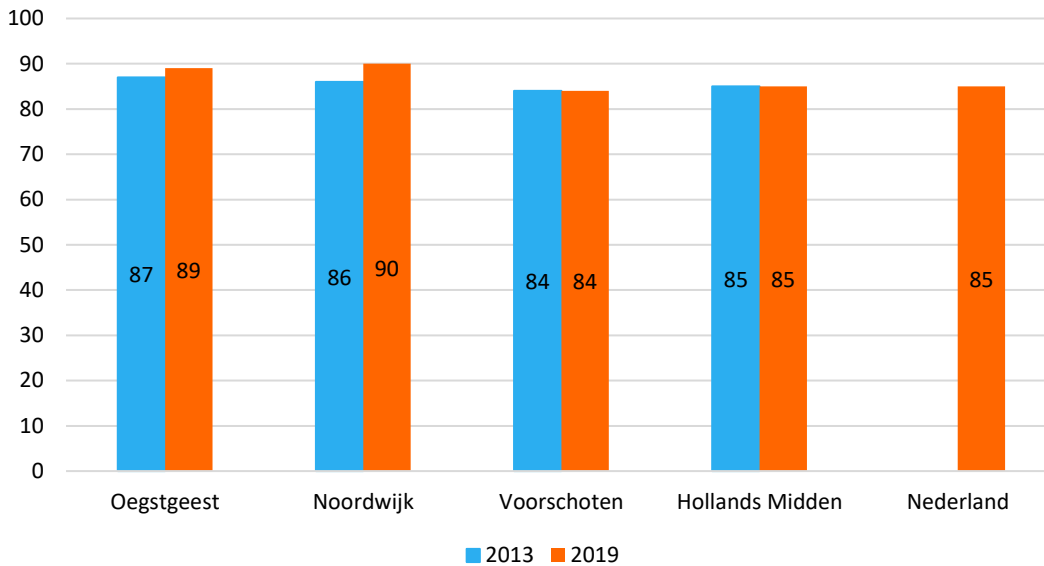
bron: Inwonersenquête gemeente Oegstgeest 2015, 2017, 2019; bewerking: data-adviesbureau Tympan. In 2019 zijn de leeftijden van de kinderen niet meer herleidbaar en is gepercenteerd op respondenten in huishoudens met thuiswonende kinderen.

Signaal: Het contact met het CJG en JGT is toegenomen ten opzichte van 2015. Ook de bekendheid van het JGT is toegenomen.

5.5.2 Gezond en veilig opgroeien

De gemeente Oegstgeest streeft ernaar dat kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien. In de gemeente Oegstgeest geeft 89% aan een (zeer) goede gezondheid te hebben. Dit is significant hoger dan gemiddeld in Nederland en Hollands Midden.

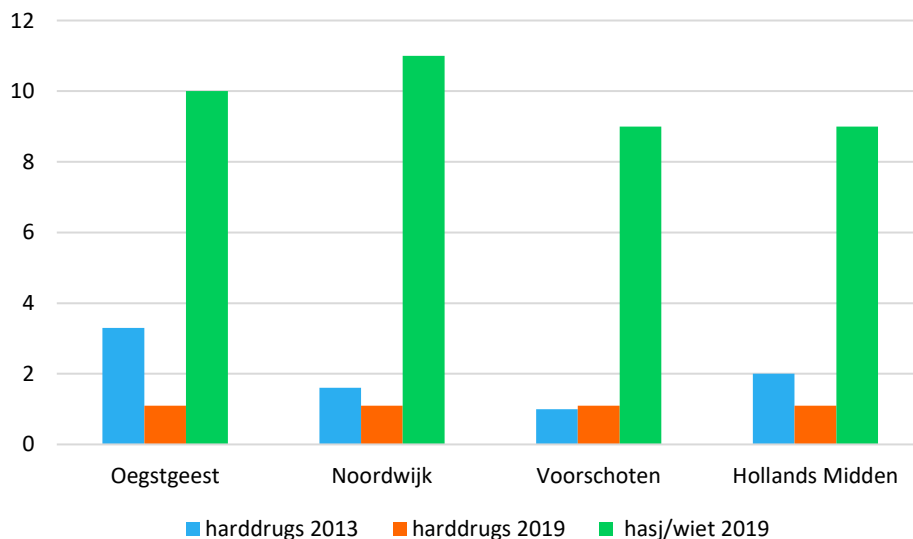
Figuur 5.21 Aantal 2^e en 4^e klassers dat zijn gezondheid als (zeer) goed ervaart, percentage

bron: GGD Hollands Midden, gezondheidsmonitor Jeugd Oegstgeest, Noordwijk, Voorschoten 2013-2019, eengezonderhollandsmidden.nl

In 'Het gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest' (Van Essen e 2019) hebben we aangegeven dat het drugsgebruik onder jongeren in de gemeente Oegstgeest hoger ligt dan gemiddeld en een potentieel gezondheidsrisico meebrengt. In de cijfers van 2019 is dit niet meer te zien. Het gebruik van zowel hasj/wiet als harddrugs ligt rond het gemiddeld van de regio.

Figuur 5.22 Aantal 2^e en 4^e klassers dat aangeeft ooit harddrugs en/of hasj/wiet te hebben gebruikt, 2013-2019

bron: GGD Hollands Midden, gezondheidsmonitor Jeugd Oegstgeest, Noordwijk, Voorschoten 2013-2019, eengezonderhollandsmidden.nl

5.5.3 Ontwikkelkansen jeugdigen

De gemeente Oegstgeest streeft ernaar dat jeugdigen voldoende kansen hebben zich te ontwikkelen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Schoolverzuim, werkloosheid en het hebben van een uitkering vormen een risico voor de ontwikkeling van jeugdigen.

Tabel 5.3 geeft het aantal jeugdigen in Oegstgeest weer dat niet naar school gaat vanwege een vrijstelling, voortijdig schoolverlaten of door langdurig verzuim.

Tabel 5.3 Schoolverlaters en schoolverzuim in Oegstgeest, 2015-2018, absoluut

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
vsv MBO	15	10	15	12
vsv VO	3	9	8	3
vrijgesteld	15	12	6	9
absoluut verzuim	14	6	1	2

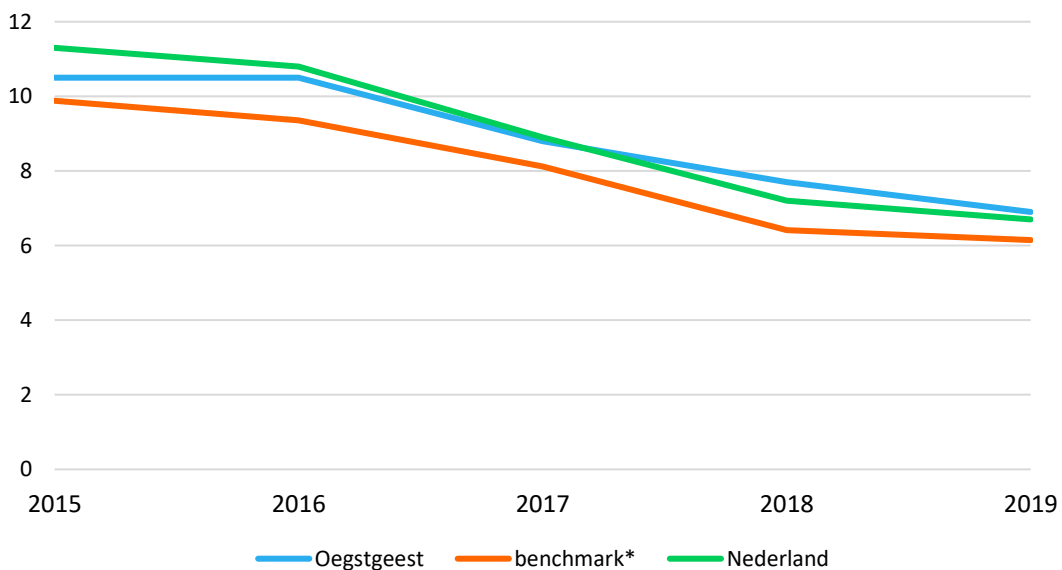
** Dit cijfer betreft alleen het aantal vrijstellingen op basis van lichamelijke en psychische oorzaken. In schooljaar 2015/2016 waren dat er 6 en in schooljaar 2016/2017 7.

bron: Ministerie van OCW, vsv_portal, Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland

In schooljaar 2018/2019 zijn er 4 kinderen vrijgesteld van onderwijs op lichamelijke en psychische gronden, 2 kinderen vanwege bedenkingen tegen de richting van het (reguliere) onderwijs en 2 kinderen volgen onderwijs in het buitenland.

In figuur 5.22 zien we dat het werkloosheidspercentage onder jongeren van 15 tot en met 24 jaar in Oegstgeest de afgelopen jaren is gedaald. De werkloosheid bedraagt in 2019 6,9%. Dit is vergelijkbaar met het gemiddelde werkloosheidspercentage in Nederland, maar ligt boven het percentage van de benchmarkgemeenten. Gemiddeld in de benchmarkgemeenten bedraagt de werkloosheid 6,1%.

Figuur 5.23 Werkloosheid 15-24-jarigen, 2015-2019, percentage

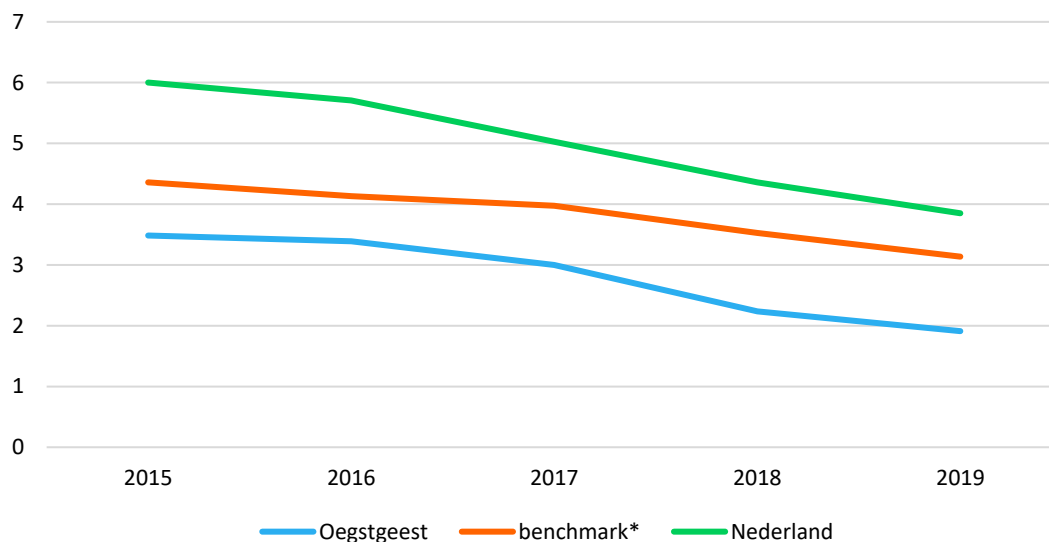

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: CBS Statline; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Figuur 5.23 toont het percentage jeugdigen van 15 tot en met 27 jaar met een uitkering sociale zekerheid. Dit kan een bijstandsuitkering (WWB), een WW-uitkering of een WIA-uitkering (meestal een Wajong) zijn. Wat opvalt is dat hoewel het werkloosheidspercentage van Oegstgeest rond het Nederlandse gemiddelde ligt, het aandeel jeugdigen met een uitkering ruim onder het Nederlandse gemiddelde ligt. Jongeren zonder baan lijken minder vaak een beroep te (kunnen) doen op een uitkering sociale zekerheid dan elders.

Figuur 5.24 Aantal 15-27-jarigen met een uitkering sociale zekerheid

*Benchmarkgemeenten zijn Castricum, Noordwijk, Ouder-Amstel en Voorschoten.

bron: UWV; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Signaal: De ontwikkelkansen van jeugdigen zijn ook in 2019 verder toegenomen. Er is een daling van de jeugdwerkloosheid en een daling van het aantal jeugdigen met een Wajong/WIA- of een WW-uitkering.

5.5.3 Cliënttevredenheid realiseren

Onderstaande gegevens hebben betrekking op de resultaten van het cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd door de Kinderombudsman in 2016.⁹ Recentere kwantitatieve gegevens voor de gemeente Oegstgeest zijn niet beschikbaar.

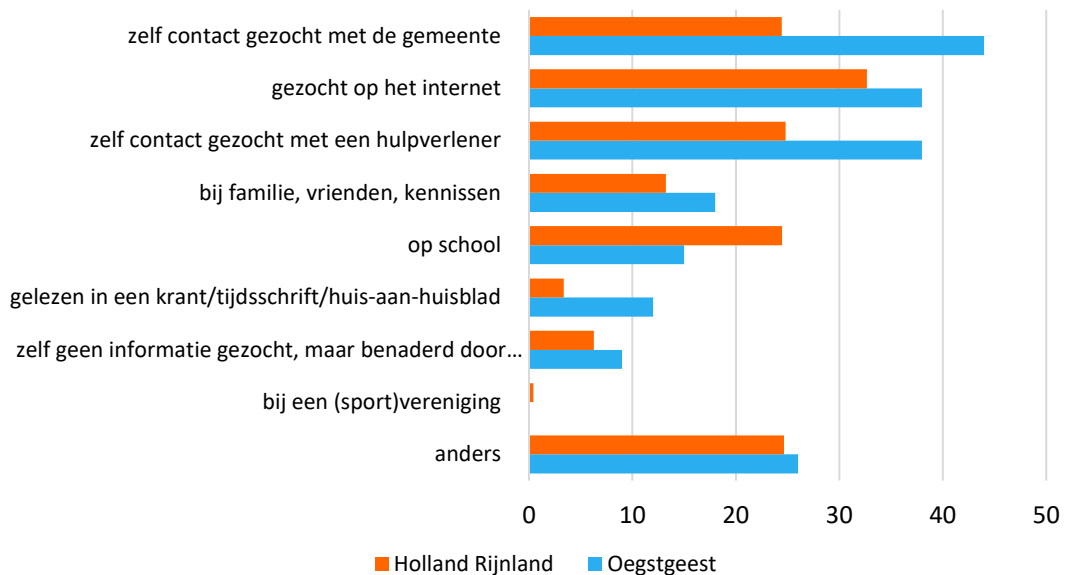
34 respondenten uit Oegstgeest hebben in 2016 een vragenlijst ingevuld over de toegang tot jeugdhulp en de kwaliteit van jeugdhulp. De respondenten zijn ouders en jeugdigen. Het aantal respondenten is aan de lage kant. Hetzelfde geldt dientengevolge voor de betrouwbaarheid van de percentages. Voor de vergelijking met Holland Rijnland wordt daarom vooral naar het algemene beeld gekeken en niet zozeer naar exacte verschillen in

⁹ In 2017 is in Holland Rijnland een cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd StoryConnect. Iets meer dan 30 jongeren uit Oegstgeest hebben in dit onderzoek hun ervaringen gedeeld. De gegevens uit dit onderzoek waren onvoldoende bruikbaar voor deze rapportage. Daarom worden hieronder de resultaten van het onderzoek uit 2016 gepresenteerd.

percentages. In Oegstgeest geeft twee derde van de respondenten aan (zeer) veel moeite te hebben moeten doen om hulp te krijgen. In Holland Rijnland is dat ongeveer de helft.

Figuur 5.24 laat zien hoe ouders en jeugdigen toegang tot jeugdhulp hebben gekregen.

Figuur 5.25 Wijze toegang tot hulp, 2016, percentage

bron: BMC Onderzoek 2016a t/m m; bewerking: data-adviesbureau Tympaan

De meeste respondenten uit Oegstgeest hebben zelf contact gezocht met de gemeente of met de hulpverlener voor hulp. Ook hebben veel respondenten op internet gezocht. Datzelfde beeld zien we terug in geheel Holland Rijnland. In Holland Rijnland wordt ook door een redelijk groot deel (ongeveer een kwart) van de respondenten via de school hulp gezocht. In Oegstgeest geeft tweederde van de jeugdigen/ouders aan veel moeite te hebben gehad met het krijgen van hulp (BMC 2016k).

Signaal: **Veel ouders/jeugdigen hebben zelf contact met de gemeente of een hulpverlener gezocht. In Oegstgeest geeft tweederde van de jeugdigen/ouders aan veel moeite te hebben gehad met het krijgen van hulp.**

Figuur 5.25 laat zien in welke mate ouders en jeugdigen tevreden zijn over hulpverleners. In zowel Oegstgeest als Holland Rijnland als geheel zijn de respondenten in meerderheid tevreden over de bejegening door de hulpverleners. Wel zijn zij wat kritischer over de duidelijkheid over wat zij kunnen verwachten van de hulp en over de samenwerking tussen hulpverleners. De mate van tevredenheid ligt in Oegstgeest over het algemeen lager dan gemiddeld in Holland Rijnland.

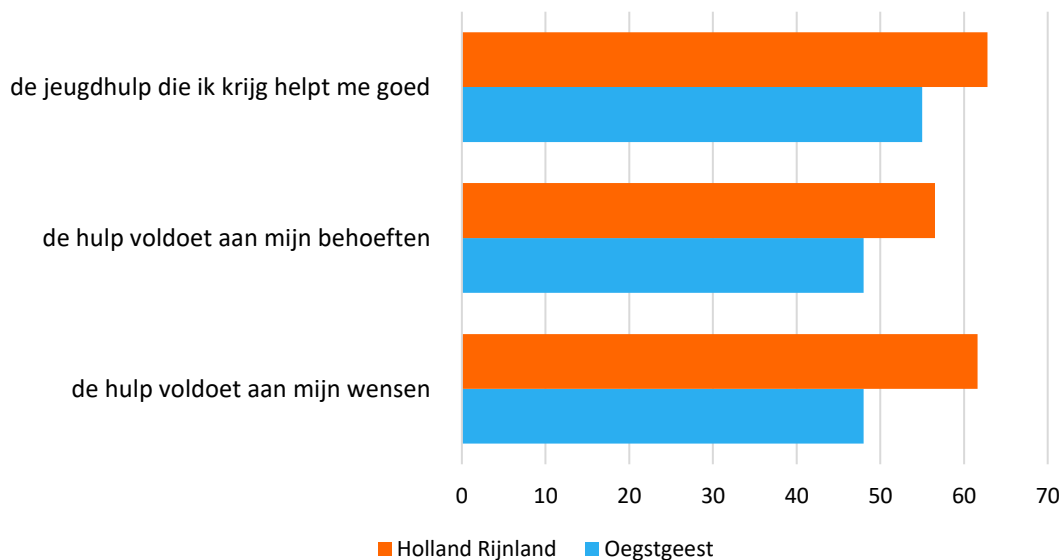
Figuur 5.26 (Zeer) tevreden over hulpverleners, 2016, percentage

bron: BMC Onderzoek 2016a t/m m; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Figuur 5.26 geeft een beeld van de mate van tevredenheid over de hulp zelf. Ongeveer de helft van de respondenten is (zeer) tevreden over de hulp zelf. Dit is gemeten aan de hand van de volgende drie stellingen: de jeugdhulp die ik krijg helpt me goed, de hulp voldoet aan mijn wensen, de hulp voldoet aan mijn behoeften. Dat betekent dus ook dat ongeveer de helft van de respondenten niet (zeer) tevreden is. De tevredenheidsscore in Oegstgeest ligt ook lager dan het gemiddelde in Holland Rijnland.

Figuur 5.27 Mate van tevredenheid over hulp, percentage

bron: BMC Onderzoek 2016a t/m m; bewerking: data-adviesbureau Tympan

Signaal: Ouders/jeugdigen zijn in meerderheid tevreden over de bejegening door de hulpverlener, maar willen meer duidelijkheid over wat ze kunnen verwachten van de hulpverlening. De tevredenheid over de hulpverleners en de geboden hulp is over het algemeen in Oegstgeest minder groot dan gemiddeld in Holland Rijnland.

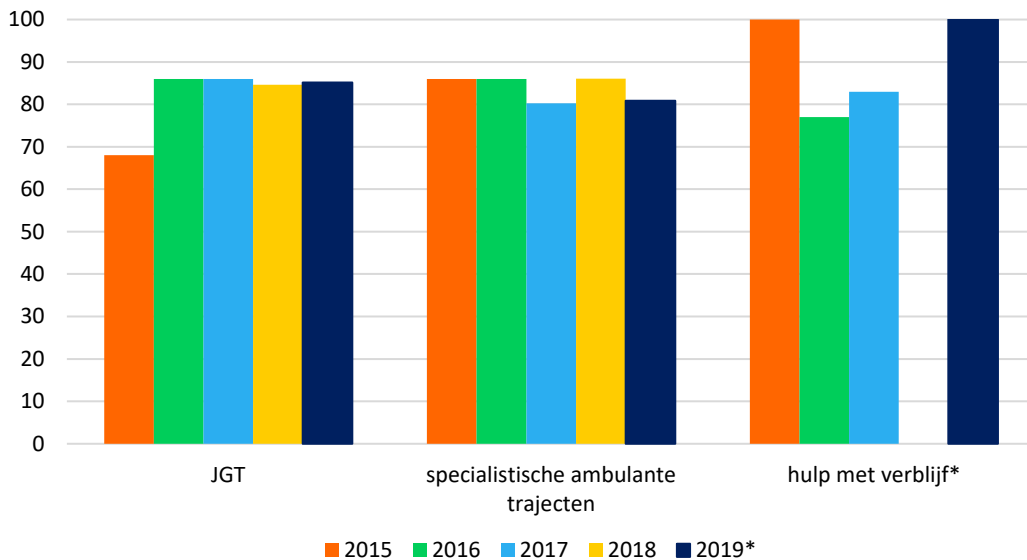
5.4.5 Afnemen jeugdproblematiek

Bij dit doel zijn eerder in het kader van deze monitor twee indicatoren geformuleerd.

- het percentage cliënten waarbij het doel van de hulp is gerealiseerd;
- het percentage jongeren waarbij de zelfredzaamheid is toegenomen.

Voor de tweede indicator zijn nog geen gegevens beschikbaar. Voor de eerste indicator presenteren we in figuur 5.27 gegevens over het percentage trajecten jeugdhulp dat volgens plan is afgesloten.

Figuur 5.28 Aantal trajecten dat volgens plan is afgesloten naar type jeugdhulp in Oegstgeest, 2015-2019, percentage

*geen gegevens beschikbaar over 2018. Cijfers over 2019 zijn voorlopig.

bron: CBS Statline; JGT Holland Rijnland, bewerking: data-adviesbureau Tympaan

Figuur 5.27 laat zien dat het aantal trajecten dat volgens plan wordt afgesloten nu al een aantal jaar stabiel op of boven 80% ligt bij trajecten die door het JGT zijn afgesloten en bij specialistische ambulante trajecten. Het aantal trajecten jeugdhulp met verblijf dat volgens plan is afgesloten fluctueert sterk en is niet voor ieder jaar beschikbaar door de kleine aantallen.

Signaal: Het aantal trajecten jeugdhulp dat volgens plan wordt afgesloten ligt stabiel boven de 80%

5.4.6 Versterken van preventie

In de 'Opzet monitor 3 decentralisaties in Oegstgeest' (maart 2015) worden onder het doel 'versterken preventie' twee output/outcome-indicatoren genoemd:

1. Afname aantal cliënten in de regio

Het aantal cliënten neemt niet af in de regio. Deze trend is ook niet zichtbaar in Nederland of de benchmarkgemeenten. Het aantal jeugdigen met jeugdhulp zonder verblijf ligt duidelijk boven het gemiddelde van de benchmarkgemeenten. Daarnaast nam in Oegstgeest het aantal jeugdigen met een PGB toe. Oegstgeest heeft, ondanks de stijging, een laag aantal cliënten jeugdhulp met verblijf.

2. Doelrealisatie en terugval

Dit valt uiteen in de volgende onderdelen:

- a jeugdigen langer dan 1 jaar in zorg waarbij de doelen van het hulpverleningsplan nog klopten en geen op-/afschaling nodig was (professionals, onderzoek JGT);
- b percentage dat terugvalt in problematiek na beëindiging traject en zich opnieuw meldt;
- c percentage jeugdigen dat na intensieve hulp geen hulp of slechts lichtere hulp nodig heeft.

Op dit moment zijn er nog geen gegevens beschikbaar voor deze indicatoren.

6 Signalen

6.1 Profiel gemeente Oegstgeest

- Het aantal 65-plussers in Oegstgeest is vanaf 2015 toegenomen met 9%. De groei is wel afgevlakt. Het is aannemelijk dat hierdoor ook het gebruik van Wmo-voorzieningen is gestegen.
- Er is een opvallende groei van het aantal 0-19 jarigen tussen 2018 en 2019. Dit kan op termijn gevolgen hebben voor het jeugdhulpgebruik. Het aandeel jeugdigen in de gemeente is groter dan de benchmarkgemeenten en groter dan gemiddeld in Nederland.
- Van alle huishoudens in Oegstgeest betreft 40% een huishouden met kinderen. Met name tussen 2018-2019 is het aantal gezinnen met kinderen sterk gestegen. Het aandeel huishoudens met kinderen ligt iets hoger dan in de benchmarkgemeenten (39%) en Nederland (37%).
- Het aantal 65+-huishoudens is relatief sterker toegenomen dan het aantal huishoudens in andere leeftijdsgroepen. Van de 65+-huishoudens woont 49% alleen. Dat is een iets hoger percentage dan in de benchmarkgemeenten (45%) en gemiddeld in Nederland (46%).
- 23% van de huishoudens in Oegstgeest heeft een laag inkomen. Dit is minder dan in de benchmarkgemeenten (29%) en aanzienlijk minder dan gemiddeld in Nederland (40%).
- Het opleidingsniveau van inwoners in Oegstgeest is hoger dan in de benchmarkgemeenten en gemiddeld in Nederland. In Oegstgeest is binnen de beroepsbevolking 44% hoogopgeleid, in de benchmarkgemeenten en Nederland is dat gemiddeld respectievelijk 34 en 31%.

6.2 Wmo

Early warning

- Volwassenen (19-64 jaar) en 65-plussers voelen zich net zo gezond als gemiddeld in de benchmarkgemeenten en de GGD-regio Hollands Midden en ervaren een iets betere gezondheid dan gemiddeld in Nederland.
- In Oegstgeest heeft 56% van de 65-plussers een of meer langdurige aandoeningen. Dat is meer dan gemiddeld in de benchmarkgemeenten, de GGD-regio Hollands Midden en Nederland.

Output en benchmark gebruik van voorzieningen

- De groei van het aantal personen dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening zet in 2019 door. Het gebruik van huishoudelijke hulp is het meest toegenomen. Ten opzichte van 2018 groeide het gebruik in absolute zin het sterkst onder 65-plussers, in relatieve zin vond de sterkste groei onder personen jonger dan 65 plaats.
- Het percentage personen dat in Oegstgeest gebruik maakt van meer dan één voorziening is toegenomen. De meest voorkomende combinatie is hulp bij het huishouden met vervoer. Circa 30% van de personen met meer dan één voorziening heeft deze combinatie.
- Terwijl bij hulp bij het huishouden het aandeel van het gebruik van de basisvoorziening toeneemt, neemt het aandeel basisbegeleiding in de voorziening begeleiding juist af. Vooral bij groepsbegeleiding is er sprake van een relatieve stijging van hulp met intensiteit 'speciaal'.

- Binnen de Wmo worden in 2019 de meeste voorzieningen geleverd in de vorm van zorg in natura (zin). Het percentage voorzieningen (exclusief vervoer) dat gefinancierd wordt met een persoonsgebonden budget (pgb) is ten opzichte van 2015 afgenomen.
- In Oegstgeest krijgen verhoudingsgewijs meer inwoners een maatwerk-arrangement dan in de benchmarkgemeenten.

Outcome

- WMO-Clënten uit Oegstgeest zijn over het algemeen tevreden over de hulp vanuit de Wmo. Zowel wat betreft het contact met de gemeente, als de kwaliteit en de 'outcome' van de hulp zijn ze vaker tevreden dan cliënten uit de benchmarkgemeenten.
- De meeste 65-plussers geven aan zelfredzaam te zijn. Als ze worden beperkt heeft dit meestal een lichamelijke oorzaak. De beperkingen betreffen vooral het uitvoeren van huishoudelijke taken en bewegen.
- Een aantal buurten in Oegstgeest scoort hoog op veerkracht en zelfredzaamheid.
- 65-plussers zorgen in ruim een derde van de gevallen voor hun partner. De jongere mantelzorgers zorgen met name voor hun kinderen. Oudere mantelzorgers voelen zich vaker zeer zwaar belast dan jongere mantelzorgers.
- Het aantal vrijwilligers is licht toegenomen in de periode 2015-2019. 65-plussers in Oegstgeest zijn vaker actief in de buurt en vaker vrijwilliger dan inwoners jonger dan 65 jaar. Oudere vrijwilligers besteden ook gemiddeld meer tijd aan het vrijwilligerswerk dan 16-64 jarigen.
- 85% van de inwoners heeft geen problemen om rond te komen. Dit percentage geldt ook voor de 65-plussers.

6.3 Participatiewet

Early warning

- De daling van de werkloosheid onder de beroepsbevolking in Oegstgeest zet in 2019 door, maar de daling is minder sterk dan in voorgaande jaren. In 2019 is 2,7% van de beroepsbevolking van Oegstgeest werkloos, iets minder dan gemiddeld in de benchmarkgemeenten.

Output en benchmark gebruik van voorzieningen

- Het totaal aantal personen met een bijstands- of een bijstandsgelateerde uitkering is in 2018 en 2019 gedaald.
- In 2019 zijn er 383 re-integratietrajecten ingezet. Hiervan is ruim de helft gericht op uitstroom naar betaalde arbeid en ruim een kwart op sociale activering.
- Het aantal personen met een garantiebaan of beschut werk is in 2019 aanzienlijk toegenomen.
- In Oegstgeest ontvangen verhoudingsgewijs iets meer inwoners tot de AOW-gerechtigde leeftijd een bijstands- of een bijstandsgelateerde uitkering dan in de benchmarkgemeenten, maar minder dan gemiddeld in Nederland.

6.4 Jeugdwet

Early warning

- Over het algemeen scoort Oegstgeest gunstig op de early warning items. Er zijn relatief weinig kinderen met kans op armoede en weinig voortijdig schoolverlaters en er is een relatief hoge deelname in de bovenbouw van het vwo. De afgelopen jaren is hier

weinig verandering in gekomen. Er is wel sprake van een stijging van het aandeel jeugdigen dat opgroeit in een huishouden met risico op armoede.

Output en benchmark gebruik van voorzieningen

- De meeste jeugdhulp betreft jeugdhulp zonder verblijf (b.v. GGZ, begeleiding of dagbesteding). Er is een toename van het aantal trajecten van het JGT, jeugdhulp met verblijf en jeugdbeschermingsmaatregelen.
- Artsen zijn belangrijke verwijzers naar specialistische ambulante hulp, met name naar GGZ-zorg. Het aantal verwijzingen door JGT's nemen gestaag toe.
- Het aandeel van ambulante hulp in de totaal gedeclareerde kosten is gedaald. Dit geldt voor nagenoeg alle hulpvormen met uitzondering van EED, dat echter een zeer klein deel van de totale kosten uitmaakt. Het lagere aandeel komt vooral door hogere kosten voor verblijf, niet door een daling van het gedeclareerde bedrag voor ambulante zorg. De GGZ kosten zijn namelijk sterk gestegen.
- Het gemiddeld aantal uren begeleiding per cliënt is licht gedaald.
- De GGZ heeft zowel in het aantal cliënten als in de kosten het grootste aandeel binnen de categorie specialistische hulp en jeugdbescherming en -reclassering. Dit aandeel is licht gedaald in het afgelopen jaar. Dit komt met name doordat andere hulpvormen sterker zijn gegroeid dan de GGZ. De kosten per GGZ-cliënt zijn het laatste jaar wel wat gedaald.
- In Oegstgeest wordt verhoudingsgewijs (uitgedrukt in het aantal trajecten per 1.000 jeugdigen van 0-17 jaar) tot het eerste halfjaar van 2018 meer gebruik gemaakt van specialistische ambulante hulp dan in de benchmarkgemeenten en vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde. Vanaf 2018 ligt het gebruik onder dat van de benchmarkgemeenten en onder het Nederlandse gemiddelde.
- Voor zowel jeugdhulp met verblijf als jeugdbeschermingstrajecten ligt het gebruik in Oegstgeest en de benchmarkgemeenten ver onder het Nederlandse gemiddelde. Dit laat zien dat de early warning items waarschijnlijk vrij goed het gebruik van zwaardere vormen van jeugdhulp voorspellen, maar vrij slecht het gebruik van de lichtere vormen van jeugdhulp, zoals dyslexiezorg of ambulante hulp.
- Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van EED en verblijf bij GGZ en (I)vb aanbieders tussen 2018-2019 is toegenomen .

Outcome

- Het contact met het CJG en JGT is toegenomen ten opzichte van 2015. Ook de bekendheid van het JGT is toegenomen.
- De ontwikkelkansen van jeugdigen zijn ook in 2019 verder toegenomen. Er is een daling van de jeugdwerkloosheid en een daling van het aantal jeugdigen met een Wajong/WIA- of een WW-uitkering.
- Veel ouders/jeugdigen hebben zelf contact met de gemeente of een hulpverlener gezocht. In Oegstgeest geeft tweederde van de jeugdigen/ouders aan veel moeite te hebben gehad met het krijgen van hulp.
- Ouders/jeugdigen zijn tevreden over de bejegening door de hulpverlener, maar willen meer duidelijkheid over wat ze kunnen verwachten van de hulpverlening. De helft van de ouders/jeugdigen is (zeer) tevreden met de geboden hulp.
- Het aantal trajecten jeugdhulp dat volgens plan wordt afgesloten ligt stabiel boven de 80%.

Literatuur

Schriftelijke documentatie

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Alphen aan den Rijn. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016a.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Hillegom. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016b.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Kaag en Braassem. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016c.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Katwijk. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016d.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Leiden. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016e.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Leiderdorp. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016f.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Lisse. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016g.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Nieuwkoop. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016h.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Noordwijk. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016i.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Noordwijkerhout. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016j.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Oegstgeest. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016k.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Teylingen. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016l.

BMC Onderzoek. Factsheet gemeente Zoeterwoude. Onderzoek Kinderombudsman naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na decentralisatie: Resultaten kwantitatief onderzoeksdeel. Den Haag: BMC Onderzoek, 2016m.

Essen A.M. van, M.G.A. Ligvoet-Janssen, M.C.M den Os. Gebruik van jeugdhulp in Oegstgeest. Leiden: Tympan, 2019.

Gemeente Oegstgeest. Opzet monitor 3 decentralisaties in Oegstgeest. Oegstgeest: gemeente Oegstgeest, 2015a.

Gemeente Oegstgeest. Inwonersenquête Oegstgeest 2015. Oegstgeest: gemeente Oegstgeest, 2015b.

Gemeente Oegstgeest. Inwonersenquête Oegstgeest 2017. Oegstgeest: gemeente Oegstgeest, 2017

Gemeente Oegstgeest. Inwonersenquête Oegstgeest 2019. Oegstgeest: gemeente Oegstgeest, 2019

Gemeente Oegstgeest. Opzet monitor 3 decentralisaties in Oegstgeest, 2015.

Gemeente Oegstgeest. Dorpsatlas Oegstgeest. Themakaarten als basis voor de omgevingsvisie. Oegstgeest: gemeente Oegstgeest, 2020.

GGD Hollands Midden. Kerncijfers gezondheidsmonitor Jeugd 2019. Gemeente Oegstgeest.

GGD Hollands Midden. Kerncijfers gezondheidsmonitor Jeugd 2019. Gemeente Voorschoten.

GGD Hollands Midden. Kerncijfers gezondheidsmonitor Jeugd 2019. Gemeente Noordwijk.

I&O research. Cliëntervaringsonderzoek Wmo gemeente Oegstgeest. Amsterdam: I&O research, 2020.

VNG Realisatie. Cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2015. Den Haag: VNG, 2016.

VNG Realisatie. Cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2016. Den Haag: VNG, 2017.

VNG Realisatie. Cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2017. Den Haag: VNG, 2018.

KING/VNG. Definitielijst rapport gemeentelijke monitor Sociaal Domein. Achtergrond bij tweede rapport gemeentelijke monitor Sociaal Domein (januari 2016). Den Haag: KING/VNG, 2016.

Regionaal Bureau Leerplicht (RBL). Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland 2014-2015. Leiden: RBL, 2015.

Regionaal Bureau Leerplicht (RBL). Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland 2015-2016. Leiden: RBL, 2016.

Regionaal Bureau Leerplicht (RBL). Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland 2016-2017. Leiden: RBL, 2017.

Regionaal Bureau Leerplicht (RBL). Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland 2017-2018. Leiden: RBL, 2018.

Regionaal Bureau Leerplicht (RBL). Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland 2018-2019. Leiden: RBL, 2019.

Websites

statline.cbs.nl

CBS

[waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl), gemeentelijke monitor Sociaal Domein

VNG Realisatie

[zorglandschap.nl](https://www.zorglandschap.nl)

Zorglandschap Holland Rijnland

[eengezonderhollandsmidden.nl](https://www.eengezonderhollandsmidden.nl)

GGD Hollands Midden

Overige bronnen

Gemeente Oegstgeest

Aanbieders Jeugdhulp, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering Holland Rijnland, via TWO Holland Rijnland